

31224

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ నెవ్వరునెల 30-వ తేది బుధవారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, ఆశ్వీజమాస శుద్ధ త్రయోదశి ౧౩.

No 151
సంచిక ౧౫౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది పంచభాష చీటి మాచి కొనిన జ్ఞానముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది



తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుజోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.



ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు



చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట్ట సుండవోగని.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

సరస్వతీపేపర్ ప్రెస్, రాజమండ్రి

నూతనయంత్రములు!

మేలుకము అచ్చుపనులకు శుభకముగు తావు

నూతన పరికరములు!!

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగు పాఠాలు
కవర్లు
క్యాపబుక్కులు

రసిదు బుక్కులు
శుభలేఖలు
ఆఫ్టోను బుక్కులు

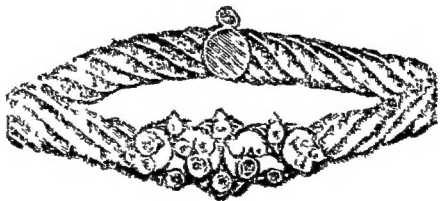
పలురంగుల వాల్ పేపర్లు
చక్కగా సరసమగుధరలకు
సకాలమున ముద్రింపబడును.

1204

గ్రంథములలోని కుపయుక్తము లగు బొమ్మలు అనగా ఎంగ్రేవింగుపనులు చక్కగా తయారుచేయబడును.

13

సమృద్ధి కలదు మోసము లేదు



వారీమణులు, పురుషులు చెతికిగిరించు పలురంగుల బంగారములును, ముంజీతి గడియారములును, సాదా
ఉంగరములు, రాళ్లఉంగరములు, నంకీలు, వడ్డాణములు, మొపులు అన్నిరకములవెండి గంజా మావద్ద సిగ్గుగానూర్చి
లేసివీ ఆర్డరుచ్చిన సకాలములో తయారుచేసి యిచ్చెదము. పరిశ్రమ బంగారము సీమెంటిక్ లూచీలవైదము.
ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి, గురుసామయ్యకెట్టి, 25 వైవాగజుల రోడ్డు, మదరాసు

జర్నలు ఎలక్ట్రిక్ దీపము

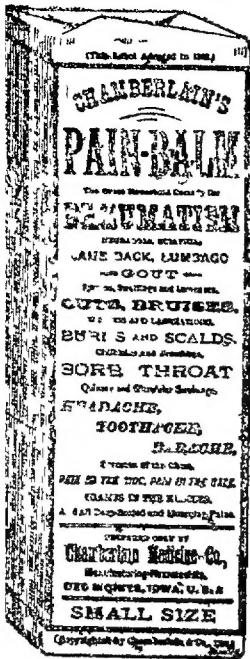


జర్నలు (క్రొత్తగా కనిపెట్టబడినది) ఎగరములందు స్వగృహములందుండి భోగము లనుభవించుగోద ప్రతివారు కొనసాగునా చేయి బల్బుపై నంకీనానమును, ఎలలగా దీప మెక్కినప్పుడు, గ్రామ పరంజీ దానికి సంబంధించిన తీగకు

తగిలియుండె మీటనొక్కి వెళించవచ్చును, అగ్గివచ్చును. గదిలోనుంచి నూరుగిని యింట్లోకి తెప్పించినట్లే ఎలక్ట్రిక్ మెష కాంతినిచ్చును. ఎలలగా వెలుగు పడలలో నున్న ఆనే నల్ల నాక 4-10-0 220-0 అశుభకరీదు ర్పు 6-0-0 తగ్గి ౧౦ ౪ ౪ ౩-౦-0 కైవన్ను అగ్గు కంపెనీ, సామలూరు ముద్రాము

రామమోహనఫార్మసీ

సమస్త ఆయుర్వేదాషధములు సరసమైనధరలకు విక్రయింపబడును. కొరునాగికి క్యాటలాగ్ పంపింపు.



చేంబర్లెన్ గారి పెయిన్ బామ్

గాయములు, ఖాసము, నొప్పులు పొరకుండుట, కీళ్ల సంబంధమైన వాపు మొదలగునాటికి చేంబర్లెన్ గారి పెయిన్ బామ్ ను ఉపయోగించి బాగుగా వర్తనచేసినచో అది చర్మలోనికి ప్రవేశించి, గడ్డ పట్టుకొనిన రక్తము కరిగి వెళ్ళును గా పొరకు ఒత్తిడిని, నొప్పికి కారణమైన వాపును తొలగించును అన్నిచోట్లలోను విక్రయించబడుచున్నది, సి పార్కు చెయబడినది (8)

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసీ లిమిటెడ్ 2227
19, హారిస్ రోడ్డు, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.
భిక్షగర్న ఆచంట లక్ష్మీవతి, బి.ఎ.ఎం.బి.సి.ఎం., గారిచే స్థాపించబడి కొలంబో ఘోషదలు హరి ద్వారమువలకు ఎల్ల ప్రదేశములందును పెక్కు మొదటితరగతి భంగారు పతకములు బడసినది.
అమూల్యము లగు ఆయుర్వేద ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా యివ్వబడును. ఏజంటు కావలెను. వలయువారు మేనేజరునకు వ్రాయవలెను.

శ్రీ ఆంధ్ర గాత్రమిత్ర శ్రవణము

అమరవరము (నిజాంరాష్ట్రము)

దసరా ప్రారంభదిన మహోత్సవము

ఈ యాత్రను సమాజమున నీ మహోత్సవము క్రోడన సం॥ ఆశ్వీజ శుద్ధదివి (20-9-25) శోబన నర్త్యంతర వైభవముతో జరిగినది విద్యాలయమున సభయొకటి గావించి ప్రముఖులెల్లరు నాహ్వానింపబడిరి ఈ సభకు శ్రీయంత మొకరల అప్పారావు దొరవా ర్హ్యక్షుల వహించిరి ఈ యాత్రము ముంచుకొని బ్రహ్మశ్రీ ముకుంద రామమూర్తిగారు ప్రశంసా పూర్వకముగ పంపిన నాశీర్వాదపద్యరత్నములును, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాశీర్వారావు పంతులుగారు, నిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్రజన కేంద్రసంఘ కార్యదర్శులు శ్రీయంత మాడపాటి పానుమంతరావు పంతులుగారు, శతావధానులు శ్రీ శేషాద్రి రమణపులు, సాహితీసమితి సభ్యులు శతావధాని వేదల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు, శ్రీయంత కూచి నరసింహంపంతులు బి.పి. గారు మున్నగు ప్రముఖుల సంక్షేపములును చదువబడిన పిమ్మట అధ్యక్షులగు శ్రీ అప్పారావుగారు యిట్టి యాత్రను సంస్థాపనకు గడంగినందుల కెల్లరసభినందించుచు విద్యా ప్రాముఖ్యతను గరించియు, ఈ యాత్రను భావ్యాభివృద్ధిని గురించియు, గంభీరముగ, నుపన్యసింపి సభ్యుల నెల్లరనుతాపాహూరితుల గావించిరి ఈవిద్యాలయ స్థిరత్వమునకుగాను తెగిన గృహనిర్మాణ మత్సవసరమనియు అయ్యది వెంటనే జరుగవలసియున్నదనియు, ఈ యాత్రమును సంతను పోషించుటకును, విద్యావిషయములుగాని సంఘవిషయములుగాని చర్చించి తీర్మానించుకొనుట కీప్రాంతమున సమీప గ్రామస్థులెల్లరు నెలకొకసారియైనను సమావేశమై సభలు జరుపుకొనుటకు కట్టుదిట్టములతో నొక ఆంధ్రజనసంఘము నిర్మాణము చేయవలసియున్నదనియు, అట్టిసభ త్వరలో జరుపుట కేర్పాటులు చేయవలసినదనియు, అందువలన సంఘాన్నత్యము, విద్యాభివృద్ధి, స్త్రీనిద్య, వికమత్యము పెంపొందింప జేసి పరస్పర సానుభూతిగ పాటుబడుచుండవచ్చుననియు, ఉరుదుభాషకు కూడ ఈ విద్యాలయమునందే తావసంగిన యభివృద్ధికి వచ్చుననియు ప్రజల కభిమానముండి కొంతపని జరిగించుచున్న ప్రభుత్వమువారు తప్పక తోడ్పడెదరనియు, గ్రంథాలయ సభ్యులుగ చేరవలసినదనియు, హెచ్చరించిరి బ్ర॥ సన్నిధానం విశ్వనాథంగారు, శ్రీ జేశోద్ధార పరనమందిరముయొక్క ముఖ్యోద్దేశములను తెలియజేయుచు, పత్రికల యావశ్యకతను, పత్రికల సుచితముగ నొనుగుచున్న మహనీయులను తెలియజేయుచు, వాణిజ్య వ్యవసాయ పత్రికలను కూడ యీగ్రామ విద్యాభిమానులు తెప్పించవలసినదిగా కోరుచుచుట్టు ప్రక్కల సమీప గ్రామస్థులెల్లరు నిత్యము యీమందిరమునకు దయచేసి పత్రికాపరనమును చేయవలసినదిగా సుపస్థాపించిరి. శ్రీయంత తోటకూర సీతారామయ్యగారు యీయాత్రమధిరత్వమునకై ముందుముందు కొంత కృషిచేయవలసి యున్నదనియు, అనుకూలమైన స్థలమున నీయాత్రను నిర్మాణము గావించవలసి యున్నదనియు, దీని యభివృద్ధికి తెగిన స్థిరత్వము సంపాదించవలసియుండు ననియు సుడివిరి సంస్థాపకులు అధ్యక్షునకు కృతజ్ఞతను నర్పించుచు, ఇట్టి సభలు సమావేశపరచునపు డెల్లరును దయచేసి యతిథిసత్కార గౌరవము లొసంగవలసి యుండుననియు, ఈదసరా మహోత్సవ సమయములం డెల్లరు తోడ్పడవలసియుండు ననియు హెచ్చరించిరి అంతిమితో సభ ముగిసెను పిమ్మట సభ్యులెల్లరు చందనతాంబూల, సరస్వతీ ప్రసాదముల నొసంగబడెను ప్రేక్షకులు కొందరు గ్రంథాలయ సభ్యులుగజేరియు, దసరాభిక్షుల నొసంగియు, ఈసభాకార్యక్రమమును జయప్రదముగ నిర్వహించినందుల కెంతయు సంతసించుచున్నాను. అధ్యక్షులు యీయాత్రను గృహప్రవేశముహోత్సవసమయమున తమ కత్తికొలిది తోడ్పడెదమని నెలవిచ్చినందుల కెంతయు కొనియాడుచున్నాను. ఇట్లనే యీసభముహోత్సవ పర్యవసములం డెల్లరు తమకత్తికొలిది యీ యాత్రమాభివృద్ధికి తోడ్పడప్రార్థన. ఈసాయంకాలము గ్రామమంతట, నూరే గింపులుత్సవముగూడ ఆంధ్రభాషా ప్రబోధకరణుగ వేడుకలతో సల్పబడెను.

కొత్తపల్లి వెంకట్రామలక్ష్మీనారాయణశర్మ.

అసలు బుట్టా జింకమార్కు గొడుగులు



మారువేరుగల గొడుగులను తీయవద్దు! జాగ్రత్త!!
ఎండకును, వానకును భయపడకండి. ప్రసిద్ధమైన వేరుగల జింకమార్కు గొడుగులను తీయండి.
షీణ, ఉత్తర ఇండియాలో సుప్రసిద్ధులైన బ్రాహ్మం కో ఆండు సన్న గొడుగుల వ్యాపారస్థులు, నెం 251, 252 వై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అభ్రకభస్మము

అమోఘమైన మందు సక్రమముగా 800 పుటములు వేయబడినది. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున స్వీకృతయోగమున కై తయారుచేయబడినది.
దాని ఉపయోగమును గుర్తించి స్వల్పధరకు విక్రయమునకుగూడ పెట్టినాము. మాత్రవ్యాధులలో బాగా పనిచేయును డయట్లోన అనే బహుమాత్రవ్యాధిని పోగొట్టి, మాత్రములోనుండి తీపిపదార్థమును తీసివేయును వేడిని, దగ్గును, త్మయలోగ మిను బోగొట్టుచు కఫరోగము లన్నిటియందు చాలా మంచిది ఔషధయోగములందు గూడ ఉపయోగించుకొనవచ్చును. గొప్పగొప్పవారు మెచ్చియాన్నారు అనుపానవిశేషములచే నన్నివ్యాధులను గుదుర్చును ఒకసారి వాడిచూడండి మీకే తెలుస్తుంది ఉపయోగించువిధము మందుతో పంపబడును. ఎక్కువగా కొనేవారికి ప్రత్యేకపు రేట్లు తులం 1 కి 5-0-0.
అడ్రసు— మేనేజరు, ఆర్వర సాయనశాల, ముక్త్యాల, (కృష్ణాజిల్లా) 1226

పై రెక్క | మలేరియా, ఇతర జ్వరము ను ఒక్కటియే తక్షణమే కుదుర్చును. దీనిని ఉపయోగించిన రోగులు ఆ గ్వమును పుష్టిని గలిగియుండుటయే ఒక గొప్ప యోగ్యతాపత్రిక. ఇందుచేతనే పైరకుకి లెక్కపెట్టుటకు మీలుకానంత మిక్కిలి అమితముగా విక్రయించబడుచున్నది.

ఇండోమియు రహస్యములేదు దయచేసి వ్రాసిన యోగముకూడ తెలుపబడును బుద్ధి 1 కి ర్పు 0-13-0 మాత్రమే వి. పి. ఖర్చులతో సహా రు 1-4-0.

Kuader & Yousuf Bros.
Govt. & Riv Suppliers, MADRAS

విల్లియం డెస్సాండు, ఎలెన్ సెడ్జ్విక్ సాహసకార్యములు
చూడలేనవి. కడపటివారము 4 గాఢములు

కాకినాడ గాంధీమహాత్ముని చిత్రపటమును

సి. యస్. ఆంధ్రాసుగారు బహిరంగపరచుట

(స్వకీయ విలేఖరి)

కాకినాడ, సెప్టెంబరు 29:— నిన్నటి సాయంత్రము గం 6-30 లకు పైంపా వెంకటాచలపతి పురమందిరమున రసం ప్రసాదముగారి శాంతినికేతనమునుండి దయచేసిన లెవలెండు సీ. ఎస్. ఆంధ్రాసుగారు కాకినాడ సన్మానసంఘమువారిచే జ్ఞాపకచిహ్నముగ పురమందిరమున కొనగబడిన గాంధీమహాత్ముని చిత్రపటమును బహిరంగపరచిరి. సభ జనాకీర్ణమై యుండెను. సుమారు 100 మంది స్త్రీలుకూడ గలరు. ఆంధ్ర కలకత్తానుండి బ్రహ్మసమాజములైన వంగదేశ స్త్రీలు కూడ దయచేసిరి. శ్రీ బిలుగు సాంబమూర్తి, రివరెండు ఆర్. సి. బెకానాస్, డాక్టరు వేమూరి రామకృష్ణారావుపంతులు, భాయి ప్రమోదలాల్ సేన్, భాయి ఫూలాల్ సేన్, నాళం పట్టాభిరామారావు, వి. ఎల్. కాస్ట్రో (మద్రాస్) మున్నగు ప్రముఖుల నేతలు ప్రిథ్వీ, అధ్యాపకులు, వర్తకులు దయచేసి యుండిరి. కాకినాడలో జీనము ప్రస్ఫుటము కాబడెను.

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారికి తండ్రి వారై తన కాలములో చేరనందున సభకు రాలేనందులకు చింతింప మహాత్ముని చిత్రపటమును బహిరంగము చేయుటకు మిక్కిలి తగిన సమర్థులు ఆంధ్రాసుగారిని మెచ్చుకొనుచు తమ యానందమును తెలుపుచు పంపిన తండ్రివారైన శ్రీయుత బిలుగు సాంబమూర్తిగారు చదివి దేశభక్తగారు రాలేకపోయి నందులకు దురదృష్టవశాత్తే తెలియజేయుచు, కాకినాడ దేశీయమహాజనసభా సన్మాన సంఘాధ్యక్షుడు గుంటు యు కాంగ్రెసును నడిపించినవారగుటయు కారణముచేత పంతులు గారు ఈ సభకు అధ్యక్షులుగ నుండిన మిక్కిలి సమన్వయము గానుండునని యోచించితినియు, కాని అట్లు కాజాలక పన జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడును సీతానగరమునందు సభ్యాగ్రహారాధ్యక్షుడును దేశసేవయే సేవగ నేర్పరచుకొన్నట్లు శ్రీ బ్రహ్మజోష్యుల సుబ్రహ్మణ్యముగారి సభ కధ్యక్షులుగ నుండిన బాగుండునని వారిని అంగీకరింపమని కోరియుంటి మని యు, కావున ఆయనను అగ్రాసమాధిపత్యమును వహింపవలసిన దని శ్రీ సాంబమూర్తిగారు కోరిరి.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యంగారు అగ్రపీఠము నధిష్టించినవారై కార్యక్రమమును నడిపించిరి. హిందీ జాతీయ కీర్తనములు చక్కగా హిందీబాహికాపాఠశాల విద్యార్థినులు పాడిరి. పిమ్మట కొండలు బ్రాహ్మణులు మిగుల ఇందైన వేదగానము చేసి స్వస్తివాచకమును సలిపిరి.

బ్రహ్మశ్రీ వింజమూరి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు (మెక్లారిక హైస్కూలులో పండితులు) తెలుగు పద్యములను, బ్రహ్మశ్రీ కాకేభట్ట సుబ్బయ్యశాస్త్రిగారు సంస్కృత శ్లోకములను గాంధీమహాత్ముని కీర్తింపును రచించివానిని వినిపించిరి.

శ్రీయుత వింజమూరి లక్ష్మీనరసింహారావుగారిచే రచియింపబడిన యాక్రందితపద్యములు చదువబడెను.

సీ. కుంభమయి యపావధిద మగుచు సర్వ దాయేని యాత్మ ముఖదుఃఖ సకలభూతభయమునకుఁ గల్గు సుఖదుఃఖ ము లెవండు దన వంచు ఁ బుద్ధి నెంచ జగమునఁబెల్లఁబు ఁ శాంతిఁ జేకూర్చుటే తన భర్తముని యెఁడు ఁ తలచి మించు అనిలకఁబ్రాణుఁడొకరుండెను సంజ్ఞ సార్థకమై యేని ఁ కమరునెత్తుడు

గీ. నట్టి పరమేశ్వరుడు తన ఁ యజ్ఞినియమ గణుని గాంధీమహాత్మునిఁ ఁ గూర్చికరి యశువు పూనిక నెఱచెర్చు ఁ శతపదంత పంపితాయః ప్రపూర్ణగా ఁ సరయుఁగార!

సీ. ఇందల దోమఁబుల్లెఁ దనపయి వై మహానుభవు నితఁ డెఁ సుప్రఖ్యాండు అజ్ఞులకెట్టిదే ఁ సఖిలభూతములందు సమత నొంద నితఁడు ఁ శంకరుండు

పూనందివనీ విహారతుండై మదమొక ఁకెడు శ్రీ ఁ బుద్ధమూర్తి యశ్వతా కలుఁసాగారనాళము నుంప నతఁడు రాఁమానుజుండు

గీ. అనుచు లోకమ ల్పల్కు వాఁక్యంబులంచు సతికయోక్తి కొంచెపు మాత్ర ఁ మైన లేదు నీవు సకలదేశవ్యాప్త ఁ నిర్మలయఁగు డగుటచే విష్ణు నవతార ఁ మన్నుఁ డెల్లు

సీ॥ తనవనోమాధుర్య - వివముగౌరవముల నధికారవర్తమా - హృదయముంద తనకలాపాండితీ - ధార సోదరపాలి కలితానురాగ సంగ-తము గాగ తనకార్యవైపు - మున కబ్బురము దోప సాటివారలను వి - స్మయము నంద తనత్యాగశౌండత్య - ధర్మాది విధులచే నిష్ఠానతిమరొంధ - మడఁగిపావ గీ॥ తన విమాతన సుగుణసం - తానగరిమ భారతాభ్యున్నతత్యంబు - పాదుకొనగ నట్టి నయనేర్త నిపుణుని - నమలయఁకుని నామహాత్ముని భజియింతు - ననవరతము.

సీ॥ నీరూపపటము లే - ని గృహము లీధాతి మండలియందు లే - కుండుఁగార నీకు జయము పల్కు - ని శుభకార్యము లెవ్వి యు భరతభూమి లే - కుండుఁగార నీమహాత్మాభిఖ్య - నిఖిలభక్త కరతిత తారకనామమై - తనరుగార నీకీర్తిచంద్రిక - లోకములో నిండి కా శ్మితమైనతేజంబు - సంగఁగార. గీ॥ భావియుగమున కల్గును - నీత మార్గ దర్శి వై, సర్వభర్తవి - తానమందు శత్రువాదర్యము రైవై - సకలదేశ ములకు నానందదాయివై - పొల్లుగార.

బ్రహ్మశ్రీ కాకేభట్ట సుబ్బయ్యశాస్త్రిగారు (కాలేజిలో పండితులు) యాక్రందితశ్లోకములను రచియించి చదివిరి.

1. త్రేతాపూర్వం ప్రథితవిభవః సత్యసంరక్షణార్థం చక్రేదాసం పితృ భువిముదా సోహరిశ్చంద్రభూపః॥ త్రేతాయాం సోవనభువి పితర్యాకృత్య సంరక్షణార్థం చక్రేవాసం మదిత హృదయో రామచంద్రో నరేంద్రః॥

ప్రాజ్ఞాపత్యైవరజసహితః స్వీయ వాగ్మత్యార్థం చక్రేవాసంవిమమవిపితే ద్వాపరేధర్మరాజః॥ కారాగారే కఠిన నియమే దేశసంరక్షణార్థం చక్రేవాసం సవదించ కతా గాంధీ రేషో మహాత్మా॥

3. హింసాదూరీ హింససమయః కాస్తి యుద్ధ ప్రవీరః॥ కార్యవృద్ధైర్వ్యవస్థానిలయో యోనిహస్తప్రబోధైః॥ యో వాపీంద్రం న బహుమనులే నీతిమార్గేణ హింసం॥ యస్యాభివ్యః సకలవిధోభూత్యైర్వాజ్యప్రయత్నైః॥

4. ఛేత్తుండాస్యం విబుధవినుతో జన్మభూమేస్సుసూరం యోగోద్ధిరోవిచరిత సదాబోధయన్సాగ్రజాలంఛాయాయాపం నయనకుభగం తస్య సాధోస్సునేవ్యం॥ భూయా దస్మిన్నగ రనియే కాశ్యతం కాస్త భాం॥

బ్రహ్మశ్రీ శ్రీవేదమూర్తులైన పుష్పలూరి గణపతిశాస్త్రి గారు గాంధీమహాత్ముని యాశీయుల ననుసరించి ఉపనిషద్వాక్యముల వినిపించి వానియర్థమునుచెప్పి, మతభేదముల పెట్టుకొని కలకాములు పెంచుకొనుట నింద్యమనియు అధ్యర్థమనియు బోధించిరి.

మెక్లారిక హైస్కూలు ప్రెసిడెంటు అగు రెవరెండు ఆర్. సి. బెకానాస్ గారు తెలుగుననే ప్రార్థన గావించి దేశసేవ చేయుచున్న వారి కందరకు నాశీర్యాపమును దయ చేయువలసినదని పరమపితను ప్రార్థించిరి.

తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యదర్శి యగు కొటమర్తి చిన గణుపతిరావుగారు తాత్కాలికముగ నొక పద్యమును రచింప కుతూహలై దానిని వినిపించిరి.

అధ్యక్షుండగు సుబ్రహ్మణ్యముగారు పిదప స్వల్పముగ నుపన్యసించిరి. గాంధీగారు తనకు నాయకుడనియు, ఆయనయే తనకు సరియైన మార్గములో బెట్టిన మహానీయుడనియు, ఆయనయే తనకు ఆవర్యుడనియు, ఆయన బిడ్డలలో నొకడ నని తా ననుకొనుచుండుటవలన తాను తన నాయకుని గురుని చిత్రపటమును బహిరంగము చేయు సభకు యాఅగ్రపీఠమునందు కూర్చుండగలనని యోచించి యాపీఠము నలంకరించితిని చెప్పిరి. మహాత్ముని గురించి వేఱుగ క్రొత్తదేదియు చెప్ప నవసరములేదు. ఇక్కడకు మూడు నాల్గు ఏడ్వ మందియు జరుగుచున్న దానిని బట్టి తెలియనివారుండరు. ఆయన కర్మవీరుడు, స్వాగత్యాగి, మహర్షి. ఇంతవర కీసభలో జరిగిన కార్యక్రమముల ననే ఆయనవిషయము మిగులభోధపడగలదని నూచించి నిజముగ నిట్టి సభకు దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు సభాధ్యక్షులుగ నుండవలసినవారు వారే గనుక వచ్చి యున్నయెడల వారి సంపూర్ణ ఉద్రేకతో తన హములు గల యువ వ్యాపసును మనము వినియొండ గలుగుదుము. ఆయన పంపిన తండ్రి వారైన బట్టియే ఆయన ఆశీయు మూచింపబడుచున్నది. ఆయన చెప్పినట్లుగానే యిప్పు డేవటమును బహిరంగము చేయుటకు ఆంధ్రాస్ గారు మిక్కిలి తగినవారు. ఆయన గాంధీగారి శ్రీయభక్తుడు. నిరంతరముగ విశ్వమానవకోటితైమును గోధును

అన్యాయము అక్రమము ఎక్కడ జరుగుచున్నదని తెలిసినను దానిని ఖండించెదరు మహాత్ముని ఆదర్శములతో పూర్ణముగ నేకీభవించువారు. అట్టి ఆంధ్రాస్ గారు బహిరంగము చేయుట మిక్కిలి శుభసూచకము కావున వారిని గాంధీమహాత్ముని చిత్రపటమును బహిరంగము చేయువలసినదని అధ్యక్షుడు కోరెను

దేశబాంధవి దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారు సమయోచితముగ కొండు పద్యములు హృదయంగమ మగునట్లు చదివి సమభక్తిని తెలియజేసిరి

శ్రీయుత సాంబమూర్తిగారు తర్వాత మాట్లాడుచు చిత్రపటమును బహిరంగము చేయుటను గురించి జరిగిన ప్రయత్నముల తెలియజేసిరి ఈపటము బొంబాయిలోనుండిన ఆంధ్ర చిత్రకారుడు చావలి నాగేశ్వరరావుగారు రచించి రనియు, 1923 సం॥ డిసెంబరు నెలలో ఆంధ్రనే పుణ్యమును కొంతవరకు వ్యక్తికరించుటకు యీపటము వ్రాయుట పూర్తిగాకపోయినప్పటికి దేశీయమహాజనసభకు వచ్చిన దనియు, కాంగ్రెసు జ్ఞాపకచిహ్నముగా దీనిని పురమందిరమున కర్పించుటకు సన్మాన సంఘము వారి కోని యుండి రనియు, తర్వాత దీనిని బహిరంగము చేయుటకు పండిత మాలవ్యాగారిని లాలా లజపత్రాయుగారిని కోరడమైనదనియు, వారు కారణాంతరములచే రాజాలక పోయిననియు, మహాత్ముని ఉపవాసదిన ములలో ఢిల్లీలో ఆంధ్రాస్ గారిని దర్శించితినియు, ఆంధ్రాస్ గారు గత జనవరిలోనే వచ్చెదరని లెలంచితినియు, కాని ఆ సుదినము నేటికి కన్గినందులకు సంతోషముగా నున్నదనియు, సన్మానసంఘమువారు ఆంధ్రాస్ గారు బహిరంగము చేయుటకు ఏకగ్రీవమైన ఆభిప్రాయమును తెలియబరచిననియు, కావున ఆంధ్రాస్ గారిని బహిరంగము చేయువలసినదని కోరుచున్నానని సాంబమూర్తిగారు చెప్పిరి

పిమ్మట అతిసంరంభమైన యుత్సాహము కరతాళధ్వనులు పరిధిల్లగ, మహాత్మాగాంధీకి జై అని కేకలు ఒక్కపెట్టున విజృంభింప ఆంధ్రాస్ గారు గాంధీమహాత్ముని చిత్రపటమును బహిరంగము చేసిరి పటములో మహాత్ముడు హర్షుండి వ్యాసములు వ్రాయుచున్నట్లు లిఖింపబడెను కర్పూరహారతి మహాత్ముని కివ్వబడెను

ఆంధ్రాస్ గారు పిమ్మట ప్రత్యేక ఉపన్యాసశీటికలో ప్రవేశింపగా ఆయనకు కర్పూరహారమును వైచి గౌరవించిరి. ఈగౌరవము తనకుగాదని నూననగా వెంటనే దానిని తీసివైచి మహాత్ముని కిది యనునట్లు నొకచోట నుంచిరి అమితోత్సాహముపైతిలంగ ఆంధ్రాస్ గారిట్లు ఉపన్యసించిరి ఈయుపన్యాస మిచ్చుటలో తమ ఆవేశము మహాత్మునియెడల భక్తి ఆవాగ్ధీరణియందు గన్పట్టెను

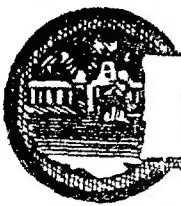
(ప్రియమైన సోదరీమణులారా! సోదరులారా!)

మీ మాతృభాషలో నుపన్యసించే సందర్భము నాకు కడు విచారము కలుచున్నది నే నట్లు చేయగలిగి యుండిన యెడల, విదేశభాష మూలమునకంటే సధిక సమీపముగా నాపూదయము వెంటనే మీ హృదయములలో గలిసియుండేది అయినను, నేటిరాత్రి మిక్కిలి అద్భుతరీతిని నాపూదయము నిశ్చయముగా మిమ్ములను చేరెను వీలనన, ఏమహాశుభావుని ప్రేమ మీతను నాకును మాత్రమేగాక సర్వప్రపంచమునకు సమానమైన దగుచున్నదో అట్టివారి చిత్రపటము వలన మన మందరమును దగ్గరగా కలిసికొనడమైనది ఏమన, గాంధీ మహాత్ముడు మానవకోటిని ప్రేమించువాడు. (వినుడు, వినుడు) సర్వప్రపంచమును ప్రేమించువాడు, ప్రపంచమునకు సేవచేయువాడు ప్రపంచమహర్షి ప్రపంచధీరుడు ఉపన్యసించ బ్రయత్నించినప్పుడు అన్ని విషయములలో కష్టతమమైనది ఎవరినైతే అత్యంత గాఢముగా, సంపూర్ణముగా, స్వచ్ఛమైన భక్తి గౌరవములతో ప్రేమించు చున్నానో ఆ గాంధీమహాత్ముని గురించి చెప్పట మిగుల గొప్పకష్టము (సశేషము)

నోటీసు

నా మెమారిటీలో నా తాలూకు యజ్ఞేటును మానేజి మెంటుచేసిన నల్లగొత్తు రఘునాయకులునాయుడుగారు మానేజి మెంటును సంబంధించిన వ్యవహారములకు నాకు లెక్క చెప్పవలసియున్నారు. సుమారు లక్షరూపాయలవరకు లెక్కచెప్పి యింకయుచేయవలసియున్నది. అందుగురించి నేను బెజవాడ సబార్డినేటు కోర్టులో దావా దాఖలుచేయబోవుచున్నాను. ఈలోగా సదరు రఘునాయకులునాయు గారి పేర ఉన్న యెలూరు తాలూకా పోంగి గ్రామంలోను, బెజవాడలోను ఉన్న అన్ని ఎవరును తాకట్టు విక్రయం వగైరా అన్యక్రంతములు పెట్టుకొనగూడదు. పూతగాదా ఫయిసలయ్యే వరకు అట్టి అన్యక్రంతములు చెల్లవు

లేటు తోట బ్రహ్మయ్యనాయుడుగారి కుమారుడు సుందరరావు నాయుడు



తెలుగుదేశం పార్టీ

శలకత్తా మెయిలు:—కేడు మెయిలు 1½ గంటలపాటుగా వచ్చినది.

అల్లిగూడెం నోటిసు.—సింహళమునకు రెండవ కేటెలు మీదుగా తిరిగివచ్చుటకు విశేషము లేకుండి యికముందు వరాసరిపోవునని కార్యాలయమువారు తెలుపుచున్నారు

రాకపోకలు.—దా.సి రామమూర్తిగారు విశాఖపట్నం నుండి నిన్న వచ్చిరి

పి. ఎల్. మూగుగారు నిన్న రాత్రి బెజవాడకు బోయిరి శా.ల్ న్యూస్. సి. జి. ప్రిన్సిపల్ గారు వేడుకయము వచ్చిరి

నూతిలో దూకి చనిపోయెను.—రాయపూర్ణంలో కొందరు మిత్రులతో కూడ నూతిలో దిగి స్నానము చేసి 17 ఏండ్ల బాలుడు బయటకు వచ్చి తిరిగి ఒడలు మిక్కిలి బడలినందున తిరిగి స్నానము చేయుచునని బెప్పి నూతి గట్టుమీద నుండి లోనికి దుమికెను అంతటా నోరొకటి తలకుతెరిగి తెలికితప్పి లోన బడుటచే చనిపోయెను పోలీసువారు వచ్చి శవమును బయటకు తీసిరి.

విశాఖపట్టణము జిల్లాబోర్డు

క్రొత్తగా నెన్నుకొనబడిన సభ్యులు

విశాఖపట్టణము సెప్టెంబరు 30 — జగన్నాథరాజు, శూర్యారావు, సత్యనారాయణరాజు, స్వరాజ్యవాదులగు నుండరావు, శ్రీనివాసరావుగారు జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. (ప్రత్యేకం)

వర్షపాతము

సిహా, సెప్టెంబరు 30 —మలబాదు, మైనూరు లందు వర్షము సామాన్యముగానున్నది బొంబాయి దక్కను, పశ్చిమ హైదరాబాదు, మదరాసు దక్కను ప్రాంతములందు వర్షము స్థానికముగానున్నది బర్మా, అస్సాము, రంగ, పశ్చిమ మధ్యరాష్ట్రములందు, మదరాసు ఆగ్నేయభాగముందు జడివానలు పడుచున్నవి

తేజ్వారు, పూనా, బెంగళూరులందు 1 మైనూరు 2, తిరువేండ్రము 3 అంగుళముల వర్షము కురిసెను

నూచిన గొప్పమాఝేయి నుండదు. (అ.ప్రె)

అఖిలభారత స్పిన్నర్స్ సంఘము

కార్యనిర్వాహక సంఘమున తొమ్మిండుగురు సభ్యులు కలరు

“గౌంధిమహాత్ముడు (అధ్యక్షుడు) సభ్యులలో నేటు యమునాలాలు బజాబు, బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదు, శంకరలాలు బొంకరు, మాలానా మోకతాలీ, ఖుర్రేషీగార్లును మరికొందరును గలరు. ఒక శ్రీగూడ నోక సభ్యురాలుగా ముందు చేర్చుకొనబడును. ప్రస్తుతము పదిలమైన రూపాయలు మూల ధనమున్నది కోటిరూపాయలను చేర్చి ఖదరు వ్యాపకమును గూర్చియే మిక్కిలి పట్టుదలతో పని చేయుటకు మహాత్ముడు సంకల్పించెను. బొంబాయి కరాచీ నగరముల వర్తకులు ధనసహాయము చేసెదమని వాగ్దానముచేసిరి. వంగరాష్ట్ర సంఘారమువలన మహాత్మునకు ఆరోగ్యము కొంత చెడినది గాన బిహారురాష్ట్రమున గూడ కొన్ని పట్టణములకు మాత్రమే మహాత్ముడు వెళ్లెను. పిమ్మట సబర్కత్తి ఆశ్రమమునందు కొంతకాలము విశ్రాంతిగొని కరాచీనగరమున కేగును. ఈ కారణమువలన నీ సంవత్సరము ఆంధ్రరాష్ట్రమున సంచారము చేయజూచిన మహాత్ముడు తెలిపెను.” అని పాట్నాకు వెళ్లినచిన్న ఆంధ్ర నాయకులు తెలిపిరి.

న్యాయస్థానవార్తలు

దక్షిణ వల్లూరు మైనరురాజా సంరక్షణకర్తత్వము

రాజా గారి అప్పీలు

హైకోర్టు అధికారము

దక్షిణ వల్లూరు జమీందారుగారు, తన మైనరు కుమారుని తన వశమొనర్చువలసినదని గోరుచు హైకోర్టునకు గావించిన పిటిషను అప్పీలు ఈదినమున ప్రధాన న్యాయమూర్తి న్యాయమూర్తులు కృష్ణమ, ఫిలిఫ్సు, ఆడ్వర్సు, రామేశము, బిస్మి, శ్రీనివాసఅయ్యంగార్లుగల 7 గురు న్యాయమూర్తుల పుట్టి బెంచి యెదుట విచారణకువచ్చెను ఈపిటిషను, పరిష్కారముపై మైనరుల సంరక్షణకర్తత్వమునకు సంబంధించి నట్టియు కోర్టు అఫ్ వార్డుస్ ఆజ్ఞనకు సంబంధించి నట్టియు చాల ముఖ్యమగు ప్రశ్న లాధారపడి యుండుటచే కోర్టుహాలు అంతయు న్యాయవాదులతోను, అప్రెంటిసులతోను క్రిక్కిరిపొయెను

దావా వివరములు కొంత కాలమునకు పూర్వ విషయము కయందు ప్రకటింపబడెను దక్షిణ వల్లూరు రాజాగారగు శ్రీ రాజా బి సత్యనారాయణ వరప్రసాదరావు బాదరుగారికి ఒక కుమారుడుగలడు. అతడు చిన్నవాడు తల్లివద్ద నివసించుచుండును మైనరు తరపున జమీందారిజీతచ్చిన దావా తీర్పు ప్రకారము ఎట్టిటను తండ్రి కొడుకును పంచుకొనిరి అటు తరువాత, జమీందారుగారు పిల్లవానిని తనకువశపరుపవలెనని యుత్తరువు జేయవలెనని గోరుచు జిల్లా కోర్టులో జావాదచ్చెను కాని దావా పరిష్కరింపబడక పూర్వమే ప్రభుత్వమువారు కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ ఆజ్ఞ క్రింద మైనరును, మైనరు ఎట్టిటను కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ వారి సంరక్షకర్తత్వముక్రింద నుంచుచు యుత్తరువుజేసిరి ఆయుత్తరువువలన మైనరు తల్లి సంరక్షకర్తత్వముక్రిందనుండి తొలగింపబడిమరియొకరి సంరక్షణకు మార్చబడిన కాన దావా పరిష్కరించుటకు వీలులేదని జిల్లా కోర్టువారు దావాను ద్రోసివేసిరి అందుపైన జమీందారు మైనరును తన వశపరుప వలెనని హైకోర్టు ఒరిజినలు పైదున పిటిషను పెట్టగా న్యాయమూర్తి వాలరుగారు విచారించి మైనరు చెన్ననగర సరిహద్దులలో నుండుటలేదు గాన దావాలో తమ కధికారములేదని యెంచి దరఖాస్తును ద్రోసివేసిరి ఆయుత్తరువుపై అప్పీలు జేయగా నది క్రిందటి వారము ప్రధాన న్యాయమూర్తి న్యాయమూర్తి రెయిలీ గార్లయెదుట విచారణకు వచ్చెను. వారు విచారించి 7 గురు న్యాయమూర్తులగల బెంచికి రిఫర్రు జేసిరి. ఈబెంచి, దావాను విచారించుటకీదినమున సమావేశమైరి

అప్పీలు దారు తరపున అల్లాడి కృష్ణస్వామి ఆయ్యగారు వాదించుచు అప్పీలునందు ముఖ్యవిషయము—రాష్ట్రమునందు చెన్న నగర సరిహద్దుల వెలుపలిప్రదేశములందు నివసించుచుండు శిశువులసందర్శనమున హైకోర్టువారికిగల అధికారముపై నాధారపడియున్నదని నుడిచిరి వాదనయందు సందర్శనశమున—కోర్టు అఫ్ వార్డుస్ కావనముయొక్క ఫలితములేవి అనువిషయము గూడ బయలుదేరవచ్చును కాని తెలుగు పేటుంటుఅట్ట 17 క్లాజునకు నేను చెలువు అగ్రము సరియైనదని అంగీకరించు నెడల కోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ అట్టను గురించిన ప్రశ్న బయలుదేరదని అడ్వకేటు జెనరలు గాక అంగీకరించిరి 17 వక్లాజు ననుసరించి, చిన్నపిల్లల సంరక్షణను ఒరిజినలు దావాలను విచారించు నధికారము ఒక్కచెన్ననగరములోని పిల్లలసందర్శనముననే గా, రాష్ట్రమునందలి ఇతరప్రదేశమునందలి వారి సందర్శనమునగూడ హైకోర్టువారి కధికారము గలదు అట్టి అధికారము చెన్ననగర వాస్తవ్యుల సందర్శనమునను, రాష్ట్రమున దీరప్రదేశములలో నివసించు బ్రిటిషు పౌరులకు మాత్రమే సంబంధించునని గాని, ఆక్లాజు నందు పరిమితి యేర్పరుపబడలేదు అట్టి పరిమితి స్పష్టముగ వివరింపబడకపోయినను, ఉన్నట్లు అర్థమునర్చుకొనవలెనని అడ్వకేటుజనరలు వాదించవచ్చును కాని అట్లు లేని అర్థమును చెచ్చిపెట్టెచో, ఇతిరప్రదేశములపై హైకోర్టువారికిగల అధికారమునకే భంగము గలుగును రాష్ట్రమునందలి అన్ని ప్రదేశములలో శిశువుల సందర్శనమునను హైకోర్టువారికి ఒరిజినలు అధికారమున్నదని అంగీకరించునెడల, మైనరుల తనవశపరుపవలెనను పిటిషనును ఒరిజినలుదావాయాపమున జేవలెనా, హీబుకుకార్డును రిట్టరూపమున జేవలెనా? అనువిషయము స్పష్టవిషయము గాల్గియను తననాకుల నేకొయొకమార్గమున ఆచరిణలోనికి దెచ్చుకొనవచ్చును

ఈ విషయముంతయు తెలుగు పేటుంటు 17 వక్లాజుపై నాధారపడియున్నది ఆక్లాజు 1862 సం. లెట్టర్సు పేటుంటు వైనను తిరిగి అది

1800 సం.పు సుప్రీముకోర్టువారుజేసిన ఆగ్రాపడియున్నది. చార్టరునందు 32 వక్లాజునందు, సుభాను, పిచ్చివాళ్లకు, వైరివాళ్లకు సంరక్షణకర్తల నియమించుటను గురించినవి వారికి సంబంధించిన వ్యవహారములందు హైకోర్టువారియొక్క అధికారమును గురించినవి వివరించుచున్నది అందు హైకోర్టు ఒరిజినలు జ్యూరిస్టిక్సున కట్టి పరిమితులను వివరింపబడలేదు. ఇతర పెన్సనులయం దావిషయములలో హైకోర్టు జూరిస్టిక్సును స్పష్టముగ చెలుపజడెను నేకొక పెన్సను సం.దితర ఒరిజినలు దావాలయందు చెన్న నగరమునకు సరిహద్దులలో మాత్రమే అధికారముగలదని ఆపెన్సనునందు స్పష్టపరుపబడెను దీనినిబట్టి చూచినయెడల నాధారణ ఒరిజినలు దావాల సందర్శనమునను మైనరులకు సంబంధించిన దావాలందును—కావనకర్తలు—విచక్షణ నుద్దేశించిరి చెలియనగును అంతయుగాక ఆంగ్లదేశమున కింకొనబడినవారును, చాన్సరీ కోర్టువారును చెలాయించు అధికారములను హైకోర్టువారు చలాయించవలెనని 32 పెన్సనులో స్పష్టముగ గలదు కింకొనబడినవారును చాన్సరీకోర్టువారును, హీబుకుకార్డును చర్చలను మైనరుల సంరక్షణ సందర్శనమునను ఒరిజినలు జూరిస్టిక్సును చలాయించుచున్నారు

ఈ విషయమున మదరాసు హైకోర్టువారిలోనే భేగాల్లి ప్రాయములు గలిగెను కాని 45 ము లా జర్నలు దావాయందు పుట్టి బెంచివా రావిషయమున స్పష్టముగ పరిష్కారమునర్పిరి

అల్లాడి కృష్ణస్వామి ఆయ్యగారింకను వాదించుచుండిరి ఇంతలో కోర్టువారు ఫలహారములకు లేచిరి

విదేశసులను విచారించుటకు

బ్రిటిషు ఇండియన్ క్రిమినలు కోర్టు కధికారము కలదా?

బొంబాయి, సెప్టెం. 29 —ఒక విదేశపు శేఫులో బ్రిటిషుమోడపైబడి కొట్టిన నేరమునకై ఒక బాధ్యుగను దేశముని విచారించుటకు బ్రిటిషు ఇండియన్ క్రిమినలుకోర్టుకు అధికారము కలదాయను ప్రశ్నను ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటు శేఫును అక్టె 28 లేదిన రోగిగా శేఫులో జబాంగీరు అను యాత్రిక మోడపైనున్న ప్రధానజైద్య కాఫోద్యోగిని పైబడి కొట్టినందులకై అల్లు కర్కు అను వానిపైనను పరి యిద్దరిపైనను నేరములు మోపబడెను తీర్పుచెప్పచు న్యాయమూర్తి యిట్లనెను —

ఇటువంటి కేసు విషయమై ఇండియన్ పేను కోడ్లలో గాని క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోడ్లలో గాని చెప్పబడి యుండలేదు. కాని యిటువంటి కేసులకు పనికనచ్చునని రెండు కాపసులు కలవు అడ్మిరాలిటీ ఆఫ్ షు కలొనియట్ ఆక్టు 1849 అధ్యాయము 26, మర్రెంటుపిప్పింగు ఆక్టు 1894 అధ్యాయము 60 కడ పటిది సహాసముద్రముమీద జరుగు నేరములకు సంబంధించినది. మొదటిది అడ్మిరాలిటీ అధికార మెంతవరకుండునో ఆలోచల జరిగిన నేరములకే వర్తించును కావున నాకీనేరమును విచారించుట కధికారములేదు అని చెప్పచు న్యాయమూర్తి ముద్దాయలను విడుదల చేసెను (అ.ప్రె)

బర్మా గవర్నరు

రంగూను, సెప్టెంబరు 29 —కపైనుగాంబులుప్రయత్నము సెక్రటరీతోను కపైను బాటీ ఏడికాంగునోను బర్మాగవర్నరు నేటిరాత్రి 12.45 నిమ.ములకు ప్రత్యేక రైలుబండిలో మేమోకు వెళ్లెను (అ.ప్రె)

సర్ బి. యన్. శరగారికి విందు

సిహా, సెప్టెం. 30 — సర్ బి యన్ శరగారి గౌరవార్థమై ప్రభుత్వముండెరమునంద నిన్న రాత్రి జరిగిన విందు సమయమున శరగారి స్వాగతార్థమును గురించిన వారు హిందూదేశము కొరకు పాటుపడుటను గూర్చియు రాజప్రతినిధిప్రశంసించెను.

సర్ నరసింహశర్మగారు వారి సుహృద్భావములను వంద నమ్ర లర్పించిరి

కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యు లంగూను, హైన్యాధిపతి యు, పంజాబు గవర్నరును విందునకు విచ్చేసిరి (అ.ప్రె)

పిండి మర తగలబడిపోవుట

2 లక్షలు నష్టము

సిహా, సెప్టెం. 30 —నిన్న రాత్రి సిహాలో పిండి మను నివ్వంటుకొని తగలబడిపోయెను 2 లక్షలు నష్టమువచ్చెను మరరాత్రి చాల ప్రాద్దుపావు వరకు పనిచేసినట్లు నిర్ణయించబడినది మట్టుకొనిని నివ్వంటు గగరతరు కాని యిగురుపారువారుచూచి నిప్పు ఆర్కువారిని పిలిపించి పనిచేయించగా తెల్లవారజామున మంటలు న్యాదీనముగానికి వచ్చెను. ప్రక్కనున్న ఆటామాటికే చెనేనివ్వంటు కౌనకుండి కాఫె యిచ్చెను మర యిన్నావ్యరు చేయబడినది. (అ.ప్రె)

హాకిం అజలుఖానుగారు

భారత దేశమునకు మరల వచ్చిరి

అధికముగ విశాల ప్రాంతము చూపుదు

ఖాను సాహెబుగారు ఆఫ్రికా దేశానికి ఖండములలో ఆరువేల సంవత్సరములు కాలమునాడు వలస బాంబాయి, కర్ణాటక ప్రాంతముల దిగి రాంపూరు నవాబుగారును భారత ప్రభుత్వమున బాంబాయి హాకిమును ధీరేంద్రుని ఖానుసాహెబుగారి కుటుంబమువారును మరల పాకిస్తాన్ దేశమున స్థిరము చేసి కడపప్రాంత ఖాను సాహెబుగారిని పుష్కలములతో నింపి దేశ రాంపూరు నవాబుగారు నివసించుచున్న సోదరు సేతుహానుకు తీసికొనివెళ్ళిరి

ఖానుసాహెబుగారి భార్యకు జబ్బుగానున్నందున మా విలేజిరి సాహెబుగారితో సాంధానముగా మాటలాడి పీలులేక పోయినదిగాని 29 వ తేదీ సాయంత్రము వారు సోలనుకు వెళ్ళి బోవు సమయమున నిలబడి నుడిచిరి

“నేను మరల వచ్చునని మతలవాసులు చాలసమయము తగ్గివున్నదియే నేను తలచిరిని గాని మరింత అధికమైనవి గాని తగ్గలేదని తెలియుటవలన నాకు చాల విచారము కలిగి నది ఐనను నాకింకను నిరాశ కలుగలేదు మనదేశమునకు వచ్చి రోజులు రాగలననియే నేను నమ్ముచున్నాను భారతదేశమున మత కట్టుబాటు చాల ప్రబలముల వలననే యాకలహము లిప్పుడు కలుగటకు కారణమైనది గాని ఈకలహములు తప్పుక అడగివావును భారతదేశమునకును ఆఫ్రికాఖండమునకు కంటెకును గూడ మంచిరోజులు రానుండుట నిశ్చయముగాని అది ఎంత కాలమునకు సిద్ధించునదియును నే నిప్పుడు తెలుప గలను

మన దేశమున హిందువులకును మహమ్మదీయులకును యిట్టి చిరజగదములు కలుగుచున్నందులకు పిరియా, పెల్లెస్సు, యాజ్జు మున్నగు దేశములవారు చాల ఆశ్చర్యపడుచున్నారు గోహత్యలు మసీదులవద్ద సంకిరము మున్నగు వానివలన నిట్టి కల హము లేల కలుగవలెనని నా రచనచున్నాను భారతదేశపు మహమ్మదీయులు అధికముగ వర్తకాన్ని విశాలభావమును కలిగి యాంధ్రదేశమున వారందరను కోరుచున్నారు పాక్యాత్మక ఆక్ర మణమునండి ప్రాంతమును లెక్కించుటకు భారతీయులు స్వారం త్ర్యం దక్షిణము చేరినందు నడువవలసియుండగా ఆటుల చెయకవావులయే గా హింసయును మహమ్మదీయులను, హిందువులను హింసించుటను, మహమ్మదీయులను మహమ్మ దీయులు ను కలసింబుదొంగలు కలసింబుదొంగలు ప్రతి వ్యక్తియును నె బాధ్యతను సరిగా గుర్తించువరకును యీ దురి వస్థ కొలగదు” అని ఖానుసాహెబుగారు నుడిచిరి

(బాంబాయి క్రాంతికలు)

హెడ్డాజు పరిస్థితులు

లక్ష్మీ సభయందు తీర్మానములు

హెడ్డాజులో వారికి స్వపరిపాలనమే న్యాయము

లక్ష్మీ, సెప్టెంబరు 28 — హెడ్డాజుపరిస్థితుల శాలో చించుటకు లక్ష్మీలో గూడిన సభయందు దీక్షింది తీర్మానములు కావించబడినవి నేటితో సభ ముగిసెను

(1) బజ్జెరకు- ఆలో- అరబును ప్రత్యక్షముగ గాని, యప్రత్యక్షముగ గాని మహమ్మదీయులకు యధికారముగలద నుండుటకు భారత వహమ్మదీయుల లోగింపరు ఆకాబా, మి మానులుకూడ బజ్జెరలో- ఆలో- అరబులో భాగములే గాన హద్దాయలు వాటిని తమ యధికారములోనికి తెచ్చుకొనుట యన్యాయ మని భారతమహమ్మదీయుల యభిప్రాయము

(2) పవిత్ర స్థలములపై వైఖతు సాదు అధికారము వహించిన కొలదికాలములోనే వాటిని ధ్వంస మొనరించెను గాన హెడ్డాజుపై పరిని యధికార మొంతమాత్రము వాంఛ నీ యము కాదు (3) స్వతంత్ర్యమునాత్రము ననుసరించి హెడ్డాజుకు స్వపరిపాలనాధికారమే యుండి తిరవలయును

ఈసభ ప్రపంచమందు మహమ్మదీయులకు హెడ్డాజు లోని దుర్భరప్రవాహములను నెట్లనే యాపి వారికి ముఖ్యముగా మదిసూ వాసులకు ధనసహాయము చెయగోరుచున్నారు హెడ్డా జుకు మాలానా అబ్దుల్ బాగిగారి యధ్యక్షతలక్రింద నొక రాయ భాగముకూడ పంపుటకు సభవారు నిశ్చయించిరి (అ. ప్రె)

మైసూరు దసరా మ హోత్సవము

విజయదశమి

బ్రహ్మాండముగు సంస్థానపు టుత్సవము

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

మైసూరు, 27-9-25 — నేటితో దసరాపండుగ పూ ర్తియగును మైసూరునందు కడచిన 9 దినములనుండియు జరు పుచున్న వేడుకలు గూడ నేటి సంస్థానపు టుత్సవముతో నీగవత్సరమునకు సమాప్తివొందినవి నేటి యుత్సవమును పీఠీ ముటగు గాను పలుతావులనుండి కష్టనష్టముల కోర్చి విచ్చేసిన లోలబడి ప్రజలు ఉత్సవమునందు జూపిన యాత్మహత్య యము వర్ణింప నలవిగాదు హిందు, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, యూరోపియన్, ఆంగ్లో-హిందవ సంఘము లన్నియు నుత్స వమునందు సమధికోత్సాహ సంరంభములను గన్పరచి తమ ప్ర భుభక్తిని వ్యక్తము గావించిరి మైసూరునందు వలె తదితర స్వ దేశసంస్థానములం దింతటి యూత్సవము గొప్ప వైభవముతో ఇట్టి యుత్సవము జరగట సంభవమైనదము ఈసంవత్సరము దసరాపండుగల సందర్భమునందు శ్రీ యువరాజుగారు దేశాం తర మే గుట నలన పలువుర చే గొప్ప భారతగ పరీక్షింపబడెను నేటి యుత్సవము విషయమై తెలిసికొనవలె ననెన కనులార గాంచవలెనేగాని విధింపుటకు, అందుముఖ్యముగ లిఖిత పూర్వకముగ, కడుంగడు దుస్తురమనియే చెప్పవచ్చును.

భేరి కావాళ నగారాది దేశీయవాద్యముల యొక్కయు, బ్యాండు గన్ సెటుమున్నగు విదేశీయవాద్యముల యొక్కయు, అప్రతిభాతద్వయము భూసభాంతరాళముల కిండి దిక్కులు ప్రతిష్ఠానించుచుండ, హిం దెలు, ఏనుగులు, హయములయొక్క నడ కలచే భూభాగము పైనుండుధూళి పైకెగిరి పురపీఠులనుసాధాగ్ర ముల శాక్రమించి మంచువర్షి యునుటలగాన్పించ, సేనానులు తమ వైద్యముల కాజ్ఞలనుసంకల్పి గంభీరధ్వనులు ప్రేక్షకులకుభయ మును దోపతేయ, ప్రజలెల్లరు హృద్ధనుల చేతను, కరతాళముల మూలమునను, తమ యపారసంతోషమును ప్రకటించుచుండ, సాధా గ్రములయందును, గవాక్షములందును నిలచి పీఠీంపు పురమందలి నారీమణులు పుష్పవృష్టిని వర్షింప భద్రద్రగజముపై బంగారుపా లతోసిన ఆంధ్రాధీయంబు ప్రజల సత్కారముల నందుకొనుచు పట్టభద్రుడైయుండు మహారాజుగారిని గాంచిన ఎట్టి దేశీయని హృదయమందె నను ప్రభుభక్తి పరాయణతలు జరింపకపోవు వీర వారసు భేరిములేక పురమందలి ఉద్యోగులు, నిరుద్యోగు లు ఆ బాలగోపాలవందేయు ఉత్సవము తిరిగి నగరుజేరువరకు వెంటనే యుంగిరి ఉత్సవము బయల్పెడనుపుడు సముద్రము సొంగవచ్చునుటకు ఒక మైలున కధికముగ వ్యాపించియుండెను

రి గంటలకు ఉత్సవము రాజభవనమునండి ప్రారంభ మాయెను ప్ర ప్రభుమనున రెండు ఏనుగులపై బంగారసన్నాయి మొదలగు దేశీయ వాద్యములు మ్రోగించుచు కొందరు బయల్పె డిరి వారివెనుక కాల్యలములు సాయంధులై రూచిహ్నుములు ను దుస్తులను, ధరించి నడువసాగిరి వారికి వెనుక విజయవతా కములను ధరించి కొందరు గలరు పిమ్మట నగరునకు కెందిన అశ్వశృంగము లుండెను వానికి పిమ్మట ఒంటెలచే నీడ్యుడు చుండిన శకటము గలదు దానివెనుక రాజబంధువులు అసీనులై యున్న బండి ఏనుగులచే లాగబడుచుండెను, పిదప 200 మంది అశ్వపైనుక లరుడెంచిరి పిదప మహారాజుగారి సంస్థానపు బాం డువాద్యము ముందు నడచుచుండ సంస్థానపు అశ్వ దళ ము ప్రధాన నాయకులచే నడిపింపబడుచుండెను

చిరుతపులి చర్యములచే కప్పబడియుండ, దుకులములచే నలంకరింపబడిన నల్లని గుట్టుముల శారోహించి వెండి కత్తులు వెలుగునందు తళతళ మెరయుచుండ మైసూరధీశులు తమహయ ర జములను చిత్ర విచిత్ర గతుల నడిపించుచుండిరి వారివెనుక రజరపుష్పలీయందుసంస్థానపుప్రాయుధములుంచబడిన వానిపిదప విజయధ్వజములు, శంఖచక్రములు వెండిశూలములు మ్రోసికొ ని కొందరువచ్చిరి పిదప మహారాజుగారి ముఖ్యసేనానులు 7 గురు తమ ఉచితదుస్తుల ధరించియుండిరి వారి వెనుక మహా రాజుగారు ఏనుగుపై నమర్చిన ఆంధ్రాధీయందు గూర్చుండియుం డిరి ఏనుగుయొక్క శరీరమంతయు బంగారువస్త్రముచే గప్పబడి యుండెను ఫాలభాగమునందు ముత్యపుసరులు వ్రేలాడుచుండె ను కార్లకు వెండిగజ్జలు గట్టబడిన మైసూరు యంధారి కడు మనోహరముగ నలంకరింపబడిన అందు పూవులతో నమర్చ బడిన పీతమునందు స్వర్ణభరణిభూషితులై మహారాజుగారు గూర్చుండియుండిరి వారికి పిదపను తిరిగి వైద్యములు పచ్చు చుండెను

పట్టాభిషేకము నొనరింప గలది మైసూరునందులలో మన్న బస్మిమంటపము నొద్దకు ఉత్సవము జేరవలసియుండెను ఉత్సవము పురపీఠులగుండ బయట దేరినపుడు ఉత్సవముయొక్క మొదటనున్న ఏనుగుకును కొట్టకొనయందు నడచుచున్న ఏనుగు కును మైలంకంపై అధికముగ దూరముగలదు నగరుమొలంకొ ని బస్మిమంటపము సమీపమువరకు పీఠులం దిక్కుప్రక్కల విండి న ప్రజలసంఖ్య కుమారాక లక్షయుండును పురమధ్యముం దచ్చు బచట శృంగారముగ నలంకరింపబడిన మంటుములు నిర్మింప బడెను

మహారాజుగారు రవటికి విచ్చేయగనే శూలమాలలు వెండి పళ్లెములలో నుండి వారి కందియబడెను వానిని సమస్కార పూర్వకముగ మహారాజుగారు రందికొనుచుండుపుడువిడుద్రక్షణ ము ఉంగరములందలి రత్నములు అద్వితీయకాంతల సీనుచుం డెను ఆంగ్లో-హిందవ యూరోపియన్ సంఘములవారును మహా రాజుగారిని సత్కరించిరి

బస్మి మంటపము

నకు ఉత్సవము చేరువరకు రాత్రి రి గంటలయ్యెను ఒక చదరపు మైలు శాక్రమించి ప్రదేశమంతయు విద్యుద్దీపములచే సుందరముగ నలంకరింపబడెను మహారాజుగారి వేర్వేరు వైద్య ము పీఠదేశమందు వయోకృతిగను, మండలాకారముగను నిలచి తమ విచిత్ర సాధనాకాళమును గన్పరచిరి

ఇచట మహారాజుగారు దిగిజయ నూచముగ జమ్మి వృక్షమును తమ సంస్థానపు ఖడ్గముతో ఖండించిరి పిదప జేరు దుస్తులను ధరించి అశ్వము నారోహించి వేత్రహస్తము నేవాసు లు వెంటనడువ తమ వైద్యముల నన్నిటిని చుట్టులిరిగి పీఠీంచి రి తదనంతరము రాత్రి 10 గంటలకు బయల్పెడలి బ్రహ్మాండ మగు ఉత్సవముతో తిరుగ నగరప్రవేశము గావించిరి

బొంబాయి యంత్రముల దుస్థితి

పరివాండ్రకు సహాయ పద్ధతి

జోషీగారి యభిప్రాయములు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 29 — యంత్రములందు సమ్మె మార్పు లేకుండనే జరుగుచున్నది సమ్మెలన యంత్రములందు నిలువయింపింపించుటకు విడుదలయగుచున్నది. ఖరీదులు కొం చెము హెచ్చినవి. ధరవరుల విషయములు దరియాపులు హెచ్చుచున్నవి జోషీగారిని సందర్శింపగా, గుమారు 1,50,000 మంది పనివాండ్రకు సహాయముచేయుట చాల కష్టసాధ్య మని యు, తనవద్ద తగుధనము లేదనియు నుడిచిరి గవర్నరువద్ద పారి క్రామికలరాయభార మొకటి కూడి విజ్ఞాపనముచేసి, సందర్శ ములను విమర్శింపగోరవలయును యంత్రాలయాధికారులు తమయందు లోటులేనినో నా యుపసంఘ విచారణ కంగీక రింతురు కాని యంత్రాలయాధికారుల పాలనవిషయములలో లోటులున్నవని జాయనుమానము బొంబాయి, అహమదా బాదు యంత్రములలోని యేకెంటుకు కమిషనులు లాభనష్టము లగు జూడకుండ మొత్తవిద నిచ్చుట యొక గొప్ప లోపము. ఇది యొక తరహా యెత్తెజాపన్నవంటిదే అట్టిది లేనియడల యంత్రాలయాధికారులను దైర్యముగ తెలుపవలయు నని నా కోరిక పచారణకు యంత్రాలయాధికారు లిష్టపడకపోయిన నితర యాధారముల ననుసరించి విచారణ సలుపవచ్చును రిజ స్ట్రారు యెదుట యంత్రాలయాధికారు లుంచ జమాఖర్చు పట్టి కలు మొదలగువాటినిబట్టి విచారింపవచ్చును

ఎత్తెజాపన్న ప్రస్తుత మెత్తివేసినంతమాత్రమున లాభ ములేదు ప్రపంచమంతటితో సంబంధించిన ప్రత్తి ఖరీదు హెచ్చుచో నిప్పటి చిక్కులు తీవ్రనేతీతువు కాని యెత్తెజా పన్ను మాత్రము న్యాయముకాదు దానిని తప్పక యుపసంహ రింపవలసినదేయని జోషీవారు నుడిచిరి (అ. ప్రె.)

ధర్మా మీటరు

విశ్వభారతీకంపెనీవారు అమ్ముచుండిన ఆఫ్ ఏమినిట్లొ నికల్ ధర్మామీటరు నుపయోగించి చూచిరిని ఇది బజారులో నమ్ము ధర్మామీటర్ల వలెగాక మంచి అందముగా నుండి నికల్ గొట్టములో పొందుపరుపబడినది ఇది శరీరశిరోష్ఠాస్థితులను కనుగొనుటకును, అసాధ్యరీగములు జ్వరములు వచ్చినప్పుడు నులభముగా శరీరవేడిమి తెలిసికొనుటకును వైద్యులకు మిక్కిలి వినియోగించును. ఇది వైద్యులకుమాత్రమేగాక అందరియొద్ద ను వుండలేగినది అర్ధనిమిషములో శరీరవేడిమిని తెలుపును వెల 2-8-0 వలయువారు విశ్వభారతీ అందుకో, 45 బండరు బిక్సుడ్రాన్ అని వ్రాసిన బడయగలరు. (శా|| 2||)

మైనూరు రాష్ట్ర బాలభటోద్యమము

సప్తమసాంవత్సరికసమావేశము

పండిగారి యభ్యుత్థతక్రింద జరుపబడెను

[ప్రత్యేకప్రతిభ]

మైనూరు రాష్ట్ర బాలభటుల ఉద్యమముయొక్క సప్తమ సాంవత్సరిక సమావేశము నేటి ఉదయము గం. ౮-౩౦ లకు మైనూరు మహారాజా కళాశాల భవనముందు మైనూరు ప్రభుత్వ ద్వితీయసభ్యులు క. చండి గారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైనది 1924-25 సం. నందలి సాంవత్సరిక నివేదిక జరుపబడినది. బాలభటోద్యమవ్యాప్తికిని, అభివృద్ధికిని అనువగు కొన్ని తీర్మానముల గావించిరి. మైనూరు ప్రభుత్వమందలి ఉద్యోగులలో విద్యార్థులు ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారును, మహమ్మద్ జహూర్ద్దీన్ మెక్లె, మహారాజా కళాశాల ప్రిన్సిపాలు, రాష్ట్రమందలి డిప్యూటీ కమిషనరులు సభ కరుడెంచి కార్యక్రమమును పాల్గొనిరి.

జాతీయగీతముల ప్రార్థనలతో సభ ప్రారంభింపబడినది. 1924-25 సం. నివేదికము సి. సు. బ్లా రావుగారిచే జరుపబడిన ఉద్యమాభివృద్ధిని గరించి ఈదినగ కొన్ని యంశములు ప్రకటింపబడినవి.

1924-25 నివేదికము

సర్ రాబర్టు బేడెన్ పవెల్ గారిచే ప్రారంభింపబడి 1918 సం. నందు మైనూరు రాష్ట్రమున దీ బాలభటోద్యమము ప్రవేశపెట్టబడినది. నాటినుండియు మైనూరు మహారాజాగారి ప్రభుత్వమువారి అభిమానబాహుళ్యములచేతను, ప్రధాన బాలభటులైన శ్రీ యు. ప. రాజాగారి శ్రద్ధాభక్తుల వలన నుండినది. ప్రవర్ధమానయై స్థిరనివాస మేర్పరచుకొనినను, ప్రజాహితేయములును, శ్రేయోభిలాషులనగు రాష్ట్రనివాసుల సంపూర్ణ సాదరానుభూతు లింకను జూపబడలేదు.

ఉద్యమాభివృద్ధి

1924-25 సం. నందు మైనూరు రాష్ట్రముందు బాలభటోద్యమ సంఖ్యలయందును, బలమునందును అభివృద్ధిగాంచినది. రాష్ట్రమందలి వివిధజిల్లాలలోను 1923-24 సం. నందు 188 బాలభటసంఘములుండెను. 1924-25 సం. నందు వారి సంఖ్య 171 వరకు అభివృద్ధి గాంచినది. ఉద్యమమందలి సభ్యుల సంఖ్య 500 లకు పెరిగినది. 1924 సం. ప్ర. సంఖ్యలను బట్టి మైనూరు రాష్ట్ర వైశాల్యమును, జనసంఖ్యను బట్టిచూచిన భారతవర్ష మందలి లీడియర్ రాష్ట్రములం దెల్లను బాలభటోద్యమమందు ప్రధానస్థానము నాక్రమించుచున్నది. గాల్ బార్డును, వి. యస్ శ్రీనివాసశాస్త్రి, కే. జి. గుప్త, శే. దేవుపపలు గారలు విదేశములందలి బాలభటప్రధాన నాయకులగు సర్, ఆర్. లెడ్జి ఫిల్ ఫర్ట్, జే. మ్యు. యి. చెట్టు, మున్నగు వారలయొక్క ప్రశంసావాక్యములు జరుపబడినవి. బాలభట శిక్షణమునకుగాను శ్రీయువరాజుగారు రు. 1200 లు దయచే నొసంగినందున గత వత్సరము పలువురు బాలభటులు సుశిక్షితులైరి. ఈయంద్యమందు శిక్షితులగువారు బాలభట నాయకులగుచు ఉద్యమమొక్కడు అభివృద్ధి గాంచగలదు కాన అవకాశము గల వారెల్లరు ఉద్యమమందుజేరి సాయము జేయుదురని ఆశించుచున్నాము.

డిప్యూటీ కమిషనరు లెల్లరు నీయుద్యమమునం దెక్కువ శ్రద్ధాబులై సాయపడుచున్నందులకు కృతజ్ఞులము. స్థానిక, జిల్లాసంఘములును తగులితి ఉద్యమాభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్నవి. బాలభటోద్యమమునకు సంబంధించిన వార్తాపత్రికలు, పుస్తకప్రచురణము సంక్లిప్తికరముగ నభివృద్ధిగాంచినది. స్థానిక వార్తాపత్రికలును మద్రాసునందలి న్యాయుండియా, హిందూ, స్వరాజ్య, హైలీవక్కుపెను, మెయిలు మున్నగుపత్రికలును ఉద్యమవ్యాప్తి కెక్కుడు తోడ్పడినవి. మద్రాసు స్కూలు కౌన్సిలు అభ్యుత్థులగు న్యాయమూర్తి యమ్ వెంకటసుబ్బా శాస్త్రిగారు మైనూరు బాలభటుల ప్రధానస్థానమును వీక్షించి వివిధరాష్ట్రములందలి ప్రధానబాలభటులనాయకు లిట్టి పరస్పర సందర్శనములు గావించుటగాక యని యాశించుచున్నాము.

ప్రభుత్వసహాయము

బాలభటోద్యమగ్రామమునం దధికభాగము ప్రభుత్వము వారిచే నొసంగబడినది. 1924-25 సం. నందు ప్రభుత్వమువారు

రు. 14,000 లను దయచే నొసంగిరి. ప్రధాన బాలభటులగు శ్రీయువరాజుగారిచే స్థాపింపబడిన బాలభటనిధి కింతవరకు రు. 20,000 లు మాత్రమే సమకూడినది. ఉదారభావులగు పౌరు లీ నిధికి సంపూర్ణముగ సాయపడెదరుగాక యని కోరుచున్నాము.

శ్రీయువరాజుగారు ఈయంద్యమమునకు జేసినసాయ మపారము. వారిసానుభూతివలననే నేడీయంద్యమ మిట్టి ప్రధానస్థాన నాక్రమింపగలిగినది.

అధ్యక్షులు

క. చండిగారు పర్యవేక్షించుచు ప్రప్రథమమున మహారాజాగారును, యువరాజుగారును బాలభటోద్యమముందు జూపిన యభిమానమునకు వందనము లర్పించిరి. మైనూరునందు బాలభటోద్యమము ప్రారంభింపబడి కొలదిసంవత్సరములే యైనను అన్యులెవరు అభివృద్ధినిగాంచి నేటికి భారతదేశమందలి



కీర్తిశేషులగు పురాణవంశ మల్లయ్య శాస్త్రి గారు

ఆంధ్ర బ్రహ్మచారిశ్రావ్యకర్తయు, శ్రీ పితామహముహారాజుగారి యాస్థానపండితులును, నిరుపమాన సంస్కృతాంధ్ర సాహిత్యసమేతుల నగు బ్రహ్మశ్రీ పురాణవంశ మల్లయ్య శాస్త్రిగారు (28-9-25) నిన్న మధ్యాహ్నము ఖు. ౧౧ కి సోమవారం పగలు ౧౦ గంటలకు శివాపురమున స్వగృహములలో ఈయనమరణముకల్గి నాంధ్రదేశమున కపార వయిన కొరత వాటిల్లినది. ఈయన వయస్సు 74 సంవత్సరములు.

ఈయన వ్యాఘ్రముచేత క్రమక్రమముగా దుర్బలులై శరీరత్యాగము చేసిరి.

ఈయనకు ముగ్గురు కొడుకులు, భార్యయు, నొక కొమార్తెయు గలరు.

ఇక్కడ మున్న ఆర్. సి. హెచ్ హైస్కూలు నేడు మల్లయ్య శాస్త్రిగారి మరణానంతరముగ నేడు మాయబడినది.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము

పరమపురం 29-9-25

తదితరరాష్ట్రములందెల్ల ప్రధానస్థానమై యొప్పుచున్నది మరియు నీ యున్నామనందు జేరిన బాలభటులు పరోపకారము నందును, ప్రాణసంక్షయముందును సుశీలయందును శేర్వడని యున్నారు కాని రాష్ట్రప్రజలసాయ మిట్లుగ నున్నది. కేవలము ప్రభుత్వమువారి ధనసాయముమీసే ప్రస్తావన ఉద్యమము నడుచుచున్నది. వివిధజిల్లాలందలి డిప్యూటీ కమిషనరులు ఉద్యమవ్యాప్తికి మిగిలిన తోడ్పడుచున్నార. పౌరసత్వ జీవితమున, విశ్వసనీయ ప్రాంత్యమును బురిగొల్పట కింతకంటె మెక్కువగా ఉద్యమము గానగారు సత్వభావము, స్వాధీనత్యాగము, మానవసేవ, జీవనాధారమున కనుపర పరిశ్రమపల్గియు బాలభటుల ప్రధానోద్దేశములై యుండవలెను నిపుణులగు బాలభటులకుమాత్రమే బహుకృతులకు, పతకముల నొసంగవలెనని.

తీర్మానములు

బాలభట సమావేశమునం దామోదించబడిన తీర్మానము లలో ప్రథమమున మహారాజు, యువరాజుగారిల కభీనందనములు దెల్పుచు తీర్మానించిరి. మైనూరు బాలభట సంఘాభివృద్ధి కై ప్రచురణములకముగ తోడ్పడిన మైనూరునందలి, తదితర ప్రాంతములందలి వార్తాపత్రికాసంపాదకులకు కృతజ్ఞతను గనబరచుచు ఇకముందును అట్టి ప్రోత్సాహమునే యొసంగద రని వాంఛించుచున్నారు.

ఈ తీర్మానముపై మాట్లాడుచు ప్రతినిధిపత్రికయు వారమునకొకతూరి బాలభటోద్యమమునకై వ్యాసములు ప్రకటిం చుటకు పత్రికాసంపాదకులను కోరవలెనని యొకరు పట్టిరి.

బాలభటోపాధ్యాయులుగ నున్న స్కూలు టీచర్లను ట్రాన్స్ఫర్ జేయుటకు ముందుగ విద్యార్థులుగారు బాలభట సంఘమునకు తెలియజేయ గోరుచున్నారు.

పిదప బాలభటోద్యమమునకు సేవజేసిన ప్రముఖులకు కొందరు పతకము లొసంగబడిన పిదప సమావేశము ముగిసెను.

సీజన్ టికెట్టు

పోగొట్టుకొన్నవాడు

మిగతాకాలమునకు టికెట్టు లేకుండ

ప్రయాణము చేయవచ్చునా?

రైల్వేకంపెనీవారు తెచ్చిన దావాను

బాంబాయి అప్పీలుకొరువారు ఖర్చులతో

కొట్టివేయుట

బాంబాయి, సెప్టెంబరు 29 — సీజన్ టికెట్టు పోగొట్టుకొన్నవాడు మిగతాకాలమునకు మరియొక టికెట్టు లేకుండ డబ్బు చెల్లించకుండ ప్రయాణము చేయవచ్చునా యనుప్రశ్నను బాంబాయి హైకోర్టు అప్పీలుకొరువారు నేగు పరిష్కారము గావించిరి.

బాంబాయి బకోడా సెంట్రలు ఇండియా రైల్వేవారు సీజన్ టికెట్టు పోగొట్టుకొన్నందుకై ఒక సౌలీటరునుండి రైల్వేప్రయాణపు సామ్యును అపరాధపు సామ్యును రావలెనని కేసులెచ్చిరి. కామనులా రైల్వే అట్టల్ ప్రకారము సీజన్ టికెట్టు అనగా ఒక నియమితకాలమున కేర్పరచుకొన్న కంట్లా ట్టు అనియు, ఆ యాట్టు 68, 69, 118 సెక్షనుల ప్రకారము సీజన్ టికెట్టు కలవాడు దాని వెల్లపుడును తీసికొనిపోయి చూపుమండ నక్కరలేదనియు న్యాయమూర్తులు చెప్పిరి. సీజన్ టికెట్టుమీదనున్న నిబంధన లేవిధముగాను బంధింపపు టికెట్టులేకుండా పోవుమండగా కంపెనీవారు రెప్పుడైన చూచినయెడల ఆయాసమయములో మనిషి స్వేచ్ఛనులో దిగిపోకముందే వాని నడిగి రైలు ఖర్చును పుచ్చుకొనుటకు కంపెనీవారి కధికారము కలదు. దావా తెచ్చినంత మాత్రమున నది డిమాండు కానేరదు అని న్యాయమూర్తులు చెప్పిరి. మరియు ఏసెక్షను క్రిందనైతే రైల్వే కంపెనీవారు అపరాధపు సామ్యును కోరుచున్నారో అట్టి 118 సెక్షను అట్టలా అపరాధములు నేరములు అనే అధ్యాయముక్రింద నుండుటచే ఆ యాట్టుక్రింద ప్రత్యేకాధికారమున్న నేగాని యీ కేసును విచారించుటకు పిలిచుకొరువారి కధికారము లేదనియు కావున కంపెనీవారు మేజిస్ట్రేటుతో చెప్పుకొనవలసి యున్నదనియు ప్రతివాది సౌలీటరుయొక్క వాదనను న్యాయమూర్తు లామోడించిరి. సివిలు ప్రొసీజరుకోడ్డు 115 సెక్షను ప్రకారముస్కూలు కాజా కోర్టు తీర్పును మార్పుటకు హైకోర్టువారి కధికారములేదని కంపెనీవారు వాదించగా తన కధికారము లేని హైకోర్టు అధికారమును వహించి క్రిందికోర్టు విచారించి తీర్పుచెప్పినప్పుడు అట్టి తీర్పును మార్పుటకు హైకోర్టువారి కధికారము కలదని న్యాయమూర్తులు చెప్పిరి. ఈ కారణములచేత న్యాయమూర్తులు కంపెనీవారి దావాను ఖర్చులతో కొట్టివేసిరి. (అ. ప్రె.)

లజపతి రాయిగారి

ఆరోగ్యము

డిల్లీ, సెప్టెంబరు 29 — చాలదినములనుండిజబ్బుగానన్న లాలా లజపతిరాయిగారి రిప్పును ఢిల్లీకి వచ్చిరి. ఢిల్లీలో హాజీం ఆబ్దుల్ వాహీదు అహ్మదీగారివద్ద నుండు పుచ్చుకొనినవరు. లజపతిరాయిగారి ఆరోగ్యము అతి శీఘ్రముగ అభివృద్ధి జేంచుచున్నది. (అ. ప్రె.)

జస్తిసుపక్షము

రామస్వామి మొదలియారుగారు ఉపన్యసింప
దరని చాలకాలము నుండియు ప్రకటింప
పడుచుండెను ఇంగ్లండుకు బోయివచ్చి యుం
దుటచే వీరి ప్రసంగ మేతరున నుండునో యని
ఎదురు జూచుచున్నవారికి నిన్నటిదిన మిచ్చిన
యువస్వామిను ఆశాభంగము కలిగించక మానదు
మామూలు జస్తిసుపక్ష ప్రసంగమునకన్నను ఇందు
విశేషమేమియు గనుపించదు మొదలియారుగారు
సర్వవత్ సంయోగము గావలయునని కోరిరి కాని
వర్ణద్వేషముపై రాజకీయోద్యమము నాధార
పరచుచుండు సంతకరకు సంయోగ మెట్లు
గుదురునో చెలియదు. ఇంగ్లండులో హిందూదేశ
స్థితిని చక్కబరుచువా రెవరును లేరని రామ
స్వామి మొదలియారుగారు కనుగొనిరి హిందూ
దేశమునం దన్ని పక్షములును ఏకీభావము
జూపుచో ఇంగ్లండువారు కదలిక జూపెదరని
మొదలియారుగారు చెలుపుచున్నారు ఎంత
కాలము అంతఃకలహములు కొనసాగ వలయునని
వీరడుగుచున్నారు రామస్వామిగారి విషయమున
ముందడుగు వైచుచో మిగిలినవారును ఆమార్గము
ద్రొక్కెద రనుటకు సందియములేదు. మద్రాసు
రాజధానియందు స్వరాజ్య సాఫల్యమున కడ్డుపడు
చున్నది జస్తిసుపక్ష మగుటచే వారు తమ ప్రతి
కూల ప్రయత్నములను వెంటనే విరమింప
వలయును.

విద్యా వివేకములందు ప్రసిద్ధిగాంచిన యొక
సంఘమును పూర్తిగ బహిష్కరించుట, రాజకీ
యాభివృద్ధికి తోడ్పడునని ఎవరును చెప్పజాలరు.
బ్రాహ్మణ సంఘమును, వారి పూర్వులను సంత
తము దూరుటయే పనిగ బెట్టుకొనుట, అధికార
వర్గమునకు చేయూత నొసగుట గదా? ఇందువలన
ఉభయసంఘములను సర్వత్ర విడదీయుటకు ఎంత
పిలుగులుగనో క్షేపనక్కరలేదు. జస్తిసుపక్ష కార్య
క్రమముగాంచి, మద్రాసు మెయిలు ప్రతిక
సయితము పరిహసించుచున్నది హిందూదేశము
నందు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర కలహములు,
హిందూమహమ్మదీయ కలహములు ప్రబలుచుండు
సంతకరకు, అభివృద్ధి సాధ్యపడనేరదు ఉత్తర
హిందూస్థానమునందు ప్రబలుచున్న కలహముల
వలె, దక్షిణ హిందూదేశమునందు కలహములు
ప్రబలుచున్నను, జస్తిసుపక్షము ద్వేషగీతమును విర
మింపనిచో, విషమస్థితి వాటిల్లవచ్చును. అట్టి స్థితి
తట్టసింపకుండ నాటంకపరచుట దేశాభిమానుల
కర్తవ్యము. ద్వేషమును వెల్లిడించుటయు, వ్యాపింప
జేయుటయు సులభమే. అందులకు విశేషబుద్ధిప్రతిభ
యవసరములేదు. పరిసితులు విద్యాధికులవశము
దప్పినపిమ్మట, జనసామాన్యమును హద్దులలో

నుంచుట కష్టమగును. నేడు ఉత్తరహిందూస్థాన
మున గనుపించెడి స్థితి యిదియే

ఇకనయినను రామస్వామి మొదలియారు
మున్నగువారు దేశభక్తిని ప్రధానముగ గైకొని, నిర
ర్థకమగు ద్వేషగీతమును చాలింపజేయుట వివేకము.
వేలకొలది సంవత్సరములకు పూర్వము నిర్మింప
బడిన సంఘ నిర్మాణమునకును, పిమ్మట జరిగిన
మార్పులకును, ఇప్పటి బ్రాహ్మణులను బాధ్యుల
గావించి, వారిపై తమ దురాగ్రహము సంతను
వెలిగ్రక్కట, నేమనవలయునో చెలియదు కాల
క్రమమున సంఘస్థితి మారుచున్నది పూర్వపు
కట్టుబాట్లు సడలుచున్నవి రాజకీయ రంగమునకివి
యాటకముగ లేవు. వాణిజ్యము, కృషి, మున్నగు
వృత్తులన్నియు బ్రాహ్మణేతరుల హస్తములం
దున్నవి. ధనసంపద వారి హస్తమై యున్నది.
విద్య సర్వత్ర వ్యాపించియున్నది నేవకావ్యత్తి
యగు ఉద్యోగములందు గూడ బ్రాహ్మణేతరు
లగ్రహణము నాక్రమించుచున్నారు ఇంకను
బ్రాహ్మణులను తూలనాడుట ఏల? వేదాది విద్య
లను, బ్రాహ్మణులు సయితము చేపట్టుట లేదు.
అందుచే ఉభయసంఘములును అనవసరముగ
పోరాడ నక్కర లేదు. వేదవిద్యను మాక్కు
ముల్లరు గ్రహింపగ, బ్రాహ్మణేతర
విద్యాధికులు గ్రహించుట కెట్టియాటకములేదు.

కాని, బలవంతపెట్టినను వీరు వేదవిద్య నభ్య
సించెదరా? సంస్కృతమునయినను పఠించెదరా?
ప్రాచీన ఘండితులు ఊరువేరులేక, జీవనము
దొరకక, ఆదరణలేక యల్లాడుచుండ, అట్టి నిరా
ధారపు స్థితిని యీకాలపువా రెవరాసించెదరు?
బ్రాహ్మణేతర విద్యాధికుల దృష్టి ఉన్నతోద్యోగ
ములపై నున్నటుల, ప్రాచీన విద్యలపై లేదు.
అందుచే బ్రాహ్మణేతరులకు పూర్వమెన్నడో
కొన్ని హక్కులు తక్కువుగ నున్నవని తలంచి,
యిప్పుడు వానిని ఏకరువుపెట్టుట కొరమాలిన పని.
బ్రాహ్మణులు తమయున్నత పీఠమునుండి దిగజారి,
నేవకావ్యత్తిని జేపట్టి, నిరాధారులుగ నున్నారు.
వారి స్థితినిజూచి అసూయపడుటకంటె, జాలిపడుట
మేలు. జస్తిసుపక్షము వారిలో పలువురు రాజకీయ
వ్యవహారముల నిమిత్తము బ్రాహ్మణులను దూరు
చున్నారు గాని, సంఘసంస్కరణ వనిన వీరికి
గిట్టదు. వివాహసంస్కరణ ప్రయత్నములను
గావించినవారు బ్రాహ్మణులే నిమ్నజాత్యుద్ధర
ణకు బూనుకొనినది బ్రాహ్మణులే. జాతిభేదమును
పాటింపక ముందడుగువైచినవారు బ్రాహ్మణులే.
జస్తిసుపక్షము పుట్టినదాదిగ, సంఘసంస్కార
ప్రయత్నముల నేమిచేసెను?

కీ! శే! త్యాగరాయచెట్టిగారు పూర్వా
చార పురాయణులని తెలిసిన విషయమే.
ఉద్యోగ వాంఛ తప్ప సంఘసంస్కరణ ప్రయత్న
మేములను గనుపింపకుండుటచే, కందస్వామిచెట్టి
గారు మున్నగువారు జస్తిసుపక్షమును వీడవలసి
వచ్చెను. రాజకీయముగ స్వరాజ్యసంపాదన
ప్రయత్నములను ఎదిరించుట తప్ప, వీరొనర్చిన
ఘనకార్యము గనుపించదు. ఇటీవలగూడ, అవసర
మగుచో స్వరాజ్యశయము నెదిరించెదమని, జస్తి
సుపక్ష నాయకులొకరు బహిరంగముగ చాటిరి.
బ్రాహ్మణులపై దాడివెడలుచు, అధికారవర్గముతో

చేతులు గలుపుటకన్న, జస్తిసుపక్షమువారు నిమ్న
జాతుల నుద్ధరించుటకు ప్రయత్నించుచో దేశము
నకు మహాపకారము గావింపగలుగుదురు. బ్రాహ్మ
ణులును బ్రాహ్మణేతరులునుగూడ ప్రాచీన సాంఘిక
విధానమునకు బద్ధులు. ఉభయ సంఘములందును
కొన్ని దురాచారములు గలవు. శ్రీ స్వాతంత్ర్య
మునుగూర్చి ఉభయులును అక్రమముగ మెగు
చున్నారు అందుచే బంహారులు పోరాడుకొనుట
కన్న కలసి కృషిసలుపుట కెంతేని పిలుగలదు.
తాత్కాలిక లాభముకొరకు బ్రాహ్మణులను తూల
నాడి, తాము బైకివచ్చుటకు జస్తిసుపక్షమువారు
ప్రయత్నించుట అధికారవర్గమునకు సమ్మతముగ
నున్నను చిరకాల మిట్టిస్థితి నిలువనేరదు.

అప్పుడే జస్తిసుపక్షముపట్ల అధికారులు వెను
కటి యభిమానము జూపుటలేదు. బీదలకును ధన
వంతులకును భేదము లుదయింపక మానవు. ధన
వంతుల నభిమానించెడి జస్తిసుపక్షమును బీదలు
ప్రేమింపజాలరు. ఇట్టి ఎడబాటును విస్తరింపజేయు
టకు ప్రయత్నములు జరుగవచ్చును. జస్తిసుపక్ష
మున కొక నిర్మాణ కార్యక్రమములేదని మెయిలు
ప్రతిక యిదివర కాజేపించెను. ఆయాజేపణకు
రామస్వామి మొదలియారుగారు జవాబు చెప్ప
రయిరి. స్వరాజ్యపక్షమును నిందించుటతో వీరు
కాలముగడపిరి. స్వరాజ్యపక్షమునందు లోపములు
లేవని ఎవరును చెప్పరు. కాని యీపక్షమునకు
ప్రధానాశయమేమి? సత్వర స్వరాజ్యస్థితి. అందు
నిమిత్తమై జాతిమత భేదమెరుగని దేశభక్తి నే వీరు
ప్రధానసాధనముగ గైకొనుచున్నారు. ఇందువలన
ద్వేషగీతము వ్యాపించుట కవకాశము దప్పిపోవును.
స్వరాజ్యపక్షము మదరాసు రాజధానియం దింత
వరకు జాతీయభావమునే ప్రజ్వలింప జేసెను.
అట్టివారిలో పోరాడవలయునని రామస్వామిమొద
లియారుగారు హెచ్చరించుట వలన నష్టము
జస్తిసుపక్షము వారి కే గలుగును. స్వ
రాజ్యపక్షమును నడుపువా రందరును బ్రాహ్మణు
లనుట అసత్యము. దేశబంధు దాసు, పటేలు,
మున్నగు సుప్రసిద్ధ నాయకులు బ్రాహ్మణులు
గారు. సంయోగము కావలయునని చాటిన రామ
స్వామిమొదలియారుగారు, అందుకు దగిన మార్గ
మును సూచింపక బోవుట శోచనీయము. బ్రాహ్మ
ణులపై ఎప్పటివలె దాడివెడలుటవలన దేశమునం
దైకమత్యము ఎన్నడును చేకూరజాలదు. జస్తిసు
పక్షమును చెన్నరాజధానియందే గాక హిందూ
దేశమునం దంతటను వ్యాపింపజేయవలయు నని,
రామస్వామిగారు గోరుచున్నారు. చెన్నరాజ
ధానియందే యీపక్షముతో ప్రజలు విసువెత్తి
యున్నచో నితర రాష్ట్రములవారు దీనిని చేపట్టె
దరా? పాట్నాసభయందు అఖిలపక్షసంయోగ
ము గుదురనందుకు, రామస్వామిమొదలియారు
గారు నిందించుట చిత్రము. పాట్నాసభ, అఖిల
పక్ష సంయోగనిమిత్తము సమావేశము కాలేదు.
స్వరాజ్య బహిష్కారపక్షముల మధ్య దృఢసం
యోగము గుదుర్చుటకు మాత్రము ఆహ్వానింప
బడినది. పాట్నాసభను జరిపిన ప్రయోజనము
సమకూరినది. ఇక ముందునుండియు అఖిల
పక్ష సంయోగము నిమిత్తము ప్రయ
త్నింపవలగును. కాని, జస్తిసుపక్షము

తన ద్వేషభావమును మానుకొని, దేశపునరుద్ధరణమునకును జాతీయభావవ్యాపకమునకును పూనుకొననిచో రామస్వామి మొదలియారుగా రాశించెడి సంయోగ మెన్నటికిని కుదురనేరదు. భారతభూమిని ప్రేమించెడివా రందరును ద్వేషభావరహితులై సుహృద్భావము జూపుట ముఖ్యము.

అంతఃకలహములు

హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మధ్య జరిగెడి కలహము లటుండ, మహమ్మదీయుల మధ్యనే కలహములు ప్రబలుచున్నవి. కొందరు ఇబ్రహీం సత్తమును వహించుచుండ మరికొందరు అమీరాల్-ఉల్-ముమ్మిన్ వహించుచున్నారు. కడపటి వారు లక్నోలో సమావేశమై ఇబ్రహీం సత్తమును చర్యలను ఖండించిరి. ఉభయపక్షముల తగాదాలు త్వరలో సమసింపవనిచో, ఎట్టి కలహములు ప్రబలునో చెప్పవీలులేదు. ఇటులనే హిందువుల మధ్య మహమ్మదీయుల గలవు ఉత్తరహిందూస్థానమున హిందువుల మహమ్మదీయుల మధ్య ప్రబలుచున్న పోరాటముల జూచిన, ఎట్టివారి కయినను దుఃఖము జనింపకమానదు. హిందువులు నిర్దోషులని చెప్పకబోయినను, మహమ్మదీయ సోదరులు జూపెడి అసహనము చాల అసభ్యముగ నున్నది. మతము బాహ్యచిహ్నములందు లేదనియు, చిత్తశుద్ధికి మార్గము జూపని మతము మతము గాదనియు, అసహనమును మున్ముందుగ పారద్రోలవలయు ననియు, అన్నిమతములవారును గ్రహించుట మేలు. అనుష్ఠానమునందే మతధర్మము వెలుంగవలయును. ఈ సందర్భమున యూరపునుండి యిటీవల దిరిగివచ్చిన హాకిం అజ్మల్ ఖానుగారు దెలిపిన సలహా ఎంతయు సమంజసముగ నున్నది. హిందూ మహమ్మదీయకలహముల గాంచి, వీరు దుఃఖించుచున్నారని ఇతర మహమ్మదీయదేశములలో, హిందూదేశస్థితి గాంచి ఆశ్చర్యము జూపుచున్నారు. ఇట్టి కలహములకు కారణ మేదియో వారికి దెలియుటలేదట. హిందూదేశపు మహమ్మదీయులు ఎక్కుడు విశాలభావముల గలిగి, ఉదారముగ ప్రవర్తించవలయు నని అన్యదేశపు మహమ్మదీయసోదరులు గోరుచున్నట్లు హాకిం అజ్మల్ ఖానుగారు దెలుపుచున్నారు. అజ్మల్ ఖానుగారి అమూల్య హితము నాచరణలోనికి దెచ్చుట శ్రేయస్కరము.

సీజను టిక్కెట్టు

సీజను టిక్కెట్టు గలవారు టిక్కెట్టును పోగొట్టుకొనునెడల మరల టిక్కెట్టును కొనవలయునా యనుప్రశ్నను బొంబాయి హైకోర్టువారు నిర్ణయించిరి. సీజను టిక్కెట్టు ఒకరు పోగొట్టుకొనిరి. రైల్వే కంపెనీవారు టిక్కెట్టులేదని చెప్పి సొమ్ము రాబట్టుకొనుటకు వ్యాజ్యము దెచ్చిరి. హైకోర్టువారి యుద్దేశ్యము ప్రకారము సీజను టిక్కెట్టును తీసికొనుట యనిన నియమితకాలము వరకు కంపెనీతో కంట్రాక్టు జేసికొనుటయే. దానిని ఎల్లప్పుడును దగ్గరనుంచుకొనవలయు నను బాధ్యత వారికి లేదని హైకోర్టువారు నిర్ణయించిరి. తుదకు రైల్వేకంపెనీవారు దెచ్చినకేసును ఖర్చులతోగూడ కొట్టివైచిరి. హైకోర్టు తీర్పు న్యాయముగ నున్నదనుటకు సందియము లేదు.

ఇరాక్: కలనల్ ఎమెరీగారు

ఎమెరీగారు పత్రికా ప్రతినిధులతో దెలిపిన సంగతుల జూచిన ఇరాక్ ను వదలెడిభోరణి ఏ మూలను గనుపించదు. నూనెగనుల నిమిత్తము మోసూలు నెటులనయినను నిలుపుకొనుటకు వీరు ప్రయత్నించుచున్నారు. మాండేటు అనంతరము మెసపోటుమియ ను వదలవలె ననుతలంపు లేదట. ఇరువదియైదు సంవత్సరములవరకు ఆక్రమించవచ్చునని లీగు కమిషనువారు ఆశను పురికొల్పిరి ఇరాక్ నందు సువరిపాలనమును స్థాపించి గాని బ్రిటీషువారు వెడలిపోవరట. ఇరాక్ టేము మునకును అరబ్బుల రక్షణకును బ్రిటీషువారు గైకొనిన బాధ్యతను విడనాడరని ఎమెరీగారు దెలుపుచున్నారు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి ఖర్చులు త్వరలో తగ్గిపోవునని ఎమెరీగారు వాగ్దానము జేసిరి. నూనెగనులు అభివృద్ధియగుచో నామ్ము పుష్కలముగ లభించునని వీరి కాశగలదు. మాండేటుపేరుతో బ్రిటీషు ఇంపీరియలిస్టులు ప్రాతపద్ధతుల నెటుల కొనసాగించుచున్నారో కలనల్ ఎమెరీగారి వాక్యములవలన గ్రహింపవచ్చును.

కార్పరేషను పరిపాలనము

మదరాసు కార్పరేషను పరిపాలనము విషయమై నిన్నటిదినము మరల చర్చ జరిగెను. పరిపాలనము మిక్కిలి లోపభాయిష్టముగ నున్నదని యెల్ల రంగీకరించిరి. డాక్టరు విజయరాఘవులు గారు ముచ్చటించుచు జప్తిను పరిపాలనమే ప్రస్తుత దుస్థితికి కారణమని చెప్పిరి. స్థానికస్వపరిపాలనము నందు వీరు సాంఘికసమస్యను ప్రవేశపెట్టిరి. ఇట్టి దుస్థితినుండి కార్పరేషనుపరిపాలనము బయల్పడవలె ననిన కాంగ్రెసుపక్షము విశేషకృషి నలుపవలసియున్నది. కార్పరేషను కమిషనుగారు పరిపాలనమును మంచిస్థితికి దేగల రను సమ్మతము ఎల్ల రకు గలదు. కాని కారిన్యము వహించక ప్రేమ మూలముననే యీ కార్యమును సాధించవలయునని సభ్యులు హిత మొనగ నున్నారు. క్రొత్త కమిషను గారు తమ శక్తి సామర్థ్యముల నుపయోగించి కార్పరేషను పరిపాలనమును సౌఖ్యవముగావించి, కీర్తిదెచ్చెదరుగాక యని కోరెదము.

రాజమండ్రి మ్యూనిసిపలు సంఘము

గవర్నరుగారికి సన్మానపత్రము మద్రాసు గవర్నరుగారికి సన్మాన పత్రము నొసగుటకు నిరాకరించి, రాజమండ్రి మ్యూనిసిపలు సంఘమువారు తమ స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నమును గనుపరచిరి. గవర్నరుగారు అధికారవర్గమునకు ప్రతినిధిగ వెడల నున్నారు. ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానమును ప్రజలమోదించుట లేదని తెలుపుటకు, రాజమండ్రి నిర్ణయము అక్కరకు వచ్చును. ఇందు వ్యక్తి నిరసన మేమియులేదు. సన్మానపత్రములను సమర్పించవలసిన బాధ్యత స్థానికసంఘములకు లేదని, ప్రభుత్వమువారు సూచించియున్నారు. దేశనాయకులకు సన్మానము నొసగగ, అందు కయిన ఖర్చు ఆక్రమమని దెలిపి మ్యూనిసిపలు సభ్యులు భరింపవలయునని నిర్ణయించి యున్నారు. దేశనాయకులను గౌరవింప వీలులేనిచో, అధికార వర్గ ప్రతినిధులనుమాత్ర మేలసన్మానింపవలయును?

కీ॥ శే॥ పురాణపండ మల్లయ్యశాస్త్రిగారు

పురాణపండ మల్లయ్యశాస్త్రిగారి మరణము, ఆంధ్రపండిత లోకమున తీరని కొరంతను వాటిల్ల జేయుచున్నది. గీర్వాణ ఆంధ్రభాషలయందు అనమాన పాండిత్యభావము జూపిన యీపురుష వరుడు, నద్దుణగరిమచే మరింత ప్రకాశించెను. సత్వగుణమే ప్రధానముగ గలిగి, ఆడంబర రహితముగ జీవించుచు, వీరు ఎల్లర మన్ననల బడయుచుండిరి. వీరు ఆంధ్రబ్రహ్మచూత్రభాష్యమును రచించి, ఆంధ్ర ప్రపంచమునకు మహోపకార మొనర్చిరి దుర్భాష్యావిషయములు, తేటతెలుగు న సుబోధకము గావింపబడెను. వీరు పీఠికాపుర సంస్థానమునందు ఆస్థానపండితులుగ నుండిరి ఆంధ్రనిఘంటు ప్రచురణమునకు వీరు మిగుల తోడ్పడుచుండిరి. వీరు పండిత కవులు, గ్రాంథికభాషాభిమానులు. వీరి మరణమువలన దుఃఖసాగరమున మునిగెడి భార్యాపుత్రాదులకు మా సానుభూతిని దెలుపుచు, పరమేశ్వరుడు వీరికి బ్రహ్మోక్త్యసంధానమును అనుగ్రహించుగాక యని కోరెదము.

వర్ణవిభేదచట్టము

“నేటాలు మర్కురీ” పత్రికాప్రతినిధితో ముచ్చటించుచు దక్షిణాఫ్రికామంత్రి లగు డాక్టరు మలన్ గారు రంగుభేదచట్టపు ముఖ్యద్దేశ్యమును తేటపరచిరి. రాజోపు సెషనులో నీచట్టము సంగీకరించెదరట. భారతీయుల హక్కులు తొలగి వారి యుష్టదవ మడుగంటునట. ఇంతియగాక, భారతీయు లిందుమూలమున సమూలముగ దేశమునుండి లేచిపోయెదరనిగూడ మలన్ గారు తలంచుచున్నారు. భారతీయులకు నిలువనీడ లేనపుడు, లేచిపోక తప్పదు గద. ఏతరున నయినను భారతీయులను తరుమ గొట్టుటయే దక్షిణాఫ్రికా తెల్ల వారల ముఖ్యద్దేశ్యమని యిందువలన విదితమగుచున్నది.

శ్వేతభూమి

ఆస్ట్రేలియాను శ్వేతభూమిగ నుంచవలయునని, బ్రూసుగారు ఎలుగెత్తి చాటిరి. ఈ పద్ధతివలన, మరియొకరంగు గలవారి కక్కడ స్థానము లేదని చెప్పవచ్చును. దీనిని మది నుంచుకొని పనిజేయువరకు, ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువారు భారతీయులకు స్వల్పసౌకర్యములను జేసినను ప్రయోజన ముండదు. మిగిలిన వలసరాజ్యములన్నిటిలో నిట్టి మార్గమునే యవలంబించుచున్నారు. దీనిని విడనాడనిచో, శ్వేత, శ్వేతేతరభేదములు మరింత యధికము గాకమానవు. భావి పరిణామమును గూర్చి తలపోసిన, నిరుత్సాహము గలుగక చూడదు.

లాలా లజపతిరాయిగారు

లాలా లజపతిరాయిగారిని డిల్లీకి దీసికొనివచ్చి రనియు, డాక్టరు అన్నాగారు చికిత్స నారంభించి రనియు, వారి శరీరారోగ్యము త్వరితముగ సభివృద్ధి గాంచుచున్నదనియు, వినుటకెంతయు సంతసించెదము. లజపతిరాయిగారు దేశసేవయందు తమకాలము సంతను వినియోగింపకుండ, వారి శరీర రుగ్మత ఎంతేని బాధించుచున్నది. లజపతిరాయిగారు త్వరలో స్వస్థజేహు లగుదురు గాక యని భారతీయులు పరమేశ్వరుని వేదెదరు.

ఐకమత్యమా? అంతఃకలహముమా?

మరియొక ఐకమత్యమా వేళము గావలెను

ఎ రామస్వామి మొదలియారుగారి కోరిక

స్వరాజ్యపక్షము వారికి బెదిరింపు

“మనముందున్న పని” అను విషయమును గురించి, జప్తిను పక్ష నాయకులగు ఎ. రామస్వామి మొదలియారువారు నిష్పాద్యము సాధ్యమహాలనం దుభవ్యమందు, ప్రస్తుత క్లిష్టస్థితియందు వేర్వేరు రాజకీయ పక్షములు పరస్పరము పోరాడుకొనుట అనుచితమని చెబుచు, అన్ని పక్షముల నేకమొనర్చి జాతీయ పోరాటమును సాగించుటగాను ఐకమత్య సభమావేశము నేర్పరుపవలెనని నూచించిరి. సభ కధ్యక్షుల వహించిన పి. రామనాథముగారు మొదట మాటలాడుచు, ఇటీవల చెన్ననగర పురపాలక సభకు జరిగిన యెన్నికలలో జప్తినుపక్షమునకు గలిగిన పరాజయములు దేశమునంతట నిరాశామేషముతో గప్పివేసినవి నుడిచిరి.

రామస్వామి మొదలియారుగారు

ప్రభుత్వమున భారతదేశముయొక్క ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితుల నొక్కమారు కలయ బరికించుచు, భారత రాజకీయ పక్షముల అవలంబించుచున్న వైఖరి బాగుగ నుండలేదని నుడిచిరి. తమ తమ పక్షములవలంబించు చున్న మాత్రములు, కార్యక్రమములు మాత్రమే భారతదేశమునకు స్వస్థిపాలనను గొని రాగలవనియు ఏరెంచుచున్నారు. అట్టివారు ప్రస్తుతము భారత దేశ విడివరకు కనివిని యెరుగవలసిన తీవ్రమగు విషయ స్థితి యందు లోని యున్నదను విషయమును గమనింపవలెను. భారతదేశమివిషయస్థితిని దాటి ఆచర్యము నందవలెననిచో కో ఆపరేటరు, నాన్ కో ఆపరేటరు, స్వరాజ్య, జప్తిను అనుభేదముల లేక, దేశమందలి ప్రతివారియొక్క సహాయమును గావలసి యున్నది. అంగ దేశమందలి రాజకీయపక్షముల వారికి, భారతీయుల క్లిష్ట గనపరచి, భారతదేశ వ్యవహారములం దెక్కువ సానుభూతితోను, జాగ్రత్తతోను మెలగునట్లునర్చి, ప్రస్తుత స్థితి గడవవలెను.

ప్రస్తుత విషయస్థితి

మిడిమికో కమిటీవారు ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితుల నన్నిటిని బాగుగ చర్చించిరి. వారియొద్దట ప్రతిరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ ప్రతినిధియు, ప్రతిరాష్ట్రీయ మంత్రియు, రాష్ట్రములందు ద్వంద్వ పరిపాలనా విధానము లొలంపబడవలెనని తెలిపిరి. రాష్ట్రీయ కాసనసభలందు జరిగిన చర్చలందు ద్వంద్వపరిపాలనమును రద్దుచేయవలెనని తీర్మానము లొనర్పబడెను. రాష్ట్రములకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాధికార ముండవలెనని తీర్మానము లొనర్పబడెను. భారత కాసనసభయందు జరిగిన చర్చలందు స్వరాజ్య పక్షమువారు స్వతంత్రసభ్యులుగూడ గలసి- ద్వంద్వవిధానము సరిగ పనిచేయుట లేదనియు దానిని రద్దుజేయవలసినదనియు తీర్మాన మొనర్చిరి. ఈపరిస్థితుల సవరించు మార్గము నాలోచించుటకు గాను రాజప్రతినిధిగారు నాల్గునెలలు ఇంగ్లండుకు వెళ్లుట జూచి మనవారందరూ ఏడియో కొంతలాభ మొనర్చునని ఎదురు జూచుచుండిరి.

ఆంగ్ల దేశ ప్రాతికూల్యము

ఇక ఇంగ్లండులో స్థితిగతులెట్లున్నవో చూడుడు. కన్న రేణితి పక్షమువారు అధిక సంఖ్యాకులుగ పార్లమెంటు నాక్రమించి యున్నారు. ఇక వాల్ల వత్సరముల వరకు వారి నెవ్వరు కదప్పజాలరు. లిబరలు పక్షముంచు విందు రూపు లేకుండ మాసిపోయెను. లేబరు పక్షముకు తమ వివాదములు తమ సమస్యలను పరిష్కరించుటయే సాధ్యము గా కున్నది. కాని ఏపక్ష పెట్టున్నను ఒక్కటి మాత్రము నిజము. వాల్లెవ్వరును భారతదేశ సమస్యను తమ పాక్షిక రాజకీయములలోనికి దీసుకొనరు. భారతదేశ స్వాతంత్ర్య విషయమున అన్ని పక్షములవారును ఒకే విధముగ నభిప్రాయముతో నున్నారు గాని ఒక్కరికి సద్భావములే లేవు.

చేయవలసిన దేమి?

ఇట్టి స్థితిలో మనము చేయ గలదేమి? బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభుత్వ ఆంగ్ల ప్రభుత్వము తరపున, భారతదేశము నెడల తానుపలంబించు విధానమును వివరించుచు నొసగిన యాపనానము అన్ని పక్షములను విమర్శింపబడెను. అది వట్టి అధ్యాసముగ

ఉపన్యాసము. అందు భారతదేశమున కెట్టి వాగ్దానమును లేదు. భారతీయులు ఒక ప్రభుత్వ నిర్మాణ ప్రణాళికను తయారుజేసి ఇచ్చినపుడు విచారించెదమని బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభుత్వ నుడివిన పట్టులు ఎగతాళిగను, కృత్రిమ భావముతోడను నుడువబడెను. భారతీయ నాయకులొక్కవో గూడి, ఏకగ్రీవముగ నొక ప్రణాళికను తయారు చేయజాలరని అతని దృఢ నమ్మకము అయినను అంత అసంభవము కార్యమునే భారతీయులు నిర్వహించెదమని నొనుడు. అప్పుడైన ను ఆ ప్రణాళిక న తడు జాగ్రత్త గవెంట నే పరిశీలించి చర్చ దీసికొనునా? లేదు అట్టి వాగ్దాన మేమియు లేదు. సంస్కరణల సవరించుటగాను రాయలు కమిషనును వెంటనే నియమింపవలసినదని భారతదేశముం దన్ని పక్షములవారును గోరిరి. ఆ రాయలు కమిషనునను, రాండు లేబిలు సమావేశమైనను ఎక్కువ భేదము లేదు. ఈవిషయమున బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభుత్వ జేసినదేమి? 1929 సం॥ వరకు ఏమియు జేయ వీలులేదని తన పట్టును తిరిగి చెలిపెనేగాని ఎట్టి మార్పును లేదు. లీకమిషను నూచనల నాచరణలో పెట్టుటకు కాసనమును సవరింపవచ్చును. కాని, భారతీయోక్షయులు కొంతవరకు తృప్తి నొనర్చుటకు సవరింపరాదనుట ఎంత విరుద్ధముగ నున్నదో, చెలిపితిమి కాని అతల్లి విషయమునే చెబిబెట్టెదము.

ఈలోగా భారతీయులు తమకు గావలసిన పరిపాలనా పద్ధతిని చెబుచు ప్రణాళికను తయారుజేయవలెనని బర్మెన్ హెడ్డుగారు గావించిన నూచన, భారత సమస్య పరిష్కారమున కుచితమున మధ్యమార్గముని అంగ్ల ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు నుడువుచున్నవి. కాని 29 సం॥న స్టాట్యూట్ పార్లమెంటరీ కమిటీయే నియమింపబడును. దానికి ఏరివాగ్దాన మేమి? చెలిపితిమి తిరిగి అడ్డుపడకే వచ్చితిమి.

రాజకీయ పక్షముల పోట్లాటలు

ఈదేశములో మన వందరము వేర్వేరు గుంపులు గ జేరి ఒకరితో నొకరు పోరాడుకొనుచుండుట బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభుత్వమునకు చెలియును. అందుచేతనే అతడట్లు తాను పట్టిన కుండేలునకు మూడేకాళ్లని పట్టుబట్ట గలిగెను. ఏకైకమగు దుర్బుటకు జరుపబడిన సర్వ పక్ష సమావేశమువలన పొగ తప్ప మరేమియు రాలేదని అతనికి చెలియును. ఈ దేశమున వితవాదులు, అతివాదులు, జప్తినుపక్షమువారు, స్వరాజ్యపక్షమువారు, హిందువులు, మహమ్మదీయులు, బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతరులు ఒకరినొకరు కత్తులుదూసి పోరాడుకొనుచున్నారని అతనికి చెలియును. ప్రతిపక్షమువారును, తమ ఎదుటి పక్షమువారిపై తాత్కాలిక విజయమునందవలెనని ప్రయత్నించుచున్న విషయ మతనికి చెలియును. భారతదేశమున రాజకీయ కత్తులు మూల కొకటిగా చిందరవందగ పడియున్నవనియు, అవి ఏకమై నిలవలేవనియు చెలియును. అందుచే సతకు సహజముగనే మన ఆశయముల నిష్కర్మమొనర్చెను. ఆం దాశ్చర్యము లేదు. భారతదేశమును సాగ్యమైనంత కాలము తమ-బానిసత్వముక్రిందనే యుంచుకొనుట. కతమ ప్రతి ఆనకాశమును నుపయోగించుకొనుట. అందుకు మన మాతని నామోహపాలము. వన మేమాత్రమైన ముందునకు జన నెంచుచో అన్ని పక్షములకును ఐక్యతమాత్ర మవసరమని ప్రతివారును అంగీకరింపక దప్పదు. అట్టి ఐక్యతను సంపాదించువరకు మన మేమాత్రము ఫలవంతముగ పనిజేయజాలము.

ఆంగ్లేయుల సంతోషము

ప్రస్తుత మనస్థితిజూచిన ప్రాచీనకాలమున రోమునందలి అనావికము జ్ఞాపకము వచ్చుచున్నది. రోమునందా యెరీనాలో మధ్య వలయాకారముగ నొక రంగముండును. దాచుట్టును కటకటాలును, కటకటాలచుట్టును ఒకదానిపై నొకటిగ నిర్మింపబడిన గ్యాలరీయును నుండును. రోమునందలి ప్రముఖులందరు స్త్రీ పురుషు లందరునువచ్చి ఆయాసనముల నలంకరించెడివారు. ఆ కటకటాలమధ్యనున్న రంగమునకు ఒక వైపునుండి ఒక నిరాయుధుడగు మనిషియు, రెండవవైపునుండి ఒక సింహమును వదలబడును. వారిరువురును అచ్చట పోరాడవలెను. ఇదంతయు నా ప్రముఖుల విశేషదార్శము. ఆ మనిషికి గాయములు తగినను, సింహము చంపబడినను వారికెట్టి విచారమును లేదు. ఆ వేడుకను జూచి వారు సంతోషించుచు, చచ్చట్లు కొట్టుచు ఒక మారు సింహమును ఒకమారు మనిషి ప్రాణహానచనములు పలుకుచుండురు. తుద కొవరు చచ్చినను, ఇరువురు చచ్చినను వారి సంతోషమున శేమాత్రము భంగము గలుగదు. మన స్థితి ప్రస్తుత మట్లున్నది. మనలో మనము కుత్తు కల నరకుకొనుటకు పోరాడుకొనుచున్నాము. ఆంగ్లేయు లీవేడుకను జూచి ఆనందించుచున్నారు. వారి కాసంద మొడగూర్చు

టకు మన పోట్లాటలు మోచ్చింపబడుచున్నవి మనలో నెవరు చచ్చిననువారి శేమాత్రము విచారములేదు అంతయుగాను ఎవరు చచ్చినను వారికి పరమసంతోషమే మన కిస్థితి ఇంకెంతకాలము? మన శాంతికాల మిట్లు పోరాడుకొనుచుండుట? మన మిట్లు పోరాడుకొనుచున్నచో, మన దేశపుగతియేమి? గృహనాశకముగ నీ పోరాటములను వివర్ణింపవలసిన కాలము రాలేదా?

ఉపన్యాసకుడు తా నింగ్లండునందు చేసిన ప్రచారమును గురించి వివరించుచు, ఇచ్చటి పాక్షికవిభేదములను వదిలి, భారతీయులందరు నొకటి యను భావముతో అన్ని పక్షములను సమర్థించుచు పనిచేసినని చెలిపి, సత్యముగైగా రందుకు ప్రతిపాలముగ, మార్చింగు పోట్టుప్రతికయందు జప్తినుపక్షము సర్వలకు నిందించుచు కొన్ని వాక్యముల ప్రాయుటను తీవ్రముగ ఖండించిరి.

ఐకమత్యసమావేశము

ఇందుకు, నా సోదరుల కందరకును పరమ వినయభావముతో నొక నూచన నొసగుచున్నాను.

ఐకమత్య సమావేశము నేర్పరుపవలెనను నూచనను స్వరాజ్యపక్షము రంగీకరించునెడల సరయే ఎవరును, అంతకు పూర్వమే నిశ్చయముల నొనర్చుకొనరాదు. తమ కార్యక్రమములే, సరియగు కార్యక్రమములనియు, ఇతరులవన్నియు నిరుపయోగములనియు దృఢనిశ్చయముల నొనర్చుకొని రారాదు. అందువలన ఐకమత్య మేమాత్రమును గుదురజాలదు. అన్ని పక్షములవారును అచ్చట చేరి, తమతమ యభిప్రాయముల నొక మూసలోపోసి కరిగించి అందుండి నీమి వచ్చునో దాని ప్రకారము నడుచుకొనవలెను. అటువంటి క్రయత్నములు మాత్రమే సఫలముగను. అప్పుడే మన దేశమునకు విమక్తి యుండును. అన్ని పక్షములను పరస్పర యుడంబడికల నొనర్చుకొని పని జేయవలెననిగాని- అన్ని పక్షములను ఒక్కపక్షముగ పూర్తిగా కలిపిపోవలెననిగాని నాయుద్దేశము గాదు. కాని దేశమున కంతకును సంబంధించిన విషయములం దొకానొక కార్యక్రమము నేర్పరుచుకొని ఆవిషయములం దన్ని పక్షములును ఆకార్యక్రమము ననుసరించి పనిజేయవలెనని నాయభిప్రాయము ఇట్టి ఐకమత్య సమావేశ మేర్పరుపబడునెడల మాపక్షమువారు, అందు పాల్గొనుటకు సిద్ధముగ నున్నాము.

స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమము నిష్ప్రయోజనము

ఉపన్యాసకుడు, స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమమును ఖండించుచు, ప్రతిరోధ విధానము ఆంగ్లేయులవలలో జిక్కుకొనుటకు మార్గముని ఖండించెను. స్వరాజ్యపక్షమువారి ప్రతిరోధ విధానముకంటె ఆంగ్లేయులకు సంతోషకరముగ విషయము జేరొకటిలేదు. ఆవిధానమువలన క్లిష్టయూపయోగమును లేదు. ఆంగ్ల దేశ మిందు శేషాత్రమును భయపడదు. ప్రస్తుత మాంగ్ల దేశము, ప్రపంచమందలి అన్ని రాష్ట్రములకంటెను బలవంతముగ నున్నది. జాతీయమితియందు క్లిష్టసమస్యలన్నిటియందును ఆంగ్ల దేశపు ప్రతినిధివాక్యము శిలాక్షరముగ పరిగణింపబడుచున్నది. అమెరికాదేశ మావ్యవహారములలో జోక్యము గలిగించుకొనుకుండుటచే నాంగ్ల దేశమున కెదురు నిలవగలుగువా రెవ్వరును లేరు. అందుచే, ఆంగ్ల దేశము అన్యాయముగ ప్రసరించుచుండెనను ప్రచర్యనములవలన ఆంగ్ల దేశ మేమాత్రమును తన పక్కతిని మార్చుకొనదు. ఇక వీరి ప్రతిరోధ విధానమువలన లాభ మేమియో తెలియకన్నది. ప్రతిరోధ విధానమునకు రెండు ఆదర్శములు మాత్రముండ వీలగును. అందొకటి ఆంగ్లేయు లీదేశమును నిరంకుశముగ శ్రాభిప్రాయమునకు ప్రతిపాలముగ పరిపాలించుచుండిరిని ప్రపంచమునకు ప్రదర్శించి, ప్రపంచ రాష్ట్రముల విమర్శన కాంగ్ల దేశమును పాల్పడజేయుటదీనికాంగ్ల దేశమే మాత్రమును లక్ష్యమొనర్చును. ఆంగ్లేయులు భారతదేశము నెప్పటికిని వారిరాజకీయములందు పాక్షికసమస్యగ నొనర్చరు. ఆంగ్ల దేశ చరిత్ర ఈ విషయము స్పష్టముగ బోధించుచున్నది. అందుచే, ఆంగ్ల దేశమందలి రాజకీయ పక్షముల సహాయము నందవచ్చునను ఆశగూడ నిరాధార మైనది. ప్రతిరోధవిధానమును మతియొక కార్యమునకుగూడ సాగింపవచ్చును. అది కాసన తిరస్కారము. కాని మనదేశ మీ కాసనతిరస్కారమును పూనుట తిదనరకు కంటె గూడ చాల దూరముగ నున్నది. అంతియగాక కాసనతిరస్కారమునకు ప్రారంభముగ నీ విధాన మవలంబించుచున్నామని స్వరాజ్యపక్షమువారు చెబుచులేదు.

అందరికి ఒక కార్యక్రమము

ఏది ఎట్లున్నను ఈ కార్యక్రమములను విషయములను అన్నిటిని, అన్ని పక్షముల సంయుక్త సమావేశమునందు పూర్తిగా చర్చించి నిర్ణయింపవచ్చును. ప్రస్తుత స్థితి మన మనుకొనిన దానికంటె శాశ్వత విషయముగ నున్నది. మనభావి అభివృద్ధియం

తయ్య మన ప్రస్తుత చర్యలను అధికార పక్షమున ఉంచి
యగాక నాల్గవ తరగతిలో పాఠ్య పుస్తకాల విచారణ సంఘము
రానున్నది మన మీలోగా నందరము గలనీ తీవ్రమగు నాందో
ళన మొనర్చుచుండల ఆ విచారణ సంఘమునాచరణగూడ మన
కొత్తవ యువయోగకరముగ నుండజాలవు

స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసును వశపరుచుకొనుట
- సోరాలమునకు సవాలు

ఇటీవలి వాట్నా తీర్మానముల గురించి నడుపుచు, కాం
గ్రెసు సంస్థను వశపరుచుకొనినందులకు స్వరాజ్యపక్షము గర్హిం
చుటకు మారు, సిగ్గుచే తలవంచుకొనవలెనని ఉపన్యాసకుడునుడి
చెను. ఎక్కువదేశభక్తియు, ఎక్కువవికారాలపట్టియు నున్నచో
వారిట్లు కాంగ్రెసు సంస్థను వశపరుచుకొనెడివారు గారు ఇంత
వరకు కాంగ్రెసును నిర్వహించుచున్నచో జేతనము తమనిధాంత
మును వదలకుండ పట్టుకొనియుండుగుణమైననుగలదు. స్వరాజ్య
పక్షమునంద దిగూడ కౌన్సిలును కాంగ్రెసును వశపరుచు
కొనుటవలన స్వరాజ్యపక్షమువారు యుద్ధపరికరముల సంపా
దించిరి కాంగ్రెసు తో కా గ్రా ర మి క వారియధీనమును
రాజ్యపునిర్వహణయం దాధనముతో యుద్ధము సాగించెదరు
కాని ఎవరియిది? మీమీదను నామీదను వికమత్యసమాజేత
మునకు సమయముగ నేను గావించుచున్న మాచరణ నిరాకరిం
పబడినయెడల-ఇటీవల ఏకాగ్రత పురపాలక సంఘ ఎన్నికలయందు
గలిగిన తాత్కాలిక విజయమువలన స్వరాజ్యపక్ష వాయకుల బు
ర్రలు తిరిగిపోయి, బుద్ధులుచలించి, స్వరాజ్యపక్ష తరంగము దేశ
మంతట నొక్కమారు తుడిచివేయగలదని యెంచి-సంగ్రామమున
కుసవాలుజేయునెడల, మనముగూడ సంగ్రామమునకు సిద్ధమయ్యె
దము. (వినుడు వినుడు) కాని ఈ సంగ్రామము దేశమును బాని
సత్వమునుండి విముక్తినిొందించు పోరాటముగాదు అందువలన
మనకలలను మనము తరుగుకొనుట తప్ప వేరుపయోగ ముండదు
తెలివి, సామర్థ్యము అంతయు ఒక్క- స్వరాజ్యపక్షము వారి
యొక్క సాక్షాదాదు దేశభక్తి వారి యొక్క సామ్యగాదు
గొప్పగొప్ప దేశభక్తులును, గొప్పగొప్ప మేధావులును స్వరాజ్య
పక్షములోకంటె నితరపక్షములందె యధికముగ నున్నార
స్వరాజ్యపక్షమువారి తరల సహాయములేకుండ తాముకొరె
స్వాతంత్ర్యసంగ్రామమున పోరాడజాలరు తాముకొరె దేశ
విముక్తిని సాధింపగలమని యెంచునెడల అంతకంటె తలవాపు
మాంద్యము వేరుండజాలదు

మొదలియార గారు మదరాసు స్వరాజ్యపక్షమునుగురిం
చి మాటలాడుచు, అవత్తుములో చాలమంది, చాలమంది బ్రాహ్మ
ణేతర ప్రముఖు లున్నను నాయకుడు బ్రాహ్మణుడగుట
చే నది బ్రాహ్మణ పక్షమని నుడిచిరి ఇందుకు కులాభిమానము
కారణమని నుడిచిరి

జస్తిను పక్షమును అఖిలభారతపక్షమును జేయుట
జస్తిను పక్షము భారతదేశమంతటను సంబంధితక
యొక్క రాష్ట్రమునకు మాత్రమే సంబంధించి
యుండుట చే ఎక్కువ పని చేయుట కదియభ్యం
తరముగనుంజెనని ఉపన్యాసకుడు నుడిచెను ఈ ఆటంకమును
వొలగించుటకుగాను గతవత్సరము బెల్గాములో అఖిలభారత
బ్రాహ్మణేతరసభ జరుపబడెను. బొంబాయి, మధ్యపరగణాల
బ్రాహ్మణేతర పక్షములవారు అందు పాల్గొనిరి ఇంకను అన్ని
రాష్ట్రములందును గూడ బ్రాహ్మణేతరోద్యమమును వ్యాపింప
జేయుటకు చాల అవకాశములు గలవు. ఆపని మనము వెంటనే
ప్రారంభింపవలసి యున్నది. మన వికమత్యప్రయత్నములు విఫ
లము లయినయెడల, మనమీపనిని ప్రారంభించుట తప్పనిసరి.
ఈవికమత్యసమాజేతము జరుగులోపుగ మనపక్షనిర్మామను
అలపరుచు కొనవలెను మనపక్షమువారును మనమంత్రులును
కాసనసభలం దొనర్చినవనిని వివరించుచు, కరవత్తముల ప్రక
టించి విరివిగ పంచిపెట్టవలెను నియోజకవర్గములయందు ప్ర
చార మొనర్పవలెను

ఆనందనికేతనము - ఆంధ్రాసుగారు

శ్రీ ఆంధ్రాసు మహాశయుడు రాజమహేంద్రవరము
లో శ్రీతల్లాప్రగడ నరసింహశర్మగారిచే స్థాపింపబడి నడవబడు
చున్న ఆనందనికేతనమును ఆక్టోబరు 1 వ తేదీన రానై యున్నా
రు. పితాపురమునుండి ఆదిము బయలుదేరి చాగల్ల స్టేషనున
మీపయ్యన నున్న ఆశ్రమస్థలమును భవనములనుహూయి చుట
బాల్సరతో ఉపాసనసల్పి తిరిగి సాయంకాలమునకు రాజమ
హేంద్రవరము చేరి అచట జహీరంగసభలో ఉపన్యసించురు.
2 వ తేదీ ఉదయము మొయిలులో తిరిగి పితాపురం వెళ్లుదురు.
బహుశక 3 వ తేదీని బయలుదేరి ఓడ్రదేశమునందున్న బాలసోధ
ల్లాకు పోవుదురు. (స్వకీయవిలేఖరి, రాజమండ్రి)

రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ

గవర్నరునకు స్వాగతపత్ర ముక్కరలేదని

తీర్మానము

(స్వకీయవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 29 -నిన్న 5 గంటలకు మా జి య ము
హాలులో మునిసిపల్ సంఘ అవసరసభయొకటి కూడెను
మ-రా-రా-క్రీ సాలస బాపనయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి
ఈసభకు 29 గురు సభ్యులలో 24 గురు సభ్యులు హాజరయిరి
ఈ అవసరసభలో చర్చింపబడినవిషయము గవర్నరునకు
స్వాగతపత్ర మియ్యవచ్చునా, కూడదా యనువిషయము.
మూజియసు హాలు జనముతో క్రిక్కిరిసియుండెను సభకు
విచ్చేసియున్న ప్రెవారిలో ముఖ్యులు మ-రా-రా-క్రీ టంగు
టూరి ప్రకాశంపంతులుగారు, కందుల పీఠరాఘవ స్వామి
నాయుడుగారు సరిగా 5 గంటలకు సభ ప్రారంభమయ్యెను
సభ ప్రారంభముకాగానే డాక్టరు పాలకోడేటి గురమూర్తి
గారు గవర్నరునకు స్వాగతపత్ర మియ్యకూడదని తీర్మానము
ఉపపాదించెను మ-రా-రా-క్రీ చోరగుడి కృష్ణారావుగారి
తీర్మానమును జలపరచిరి. పిమ్మట యేలూరిబ్రహ్మ నుద్యనం
గారు అవసరసభ పిలువమని మెమోరంపిన కొందరసభ్యులు
హాజరకాలేదనియు, అందుచే సభ నిల్పివేయుట మంచిదనియు
చెప్పిరి కాని పీఠసవరణను జలపరచువారు లేక పోయిరి
పిమ్మట తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా మ-రా-రా-క్రీ
యేలూరిబ్రహ్మ నుద్యనంగారు గంభీరవన్యాసమును గావించి
నామినే టెనుసభ్యులగు జవాబ్ అబ్దుల్లాదరుగారును,
పాశ్వాద భాస్కరంగారును, చిత్రపు వెంకటాచలంపంతులు
గారును తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడిరి శ్రీయుత
అప్పన నుబ్బారావుగారు తీర్మానమునకు ఆ సు హు ల ము గ
తొన్ని ముక్కలనుచెప్పి కూర్చుండిరి ప్రతికర్తులకు జవాబు
చెప్పమ డాక్టరు గురమూర్తిగారు సభ్యుల గుండెలకురుగునట్లు
ఉపన్యసించిరి స్వామలవారి గురుకట్టుములవలె గవర్నరులకు
మన కిష్టమున్నను లేకున్నను స్వాగతపత్రములనిచ్చుట ఆచార
మైనదని గురుమూర్తిగారు నెల విచ్చిరి
గవర్నరులు కలక్టరులు డ్వారా కలురులు పంపి జలవంతముగా
స్వాగతపత్రముల పుచ్చుకొన ప్రయత్నించుట ఆక్రమమనియు
గురుమూర్తిగారు చెప్పిరి తాజేదారులను పంపి జలవంతముగా
సన్మానము పుచ్చుకొన ప్రయత్నించుట సన్మానమునో, బెద
రింపుయొగనో ఆలోచించుకొనమని సభ్యులను కోరిరి మునిసి
పల్ సంఘములకును, గవర్నరులకును ఎంతమాత్రము సంబంధము
లేదనియు, చట్టము ప్రకారము మంత్రులకు వారికి మాత్రమే
సంబంధ మున్నదనియు గురమూర్తిగారు నూచించిరి. అట్టి
వంత్రులకు సంఘపుడబ్బు ఇచ్చుపెట్టి స్వాగతపత్ర మియ్య
కూడదని గవర్నరు మెంటు ఆర్డరు కలదనియు, అట్టి ఆర్డరు
వేసిన గవర్నరు మెంటు ప్రధానప్రతినిధికి స్వాగతపత్ర మిచ్చుట
లజ్జాకరమగు పనికాదా యనియు గురమూర్తిగారు అడిగిరి
ప్రజలచే ఎన్నుకొనబడిన కాసనసభ్యులలో నుండి నయమింప
బడిన మంత్రీ కాస్వాగతపత్ర వర్ష తలేదనియు, ప్రజలచే
గౌరవింపబడు మహానాయకులగుగూడ అట్టి గౌరవములు జరు
పుటకు దొరతనపువారు అంగీకరించరనియు, కాకినాడ మునిసి
పాలిటీయే దానికి తార్కాణమనియు గురమూర్తిగారు చెప్పి
రి గవర్నరునకు స్వాగతపత్ర మిచ్చుటవలన ఆర్థికలాభ ముండ
దని దివాన్ బహుద్దారు చిత్రపు వెంకటాచలం పంతులుగారే
చెప్పియున్నారనియు, అట్టియెడ ఆత్మగౌరవము పోగొట్టుకొని
ద్యవద్యప్రభుత్వధాన ఆచార్యు డగు గవర్నరునకు స్వాగతపత్ర
మిచ్చి ద్యవద్యప్రభుత్వమున కనుకూలమని సాటింపుట వ్యా
యమా యనియు గురుమూర్తిగారు అడిగిరి ఆత్మగౌరవమున
కును దేశభక్తిని పూర్వచరిత్రలో ప్రసిద్ధి కెక్కియున్న రాజ
పుత్ర శ్రీమ్రులను, రాజపుత్ర రాజులను మరవవలదని గురమూర్తి
గారు మరిమరి చెప్పిరి డ్రెయినేజి స్పీమునకు, సెంట్రల్
మార్కెట్టునకు, కుళాయిలకు గాంట్టునిచ్చుట ప్రతి గవర్నరునకు
కోరి యుంటిమనియు, వీటి కన్నీటికిని బహుమానముగ కొంది
సంవత్సరముల క్రిందట గవర్నరుగొ వింగ్లెసు ప్రభువు మన
పట్టాము విచ్చేసి, మనసంఘ స్వాగతమును అందుకొని మనల
చిత్తమువచ్చినట్లు దూషించిపోయెననియు, ఇంకను పౌరుషము
లేక ఆత్మగౌరవములేక, స్వాగతపత్రమివ్వదలచినచో యివ్వ
మనియు గురుమూర్తిగారు బెప్పిరి పిమ్మట తీర్మానమునకు 18
గురు అనుకూలముగను, 11 వ్యతిరేకముగను వోటు నిచ్చిరి. పి
మ్మట హౌస్ ధ్యనులుచెలరేగను అంతట సభముగిసెను

ఈ ప్రజావిజయమునకు మూడు కారణములు గలవు.
(1) ప్రముఖులచే ప్రచురింపబడిన విజ్ఞాపన (2) శ్రీమూర్తి
శ్రీనివాస అయ్యంగారు, సత్యమూర్తి, ప్రకాశంపంతులుగార్లు
ఉపన్యాసములు (3) శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులు
గారు యిచ్చుట ఆగి యీ సందర్భములో పనిచేయుటవలన తీ
ర్మానమునకు వ్యతిరేకముగానున్న 11 గురిలో 8 గురు నామి
నే టెడు సభ్యులు. మిగతా ముగ్గురు ఎన్నికసభ్యులు తీర్మానము
నకు అనుకూలముగా నున్న 18 గురు ఎన్నికసభ్యులే.

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ సెప్టెంబరు 30-వ తేదీ బుధవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
లియ్యముబస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలివి	ప 48 గలవి రు 14 0 0	15 0 0
నెల్లూరివి	డిటా	15 8 0 16 0 0
డిల్లి	డిటా	16 0 0 17 0 0
రాగులు 'రా 164 బస్తా 1-కి		8 12 0 9 0 0
నావులు		20 0 0 24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205		12 8 0 18 0 0
నెనగలు	డిటా	12 8 0 18 0 0
నెసలు	డిటా	18 8 0 14 8 0
వినుములు	డిటా	15 4 0 16 8 0
ఉలలు	ర 164	8 8 0 9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నువులనూనె బా 1-కి		154 0 0 155 0 0
నయ్య మ 1-కి		14 0 0 25 0 0
కొండాపురంజేగ నెనగపప్పుబా1కి		58 0 0 59 0 0
ఇతరప్రదేశము		54 0 0 56 0 0
వేరు నెనగనూనెగానుగ బా1-కి రు 182మొత్తమున 180 0 0		
అముదము బా 1-కి		112 0 0 118 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి		100 0 0
మీరపసుపు		45 0 0 50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి		100 0 0 110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఖగు 1-కి రు 45,50		
కాళహ పిపాయకట్టు		50,55
బెల్లము బా 1-కి		40 0 0 60 0 0
చింతపండు బా 1-కి		60 0 0 80 0 0

5. ఇనుము

వట్టారకం బా 1-కి		28 0 0 88 0 0
చదరం		28 0 0 86 0 0
రవుండు		88 0 0 45 0 0

6. లోహములు

బండి 100 టులంకు		72 0 0 76 0 0
బంగారము, తులము 1-కి		21 4 0 21 8 0
సారము 1-కి		18 5 6
ఇత్తడి బా 1-కి		256 0 0 260 0 0
రాగి డిటా		278 0 0 280 0 0
అన్నాచక్కెర 226 పా1 గలవి		80 8 0 80 10 0

7. దూది

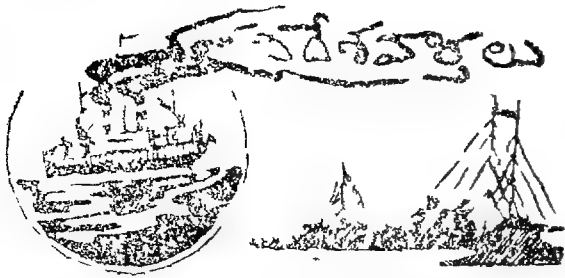
బోండావెట్టుబారున 1-కి		రు 800 0 0
పల్నాడు దూది		215 0 0

8. నూలు

కోయిల్ పట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి		7 0 0
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి		4 12 0
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి		7 4 0
నూళియేనుగ నెం 20		9 8 0
వడ్వాకో నెం 24 1/2		9 12 0
14 1/2 క్విల్క్ పక్షి		7 8 0
నెం 20 బెన్ని సింహం యూజె		9 4 0
నెం 22		9 12 0
నెం 12 1/2 బెన్ని సర్కూ		8 0 0
నెం 14 1/2		8 4 0
నెం 12 1/2 అల్లెన్ను		7 2 0
నెం 12 1/2 కొయిలపట్టి		7 2 0
నెం 22 1/2 రంగవిలాప		9 4 0
నెం 14 1/2 రాధాకృష్ణుడు		7 2 0

బొంబాయి కొటను మార్కెటు

నేటి 30-వ తేదీ ధరలు		
ఏప్రిల్-మే-బ్రోచి-	417-8-0, 418-12-0.	
డికేంబరు-జనవరి-బ్రూ-	401-12-0, 401-8-0	
బెంగాలు-	451-8-0,	
“సతలు చాల తగ్గినవి జనరల ఫీలింగు చేరిన” అని న్యూయార్కునుండి 29 వ తేదీన, వార్తాకంపెనీవారు తంతి నాత్త నంపిరి.		(క్రీతెను)



మోసలు సమస్య

కలనలు అమెరికా ప్రకటన

లండను, సెప్టెంబరు 29 — కలనలు అమెరికా కలనల యల కార్యాలయమున వార్తాపత్రిక ప్రతినిధులతో 78 నిమిషములు మోసలు సమస్యను గురించి మాట్లాడిరి ఈసంభాషణ యందు ఈక్రింది విషయములు తెలిపిరి టర్కీ-వారిలో యుద్ధము జరుగటం అసంభవము యుద్ధము నకు ప్రార్థనలు నిలిపివేసిరి ఇరాకు స్వాతంత్ర్యమును గౌరవింపవలయుననియు టర్కీ-వారిని (బ్రిటిషువారు కోరుచున్నార) తమకు వ్యతిరేకముగ నానాజాతి సమితివారు నిర్ణయ మొసగినను టర్కీ-వారు యుద్ధమునకు గడంగరని నేను నమ్ముచున్నాను యుద్ధము జరుగునేమో అని భయపడి (బ్రిటిషువారు తమగర్భమును విడదాడి హక్కులను వదులుకొనుట లెంబొత్తము సరియగు పద్ధతికాదు అట్లు చేయుట కాంతి సంరక్షణమునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినట్లునను ఇరాకునందు (బ్రిటిషువారు) కొప్పసని చేసియున్నారు 1928 సంవత్సరముతో ఆంగ్లో ఇరాకు సంధి ముగియును మరల కొత్త సంధి జరుపుకొను విషయమై ఆలోచనలు ప్రారంభమునకు ఇరాకునందు చూసి పరిపాలనను స్థాపింపబడునంతవరకు ఆ బాధ్యతను భరించి ఆంగ్లో ఇరాకు సంధిని కొనసాగించుచుండుటకు (బ్రిటిషువారి కెట్టి అభ్యంతరము లేదని నానాజాతి సమితివారికి తెలిపితిమి ఈ ప్రదేశమున క్రైస్తవులు అధికముగ నున్నారు ఇంతకు పూర్వము క్రైస్తవులు ఎన్నియో బాంబులను విరిచి యున్నారు ఇప్పుడు (బ్రిటిషువారి) రక్షణమును తొలగించి క్రైస్తవులను వచివేసిన వారు పరాధీనులై పూర్వమువలె ఎన్నియో బాంబులను విరిచి పవలసి వచ్చును ఇందులకు (బ్రిటిషువారి) సహకారము అంగీకరింపజాలరు ఇరాకునందలి నూతన బాంబుల విషయమై సరియగుపన్ను ప్రతి సంవత్సరము ఇరాకు ప్రభుత్వమువారికి వచ్చునట్లు ఏర్పాటులు చేయవలయునని (బ్రిటిషువారు) ద్వేషించుచున్నారు

కమిషనరు నియమింపబడుట

జనీవా, సెప్టెంబరు 28 — నానాజాతి సమితి వారు మోసలునుండి క్రైస్తవులను తరిమి వేయవలసిన విషయమై విచారణ సలుపుటకు ఇస్టానియను జేనరలు లియోడవారుగారిని కమిషనరుగ నియమించిరి మరియు కెటోలానియా ప్రతినిధి మరియు కురికి తోడ్పడ కమిషనరులుగ నియమింపబడుదురు ఇంగ్లండుకు టర్కీకి రాజీకుడునంత వరకు జేనరలు లియోడవారుగారు మోసలునుండి యుద్ధదరు విరికి నానాజాతి సమితివారు సంపూర్ణాధికారము లిచ్చియున్నారు

పీరు ప్రఖ్యాతిగాంచిన యోధులు యుద్ధమున ఇస్టానియానుండి బోనియసు తరుము కొట్టి జాతీయై సైని దళమును ఏర్పరచిరి

టర్కీ విశేషాంగమంత్రి ప్రకటన

లండను, సెప్టెంబరు 28 — టర్కీ విశేషాంగ మంత్రి యగు దుష్టి బెగారిని వార్తాపత్రిక ప్రతినిధి సందర్శింపగ వారిట్లు చెప్పిరి —

టర్కీ-వానికి బ్రిటను వారికి యుద్ధమేర్పడిన, యుద్ధమునకు గారకులు (బ్రిటిషు వారియొద్ద) నానా జాతి సమితివారు గాని హేను న్యాయస్థానమువారు గాని గావించు నిర్ణయమును టర్కీ-వారు అంగీకరింపజాలరు మోసలు టర్కీకి చేరవలెను ఈవరకును విరుద్ధముగ నిర్ణయమును టర్కీ-వారు అంగీకరింపజాలరు ఎట్టి చిక్కులైన నెదుర్కొనుటకు టర్కీ సైన్యము సిద్ధముగనున్నది డెమాండ్లనును వదులుకొనుటకు మేము సిద్ధమైయున్నాము బుస్రాబాద్ గాదులపై మా కెంతమాత్రము దృష్టి లేదు మేము కడపటి వరకు అనుకూలముగ రాజీనే ఆఖరి పించెదము

మొరాకో యుద్ధము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

మాడ్రీడు, సెప్టెంబరు 29 — మొరాకోలో యుద్ధములు మరల పనిచేయుచున్నవని మెరీల లంతివార్తలు తెలియుచున్నది దెనిసెడ్ ప్రదేశముపై యుద్ధములు ముట్టడించుచున్నవి తూర్పురంగమున రిఫ్సులు సంగును నడుచుచు అమెరికాను సదీతరమున సెక్రెటు ప్రదేశమును ఆక్రమించుకొనుచున్నది

బ్రిటిషు కార్మిక పక్షము

సాంవత్సరిక సమావేశము

కమ్యూనిస్టులను బహిష్కరించుట

లండను, సెప్టెంబరు 29 — కార్మికపక్షపు సాంవత్సరిక సమావేశము నేటిదిని లిబరల్స్ లులో ప్రారంభమయ్యెను వెయ్యియందొ ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి కమ్యూనిస్టులను కార్మికపక్షమునందు చేర్చుకొనకూడదను విషయమై చర్చ తీవ్రముగ జరిగెను సకలతులాలాగారు ప్రేక్షకుల గాలియందుండిరి

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

కమ్యూనిస్టులను కార్మిక పక్షమునందు చేర్చుకొనకూడదను తీర్మానముపై తీవ్రముగ చర్చ జరిగెను కడకు మహాసభ వారు కమ్యూనిస్టులను పక్షమున చేర్చుకొనకూడదని తీర్మానించిరి

జర్మనీని సోవియటు బెడరించుట

వార్సా, సెప్టెంబరు 28 — మిలీటరీ మంత్రి ప్రోద్బలముపై జర్మనీవారు నానాజాతి సమితియందు చేరిన సోవియటు ప్రభుత్వమువారు జర్మనీపట్ల తమ విధానమును మార్చుకొనెదరనియు, జర్మనీ నానాజాతి సమితియందు చేరిన ఒప్పాడు రష్యాకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించబలిన అసర మేర్పడవచ్చు ననియు చిరసమగారు చెప్పిరి పోలెండు సోవియటు ప్రభుత్వములకు గల భేదముల విషయమై రాజీ కుదురుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి

లండనులో మసీదు

భవననిర్మాణము ప్రారంభమగుట

లండను, సెప్టెంబరు 28 — లండనులో మసీదు కట్టుట ప్రారంభించబడినది ఇదియే మొదటి మసీదు ప్రార్థనలు జరిగిన పిమ్మట శుభ ముహూర్తమున పని ప్రారంభింపబడెను

చైనాలో వరదలు

వేలకొలది ప్రజలు మరణించుట

పీకింగు, సెప్టెంబరు 28 — చైనాలో యెల్లానది వరదలుగ పొంగినది 1887 సంవత్సరపు వరదలు పిమ్మట ఇంత గొప్పవరదలు ఇంతవరకు కలిగియుండలేదు. 1500 చదరపు మైళ్లు వరకు నది పొంగి పారినది 20 లక్షల ప్రజలు ఈ ప్రదేశమునందు మృతులు. వేలకొలది ప్రజలు మరణించిరి

జపానునందలి సోవియటు ప్రతినిధులు

టోక్యో, సెప్టెంబరు 28 — జపానుకు సోవియటు ప్రతినిధులు వచ్చుటకు పూర్వమే సోవియటు కార్మికపక్షమువారు జపానుసోషలిస్టులను 1800000 యెన్నులను ఎంపిరి పోలీసువారికి తెలిసినట్లు జీజిషింపు పత్రిక ప్రకటించుచున్నది

సర్ రాబర్టు బ్లాక్ గారు సెప్టెంబరు 29 వ తేదిన మరణించిరి

సామ్రాజ్యపత్రికా ప్రతినిధుల సమావేశము

మెల్బోరను, సెప్టెంబరు 28 — సామ్రాజ్య పత్రికా ప్రతినిధులకు విజ్ఞానిగూ స్తీమను వద్ద గొప్పపూర్వగతి మివ్వబడెను మెల్బోరను యందలి పత్రికల ప్రతినిధులు ప్రభుత్వమువారి ప్రతినిధులు ఈస్ట్రేలియనునందు పాలుగైకొనిరి కామను వెల్లప్రభుత్వమువారు పార్లమెంటు భవనమున ప్రతినిధులకు గొప్పవినియోగి ఈసమావేశమున నామ్రాజ్యమునకు ముఖ్యముగ ఆస్ట్రేలియాకు గొప్పలాభము కలుగునని బ్రూసుగారు చెప్పిరి

సకలతులాలా - కార్మికులమిత్రుడు

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 28 — పార్లమెంటుల సమావేశపు ప్రతినిధుల వచ్చుచున్న స్తీమరు రేవుచేరగనే 200 మంది కమ్యూనిస్టులు "సకలతులాలాగారు - కార్మికుల మిత్రుడు" అని వ్రాసిన పతాకములతో పీఠులందు తిరుగుసాగిరి ఎట్టి అల్లుగులు జరుగక ప్రతినిధులు తమ విడిదెలు చేరిరి

అమృతాంజనం డిపో వారి

సుప్రసిద్ధావధముల జాబితా.

1	జీర్ణరసాయనము మాత్రం అశీర్ణమునకు	1- 4
2	వజ్రసలికలు ధాతుపుష్టికి	1- 0
3	జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి	0-12
4	అమృతాంజనము సీసా 1-కి	0-10
5	మూలశంకకు తైలము డబ్బి 1-కి	0-12
6	తామరతైలము, తామర, తీటకు	0- 6
7	కలరా మాత్రం, వాంతిభేదులకు	0- 8
8	తేలుమందు, తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	0- 0
9	దంతశూలహరి, పండ్లపోటుకు	0- 0
10	కర్ణశూలహరి, చెవిపోటుకు	0-64
11	గజ్జికి తైలము, గజ్జిచీడలకు డబ్బి	0- 0
12	పగుళ్లకు తైలము, శీతపగుళ్లకు	0- 0
13	కేలకు మందు సీసా 1-కి	0- 6
14	చందన అత్తరు 1 టౌన్సు	2- 8
15	కుంకుమ తైలము, డబ్బి 1-కి	0- 8
16	దంతమార్గము, పండ్లతోముటకు	0- 2
17	సుఖిభోగి మాత్రం	1- 0
18	సుఖిభోగి తైలము, పుండ్లకు	1- 8
19	రోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు	0- 8
20	మోహినితైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు	0-12
21	చుండుకు నూనె సీసా 1-కి	0- 6
22	గ్రహాభిమాత్రం డబ్బి 1-కి	0- 8
23	జాలబి మాత్రం, మలబద్ధము	0- 8
24	కుసుమారి మాత్రం, కుసుమవ్యాధులకు	1- 0
25	శగకు ద్రావకము సీసా 1-కి	1- 0
26	కఫహరి శీతగట్టు దగ్గులకు	1- 0
27	కఫహరిచూర్ణము, దగ్గు ఉబ్బసములకు డబ్బి 1-కి	0- 8
28	సుందరి తైలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-కి	0- 1
229	శిరోవేదన మాత్రం, తలనొప్పిలకు	0-8
30	నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0- 4
31	ఉబ్బసమునకు మందు	2- 0
32	వాయువుపట్టుకు మందు డబ్బి 1-కి	1- 0
33	విరేచనములకు మాత్రం డబ్బి 1-కి	0- 8
34	కస్తూరిమాత్రం, పెద్దవి, మంచివి 50-కి	10- 0
35	వాముకర్పూరము సీసా 1-కి	0- 6
36	వేపాశ్లేషేషు కస్తూరి, మంచిది తు 1-కి	40- 0
37	కుంకుమపువ్వు 1-వ రకం తు 1-కి	4- 0
38	పచ్చకర్పూరం తు 1-కి	3- 8

కస్తూరి మాత్రం

50 మాత్రం డబ్బి 1-కి రు.0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛముగ వేపాశ్లేషేషు కస్తూరి, మంచి గోరోజు నమ్మకాదిపచ్చికాన, పావుదారు, మంచికుంకుమపువ్వు మొదలగు వాటితో తయారుచేయబడినవి ఇవి శైత్యము, శైత్యభారము, శైత్యజ్వరము చిలిజ్వరము, సన్నిపాతము, ఆజీర్ణము, మాండ్లము మొదలగువాటికి ఉపయోగపడును చంటిపిల్లలకు, అశీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్యును ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినది. ప్రతిగృహమున నుండవలసిన ముఖ్యముగ పిల్లలకుగల గృహమునందు ఉండవలసినది

కలరా మాత్రం

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రం. వెల రూ. 0-8-0

కలరా మేనువలెనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము ఇది గాయందు నీటియందు పరమాణువులైన విషపురుగులు చేరుట వలన గలుగును ఈపురుగులు శరీరములోకి రక్తమును జెలుపును దీనిముఖ్యలక్షణములు - అజీర్తి, కడుపులో స్వల్పనొప్పి, వాంటులు, విరేచనములు, రోగము హెచ్చినకొలది గంజినీటివంటివిరేచనములు, మాత్రము బంధించుట, నాడి ఊడించుట, శరీరమందంతట అతిబాధ, దుర్బలము ఈ కలరామాత్రం లోపల ఇమిడిన వెంటనే విషపురుగుల జంప ప్రారంభించి, వాంతిభేదుల క్రింది మూత్రము వెడలించి నాడికి పుష్టిగలుగజేయును తగిన వెంటనే మందును తినటం ఆవశ్యకము కలరా యున్నచోట నీటిని కాచి త్రాగటం యుక్తము

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

రాజమండ్రి సావిత్రి నాటకము

(స్వకీయ విలేజ్)

సెప్టెంబరు 29:— మొన్న వర్షాన్ని ముట్టించుకుంటూ ఉన్నాం. శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, ఎస్. సత్యమూర్తి గారు లాంటి ప్రకాశం పంతులుగారు మా పట్టామనకొచ్చి వీరి. అలాగే సాయంకాలము నాటకం గురించి చింతాపాడినా. కళాబలం వీరు గట్టిగా ఉన్నారని చెప్పింది. ఆనాటి నాటికి ప్రకాశం పంతులుగారు అధ్యక్షుని పోషించి వీరి. నాటకాల యంత్రాలు జనమంతా క్రిక్కిరిస్తున్నాయి. ప్రకాశం పంతులుగారు వారి అధ్యక్షుని పాత్రలో ఆర్యులలో జరిగిన హిందూమతాన్ని దీనిని కొట్టివేయాలని చూస్తున్నారని చెప్పింది. మిరటలులో జరిగిన దురంతములు మొదలు నేటి వరకు జరిగిన పోరాటాలు నన్నిటి క్లుప్తముగా చెప్పి యిహ పోరాటాల కన్నీటిని బద్ధులను, జాతీయోద్ధాతలను కృతజ్ఞులై కారకులుగాని ఇతరులు కారనియు నొక్కిచెప్పింది. కోపాలు దురంతములు జరుగునంతవరకు మహాత్ముడు మనశ్శాంతి లిట్ట ప్రవర్తింతురని నమ్మలేదనియు, దానిపట్టుకు నిజసంగతులు వెల్లడి అయ్యేననియు చెప్పింది. వికారము లేదనియు, మిలా మిలా కొట్టాడు కొనుచున్నారనియు, అందుచే స్వరాజ్యమున కనర్థమనియు దొరతనమువారు చెప్పిన చెప్పవచ్చు. కాని యిటువంటి పలుకులకు మనము భీతిచెందకూడదనికూడ వారు సలహాచిచ్చి. పిమ్మట పాట్లా తీర్మానముల గురించి కొంతనేపు ముచ్చటించింది. పాప లాయిచ్చి త్వరలో కాంగ్రెసు సభ్యులుగా జేరమని సభికులను, ప్రజలను కోరింది. చెన్నపురి కార్పొరేషన్ ఎలక్షన్ల గురించి ముచ్చటించుచు శ్రీమాన్ శ్రీనివాస అయ్యంగారి నేను, విశాలహృదయమున కొనియాడింది. బ్రాహ్మణ అశ్రాహ్మణ భేదము లేకుండా శ్రీనివాస అయ్యంగారు చూడగలిగిన ప్రకాశం పంతులుగారు చెప్పింది. ఆంగ్ల అరవ తరగతివాడు వారికి లేవనకూడ చెప్పింది. ఆంగ్లమును, బ్రాహ్మణీయమును నర శ్రీమత గడ్డే రంగయ్యనాయకుగారి ఏడుబాటల ఎలక్షన్ల గురించి విస్తరముగా చెప్పింది. మహామంత్రిలను రామాయణంగారును, పాత్రో గారును అచ్చటి 55 గట్టిలలో పడిపట్టుకున్నారని చెప్పింది. ఒక మొదలియ్యగారికిని పాత్రోగారికిని జరిగిన సంభాషణ తెలియజేసింది. శ్రీనివాస రాజ్యమనిన ధర్మరాజు రాజ్యమనిచెప్పింది. రానున్న కొన్నింటి ఎలక్షన్ల గురించి చెప్పాడు దేశద్రోహులును, ఆత్మవందకులును, ఉద్యోగాభిలాషులతో కూడియున్న జస్టిసుకుటుమునకు కలలోనైన వోటునివ్వకూడదని వక్కాణించింది. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటునిచ్చి కాంగ్రెసు యొక్కయు, దేశసేవకుల యొక్కయు గౌరవమును కాపాడమని మరల చెప్పింది. పిమ్మట గవర్నరుగారి రాకను గురించి ముచ్చటించుచు రాజమహేంద్రవర పౌరులును, మునిసిపల్ సంఘ సభ్యులును పట్టా పూర్వవర్తిత్వము మరువవలసియు, తమ కార్యకూలత్వమును చూపవలసిన సమయమునచ్చిన దనియు చెప్పింది.

పిమ్మట శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు గంభీర పదాన్ని గావించింది. ఆంగ్లములో మాట్లాడవలసినవిషయం దులకు పలువిధముల చింతించింది. చిరకాలమునుండి ఆంగ్ల దేశము నాయకత్వమును వహించి దక్షిణ హిందూ దేశమును నడుపుచున్నందులకు గర్వపడింది. కులమేదేశమని, కక్షయే ప్రధానమని, దొరతనపు సేవయే భాగ్యమని, ఆత్మగౌరవమును మరచుకుంటున్నారని పల్కెడి భావములు, అట్టిగానమును చెప్పుకోవడం కాపాడమని పలువిధముల ప్రార్థించింది. కోకిలవలె స్వాతంత్ర్యగానమును పాడుచు, దేశసేవయే ప్రాణతుల్యమని కలంచుచు, జన్మ సాఫల్యము చేసికొనమని నొక్కిచెప్పింది. మనసంఘమును, దేశమును ఆవరించుచున్న భావదాస్యమును పొగడోలమని బ్రతిమాలుకొనింది. అట్టివాగ్దాహము పోనలేననియు జాతీయపక్షము బలపడవలసిననియు చెప్పింది. భావదాస్యమును పోగొట్టుకును, జాతీయపక్షమును బలపరచుకును తగిన సన్నాహమును చేయమని చెప్పింది. అట్టి సన్నాహమే, అట్టి నిర్మాణకార్యక్రమమే దేశమును బానిసత్వమునుండి విముక్తిచేయగలదని చెప్పింది. రాజకీయక్షులలోనున్న అరాచకమును అసభ్యులను పారదోలుట కిడోమినియస్ ప్లేటును గాంధీమహాత్ముడును, తదితర నాయకులను ఒప్పుకొనిననియు, ఆదియే పరమావధియని ఎవరును తలంచుట లేదనియు, సంపూర్ణ స్వరాజ్యమే తమ ఆశయమనియు శ్రీనివాస అయ్యంగారు తెలియజేసింది. పిమ్మట సహాయ నిరాకరణోద్యమమును గూర్చియు 1921 సంవత్సరములో జరిగిన ఘనకార్యములను గురించియు ముచ్చటించింది. గాంధీమహాత్ముడు దేశమునకు చేసిన పరోపకారములకు కృతజ్ఞతను తెలిపి 1921 సంవత్సరములో సహాయనిరాకరణోద్యమము ప్రారంభమైనప్పుడు మితవాదుల దేశభక్తిని, ఆత్మగౌరవమును నమ్మి, గాంధీ మహాత్ముని మాటల ఆలకించి శాసనసభల మాటలను తలపెట్టలేదనియు, ఇప్పుడట్లు చేయుటకు వీలులేదనియు చెప్పింది. మహాత్ముని మితవాదులు పోషించుచున్నారనియు, శాసనసభలలో ప్రజలపక్షము విడనాడలేదనియు, అట్టి మహాయోగి మాటలనే

వివరములు యిక వారిని నమ్ముచున్నారనియు, వారిని శాసన సభలనుండి పారద్రోవలసిన సమయము వచ్చుననియు చెప్పింది. దొరతనపువారి కోరికలను శాసనసభలను ముట్టడించి మనము స్వాధీనముచేసికొనవలసిననియు, లోపలనుండి అట్లు పైనుండి యిట్లు పనిచేసినచో మనము నెగ్గి తీరదమనియు చెప్పింది. పిమ్మట పాట్లా తీర్మానముల తీర్మానముల ముచ్చటించుచు స్వరాజ్య పక్ష కాంగ్రెసును కాంగ్రెసుపక్ష కాంగ్రెసు మధ్యగల సంగతిని గురించి, స్వరాజ్యపక్షముపై సమరము బూనవలసిననియు, దేశములో అంధకత్వము మరుగుగా పనిచేసేది పక్షము లేదనియు అంతకన్న ఎక్కువ బాగుగా పనిచేసేది పక్షము నొకదానిని సలహాచిచ్చి, దానిని సమర్థులతో నిడవగలిగిన నాయకుని చూపినచో అందు జేరుటకు ఎంతమాత్రము అభ్యంతరము లేదనియు చెప్పింది. స్వరాజ్యపక్షమువారు స్వరాజ్యకాంక్షపరులు కారనియు మంత్రివదవుల మాట వారు తలపెట్టుట లేదనియు, మంత్రిగారు ను, దాన గారును కాలితో ఆపదవులను తన్నివేసిననియు, చెప్పింది. ఒక్కమనిషివలె స్వరాజ్యపక్షము పనిచేయుచున్నదనియు, దానిని తూలనాడవలసిననియు, దాని నాయకులు సర్వమును దేశముకొరకు అర్పించిననియు చెప్పింది. అట్టి స్వరాజ్యపక్షమును గౌరవించి రానున్న ఎన్నికలలో వారిని శాసనసభలకు పంపి నచో స్వరాజ్యము పూర్తిగా రాకపోయినను, చాలవరకైనను వచ్చుననియు చెప్పింది. పిమ్మట సేవనలిట్ట అబ్రాహ్మణుల గూర్చి మాట్లాడుచు వారు త్రిశంకుస్వర్గములో నున్నారనియు, అట్టి సీతినుండి బయటపడమనియు, స్వరాజ్యపక్షములో జేరమనియు కోరింది. కులములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము తప్పని నమ్మచు తిరిగి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కొన్ని సంవత్సరముల వరకు కావలసిన కొరకు జాతీయపక్ష అబ్రాహ్మణులకు తగిన పనికాదని చెప్పింది. ద్వంద్వ ప్రభుత్వనిధానము మంచిది కాదనియు దానిద్వారా పనిచేయుట దుర్లభమని గ్రహించియు, తిరిగి దానినే పట్టుకొని ప్రేలాడు మంత్రివదవులకొరకు ఆశించుట వారికి తగదని చెప్పింది. ముందు తాము చేయున్న పనినిగూర్చి సవిస్తరముగా చెప్పింది. యూనియన్ బోర్డులు మొదలు కొన్నింటి అఫ్ ఫైలువరకు వున్న సభలనున్నీటిని స్వరాజ్యపక్షము స్వాధీనము చేసికొనినట్లు పనిచేయుటయే తమ ముఖ్యనిధియని శ్రీనివాస అయ్యంగారు చెప్పింది. కార్మికులను కూడ ఒక పక్షముగా నేర్పాటుచేయుటలో కూడ కొంతవరకు పనిచేసేదని చెప్పింది. ఈ పని అంతగా గొప్పదికాదనియు, దానితో సంత్సృష్టి జేయుటకు నిశ్చయపరచు కొంటిననియుకూడ వారుచెప్పింది. ఈ పనిచేయుటకులభ్యముకాదనియు, తగినకట్టుబాట్లను, జాగరూకతను, కార్యదక్షత, విశాలహృదయము లేక పోయినచో నెట్లు కష్టమనియు చెప్పింది. ఈ సందర్భమున 'దేశీయ నాయకుల కొక్కి సలహానుకూడ నిచ్చింది. దొరతనపువారి కట్టుబాట్లను విశ్మయభావమును, కార్యకూలత్వమును మరువరాదనియు వారికి మించిన శిక్షను మనము అలవరచుకొనినకాని వారిని గెల్పుట దుర్లభమనియు చెప్పింది. మన మితవాద సోదరులవలె వారిని మన మాటలతో ఉపాయములతో గెలుపుదమని తలంచుట పెద్దయనియు కార్యకూలత్వమే తగిన శిక్షయే తగిన కట్టుబాట్లే మన స్వరాజ్య సమరమునకు ముఖ్యమనియు చెప్పింది. పిమ్మట జస్టిసు పక్షమునుగురించి మాట్లాడుచు అట్టి దేశద్రోహుల స్వరాజ్యపక్షము శాసనసభలకు పంపవలసిననియు వారి మాటలను కలలోనూడ తలపెట్టవలసిననియు చెప్పింది. ఉపన్యాసమును ముగించుచు ఆంగ్లల పౌరులమును దేశభక్తిని పొగడింది. కాంగ్రెసు పక్షమునకు స్వరాజ్యపక్షమునకు తగిన చేయూతనిమ్మని ప్రార్థించింది. గవర్నరుగారికి స్వాగతపత్ర మిచ్చుట అధ్యక్షుని చెప్పింది. జస్టిసుపక్షమునకు వోటు యెన్నడు యివ్వవలసి చెప్పింది.

పిమ్మట యస్. సత్యమూర్తిగారు మాట్లాడింది. బర్మిన్ హెడ్డు ప్రభువు ఉపన్యాసమును తీవ్రముగా ఖండించింది. విద్యాధికులన్ని ప్రజల క్షేమమును వారికి విడనాడుటకు బర్మిన్ హెడ్డు ప్రభువు సమ్మతించడం! వీరి ప్రేమను గురించియు 150 సంవత్సరములనుండి గార్డీయనులుగనుండి ప్రజల క్షేమమునుకాపాడుచున్న ప్రభుత్వనిధానము గురించి వీరు చెప్పింది. వీరు గార్డీయనులుగానున్న కాలములోనే నూటికి పదిమంది కై న ను విద్యా గంధము లేదనియు మన పక్షి కో జు కు ఒక అణా అయినను సంపాదన లేదనియు, ఆయుధాయము 28 పంతులకు క్షీణించిన దనియు సత్యమూర్తిగారు చెప్పింది. సంస్కరణల ప్రణాళికను తయారుచేయించమని యిచ్చిన సలహానుగుంచి మాట్లాడుచు అది ఒక ఎత్తులనియు, ఎంతమాత్రము సమ్మతుకు వీలులేదనియు చెప్పింది. పానుగల్లు రాజాగారి కాలములో ప్రజలెట్లు బాధపడుచున్నదనియు సవిస్తరముగా చెప్పింది. వీరిని అధికారము నుండి పారద్రోలినగాని లాభములేదని చెప్పింది. పాత్రోగారు కూడ యిట్టివాతీయనియుచెప్పింది. ముందుతరములవారు వీరిని

దూషింపకుండా యిప్పటికైనను కన్నులు తెరచుకొని దేశద్రోహ పద్ధతుల విడనాడి, దేశసేవపద్ధతుల నలవాటుచేసికొన మని కోరిన పాత్రోగారిని వీరి సలహాను గమనించి ప్రవర్తించినచో వీరి అధికారమునకు త్వరలో అంత్యదశ రానున్నదని తెలిసికొనమనింది. జస్టిసుపక్షమునకు ప్రధాన నూత్రము లేదనియు లేదనియు, ఉద్యోగములే, బిరుదులే, బంధుగుల సేవయే వీరి పరమావధియనియుచెప్పింది. అట్టి జస్టిసుపక్షమువారిని, ఆపక్షమును అలంకరించుచున్న మహామంత్రిలను ఎన్నుకొని దేశమును నరకగుండములోనికి పడదోయవద్దని పలువిధముల ప్రార్థించింది. జస్టిసుపక్షమునకు వోటునిచ్చుట దేశద్రోహులకు వోటునిచ్చుటయని తెలిసికొనమనింది. జస్టిసుపక్షమునకు వోటుయిచ్చుట రాజకీయ ప్లే డిలను అవమానించుటయని తెలిసికొనమనింది. జస్టిసుపక్షమునకు వోటుయిచ్చుట ఆత్మగౌరవమునకు భంగకరమని తెలిసికొనమనింది. జస్టిసుపక్షమునకు వోటునిచ్చుట జాతీయోద్ధామమునకు కళంకమని తెలిసికొనమనింది. జస్టిసుపక్షమంత్రిల పాన గిల్లు, పాత్రో, శివజ్ఞానముపిళ్లగారిని ఎన్నుకొని వారిచే నుర్చు యముల చేయించవద్దని పలువిధముల ప్రార్థించింది. ఉద్యోగములు బిరుదులు యిచ్చే జస్టిసుపక్ష నూత్రములు. కాని అబ్రాహ్మణుల క్షేమము, పోషణ కాదని ఆపక్ష పక్షలే వేయవోళ్ల చాలుచున్నవని చెప్పింది.

స్వరాజ్యపక్షమును, దేశభిమానమును మరువదడని చెప్పింది. ఉద్యోగములపై స్వరాజ్యపక్షమునకు, మితవాదులవలె, స్వతంత్రులవలె ఆశలేదని గమనించుట ముఖ్యమనింది. ఉద్యోగము న్నుమాట వారికి గిట్టననింది. చోర్యుల బాధలను తొలగించిన గాని బడ్జెట్టును ఆర్థిక బిల్లును ప్యానుచేయుటకు స్వరాజ్యవాదులెన్నడు ఒప్పుకొనరని సత్యమూర్తిగారు చెప్పింది. స్వతంత్ర పక్ష ఆలంకములవలన, మితవాదుల మూర్ఖత్వమువలన స్వరాజ్యపక్షమువారు పనిచేయ లేకున్నారనియు, అట్టి స్వతంత్రులను మితవాదులను స్వతంత్రులను వచ్చువరకు దూరముగానుంచమనియు సత్యమూర్తిగారు కోరింది.

అధ్యక్షులకు, ఉపన్యాసకులకు వందనములతో సభ ముగిసెను. మి. రా. రా. అయ్యంగారు కాశీకేర రావుగారును డాక్టరు రామచంద్రరావుగారును కూడ సభకు విచ్చేసి యుండిరి.

బర్మా స్వరాజ్యపక్షము తీవ్రముగా ప్రచారము

రంగూను, సెప్టెంబరు 30:— మొన్న యాదివారమునుండి స్వరాజ్యపక్షము తరపున బర్మాలో తీవ్ర ప్రచారము జరుగుచున్నది. ఉ. బోక్సి (కేంద్ర శాసన సభ్యుడు) మరియు 29 స్వరాజ్యపక్షీయులతో నొక ధాన్యపుయంత్రాలయాధికారియా హ్వనము నంగీకరించి దల్లారు పోయి వారి పక్ష ప్రచారమును గావించింది. ముగ్గురు బర్మాభాగిష్టరులు యిస్సేజి జిల్లాలోని టాంబులను పట్టామండు స్వరాజ్యపక్షము తరపున ప్రచారము నేయుచున్నారు. మైయింగు జాతీయ పక్షముయొక్క సభ్యుడగు ఉ. పుగారుకూడ తరావడి జిల్లాలోని టాంబి పట్టణమునందు స్వరాజ్యపక్షవసరమునుగూర్చియు, జాతీయ పక్షమునందలి యొక శాఖిగా ప్రబలించిన యవసరమును, నిరూపించిరి. కావున హోమురాలు పక్షమునకును, బోక్సిగారికిని 18వ తేదీని గొనినసంధియని జాతీయపక్షము తరపున పూగారు నుడివిరి. (అ. ప్ర.)

తీవ్ర మైలవరం బాలభారతీ సమాజము వారు బెజవాడ నాటకశాలలో 3-10-25 తేదీ శనివారం రాత్రి సావిత్రి నాటకమును ప్రదర్శించెదరు

ముఖ్యపాత్రలు:— శత్రువు తును యడగల్గి నూర్యనారాయణరావుగారు. సావిత్రి పుష్పలారి సంతోషరావుగారు. యముడు గూడపాటి నరసింహారావునాయకుగారు. పై సమాజంవారు ప్రదర్శించు చాటకములలో సావిత్రి, ప్రహ్లాద, ద్రౌపది, సారంగధర, కీర్తనలక్ష్మ ప్రకములు హాసవద్ధ అమ్మబడును. పుస్తకముల విపిచార్జి కాక రు 0-12-0. విపి చార్జి ముందుపంపినవారికి విపిచార్జి పుస్తకములు పంపుదుము. వలయువారు కె. పున్నయ్యగారు, మైలవరం హాలు బెజవాడ అని వ్రాయుడు. డాక్టర్ కె. పట్టాభిరామయ్య కార్యదర్శి.

మదరాసు కార్పొరేషను

సరిపాలనా నివేదిక ములు

సభ్యుల విమర్శ

మదరాసు కార్పొరేషను సభ నిన్న సాయంత్రము 8. రిజిస్ట్రేషన్ చెట్టిగారి అధ్యక్షతన జరిగెను. 25 రు సభ్యులు విచ్చేసిరి. కమిషనరుగారు గూడ హాజరు. 1924 25 సం॥ పరిపాలనా నివేదికయు ఆర్థికాభివృద్ధి వార్షిక నివేదికయు చర్చించబడెను.

పి. రంగనాథం చెట్టిగారు ప్రధమమున రిపోర్టును గూర్చి విమర్శించిరి. వివిధశాఖలవారి పనికి సంబంధము చెల్లదు వారి పని సంతృప్తికరముగ లేదని. ఇన్నేండ్లు గడచినను అభివృద్ధి యేమియు గానించుటలేదు. ఆర్థికాభివృద్ధికి నివేదిక పాడిన పాటనే పాడుచున్నది. స్పృహకము యానగరిలో ప్రత్యక్షముగా నగపడుచు ప్లావర మేర్పరచుకొని యుండ ఆ యన నివేదికయందు దానివివరముల వర్ణించునీ గాని తొలగించు ఉపాయముల నూచింప లేకున్నాడు. ఇక పాకీవారి పని పరమహానికరముగ నున్నది. వారు నగరమును కుభ్రపరచుటకు బదులు వరింత పాడు చేయుచున్నారు. మలినము పీఠులలో నుండి బండ్లు తీసుక బోవుటకు పూర్వము ఒక మూల కప్ప వేసి యుంతురు. మాంసపు దుకాణములు రోడ్లపై నగపడుచు నుండును. మరికొకటి దోచుకొనుటకు, లేకలేనన్ని కురగాయలంగడులు యొక్కడ చూచినను చెగుచున్నవి. కాఫీ కొట్లకు ఫలనిర్ణయమే లేదు. నాటక కాలలు రైసెన్సు లివ్వరానిట్లు నున్నవి. ఇట్టిపరిస్థితుల తెచ్చిపెట్టి నందులకు ఆర్థికాభివృద్ధికి సభించింపవలసియున్నది. ఇంజనీరు శాఖవారు రోడ్లు బాగా వేయించలేకపోయినను ఎలక్ట్రిక్ దీపములను మాత్రము చక్కగ పెట్టించిరి. ఆవిషయమున మదరాసు పాశ్చాత్యనగరములతో సరిసమానముగ నున్నది. కార్పొరేషను సభ లెక్క వ జరుగుచున్నదిగాని, తాకాని యెక్కువ, పని తక్కువగుచున్నది. ఆర్థికాభివృద్ధికి వివిధ డివిజనులకు నీరు యంత సరైనకాదునున్నది చెల్లుచు నొక నివేదికయు, ఇంజనీరుగారు రోడ్ల పరిస్థితుల చెల్లుచు ప్రత్యేకనివేదిక సంపుట ముంచి. చేరిపో నుండు పేదవారి విషయమై కార్పొరేషనువారు శ్రద్ధహించలేదు. రోడ్లు రుడి పించుట, నగరపారిశుధ్యముగూర్చి యేమియు శ్రద్ధహించరు. గాని, హోటళ్లు, పబ్లులు, టికెట్లవేయుటగూర్చి బాగ్రతుగ పనిచేయుచుండురు. టౌను ప్లానింగ్ సంఘము కాఫీ పోషన, సభ్యు లెక్కువ వేయుచుండెను, కార్పొరేషను పరిపాలన మారలేదు. మాత్రముగా ఫలముల చేర్చుకొనలేదు. నుంకంబాక మాంటురోడు కలుపుచు రోడ్లు చేయలేదు. 22 వ డివిజను లో పాలుపసతి లేనేలేదు. అని రంగనాథం చెట్టిగారు నుడివిరి.

“రివెన్యూ శాఖ బాగుచేయుడు”

జి|| బి|| జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారు, ఖర్చు తగ్గించుటకేమియు యత్నించలేదని నుడివిరి. రివెన్యూ శాఖను బాగు చేయవలసియున్నది. ఎలక్ట్రిక్ ఇంజనీరుగారొనర్చిన లాభకరమున పనికి సంబంధించినను, మిగిలిన విషయములలో పరిపాలన బాగు లేనందుకు విచారించవలసి యున్నది. శ్రమనష్టమునకు ప్రాకారములు లేవు. కొన్ని విషయములలో లోపముల తొలగించుటకు కమిషనరుగారికి సభ్యులు సహాయము చేయవలసియున్నది. కుప్ప యూదుల విషయమున పాకీవారి పుస్తకములో గృహ యజమానులు సంతకము చేయుచుండవలెనని కమిషనరు గారు రేర్పరచిన నూతన విధానము బాగుగ నేయున్నది. కొనపేట డివిజనులలో నందరు పేదవారే గలరు. అచ్చట పాకీవారి లేకపోవుట అనర్థముగ నున్నందున వెంటనే యొకటి స్థాపింపవలెను. ఖర్చులు తగ్గించు విషయమున కమిషనరుగారు శ్రద్ధ నహించవలెను. కార్పొరేషనులో అక్రమముల తొలగించుటకై యీ కమిషనరుగారు మంచిసమయమునవిచ్చేసి నందుకు సంబంధించవలెను.

భక్తవల్సలనాయుడుగారు కమిషనరుగారు కార్పొరేషను పరిపాలనయందలి మాన్యము తొలగించి పవిత్రముగ జేయవలెనని కోరిరి. నియోజకవర్గము జాబితాలను తయారు జేయు నిబంధన ప్రజాపాలన నియమములకు విరుద్ధముగ నున్నదని జెప్పిరి. కొలది కాలములో దీనికి తగిన సవరణ రావలసెను. ప్రజ లీడింగులలో నొక పరమనుండియు నిర్మించవలెను. పార్కులు పేరునకేగాని నిజమైన దొక్కటియు లేదు. కలు సారాయి అంగడులు స్థాపించు విషయమున ఫలనిర్ణయాధికార ముండవలెను. మోటారుబస్సులనడి తగ్గించవలెను. ప్రతి యెలము లేకుండనే పన్నులధికము చేయుటయున్నది రోడ్లమూలలు వెడల్పు జేయుటకు బదులు అచ్చటనే చిన్నచిన్న కలు దుకాణములు స్థాపించుటకు కుక్క గొడుగులవలె లేచుచున్నవి. నగరమునకు తగినంత కలపదుకాణములు లేవు. ఉన్న 41 కాలపు. రోడ్లనుగూర్చి ఇంజనీరుగారిని వింటింది లాభము

లేను. యానకు తగిన అవకాశములు లేవు. రోడ్లను నీటిచే తడిపించుచుండిన ఆ రోడ్లకరముగ నుండును. నగరములో 800 చేరిలకు నీటియంత్రములు గల కమ్యూనికేషన్ స్టాన్లనుగూర్చి నిర్మించి బాగుచేయవలసి యున్నది. కార్పొరేషనులోని ఫలములే యిట్లుండ, చూశయభివృద్ధి స్థితియుం కను నడుమంతరమున నుండ మాంబళం స్థితియును అంగీకరించిరి. వర్షు-మౌపును ప్రస్తుతమున్న ఫలమునుండి మార్చవలెను. ప్రస్తుతము ఖాళీగానున్న మాన్సికంపేసీలో నుంచి అచ్చట ము ప్రజలయము నేర్పరచిన చాల ఖర్చుతగ్గును. అని తెల్పి చివరకు యానివేదికలు సంస్కృతికరముగ లేవు. యికముందైనను సంస్కృతికరముగ నుండుగాక యని నాయుడుగారు కోరిరి.

గా|| జి. ఎ. నరేశనుగారు తాను అనేకసార్లు మాచెనయ్య, యానగరమునందు కార్పొరేషను అభివృద్ధి చేయవలెను ట్లితరనగరములలో లేదనియు, సభ్యులు అనవసరముగా లోపములెందుట పాడిగాదనియు, యేసంస్థయు తప్పులు లేక యుండజాలదనియు బలికిరి. ఎన్నిక సమయములలో కొంత అసన్మిత్రకటనలు అవవాదులు బయలుదేర వచ్చునుగాని కార్పొరేషను సభలోనే యిట్లు అన్యతములు పలుకుట పాడిగాదనిరి.

డా|| వల్లభస్వామిగారు శేచి, క్రిందటిసభలో తాను చెప్పిన విషయములలో నేదియసత్యమో నరేశనుగారు చెప్పవలెనని గోరిరి. అధ్యక్షుడు అట్లుకోరుటకు వీలులేదనియు యెవరికి దోచిన ఆభిప్రాయమును వారు చెప్పవచ్చు ననియు చెప్పిరి. పిమ్మట నరేశనుగారు వివిధశాఖలమధ్య సమాకారము లేదనియు, కార్పొరేషనులో చేరిన పిమ్మట లేటు పేయరుల సౌకర్యముకొరకే పాటు పడవలెను గాని అనవసరముగా యిచ్చట గూడ రాజకీయాభిప్రాయముల ననుసరించి పట్టాడుట భాష్యము కాదనిరి.

మివాత్తి నుండరంపిళ్లెగారు కార్పొరేషను వ్యవహారము

లన్నియు, దారి తప్పియున్నవనియు నరేశనుగారు తలంపకపోయినను ఉన్న సంగతి ఇది ఇకముందు పరిస్థితులు బాగుపడునను నద్దేశముతో జెప్పుచుంటిమే గాని లోపము లెందుటకు గాదు. కార్పొరేషను సభలు వాదనస్థలములుగ నున్నవేగాని పని జరుగుట లేదు. ఉద్యోగులు పని చేయుట లేదని అనబాలము గాని యికముందు బాగా చేయవలెనని కోరెదము. అని పిళ్లెగారు నిరి.

రాజకీయములు- నగరవిషయములు

డా|| ఎం. విజయరాఘవులుగారు నగర విషయములలో రాజకీయములు ప్రవేశపెట్టుట అన్యాయమే కాని విదేంద్రునిం డి కార్పొరేషనులో రాజకీయముల ప్రవేశ పెట్టి ము ని పి పలు వ్యవహారములను స్వల్పము జేసినది జప్తిసుపక్షమువారే మారిన చట్టము ప్రకారము నగరాభివృద్ధి యవకాశములను వారు గమనించలేదు. ప్రజోపయోగ కార్యములందు శ్రద్ధ హించలేదు. తమపక్షమువారికి ఉద్యోగము లిచ్చుకొనుటతో తృప్తిపొందిరి. య 600 మించిన ఉద్యోగ ముండరాదని చట్ట నిబంధనలండ య 750 నుండి య 1000 వరకు పుచ్చుకొను అసిస్టెంటు ఉద్యోగులే యున్నారు. అధ్యక్షు డు సర దా గా నుండును కాని జప్తిసుపక్షముగాని తనలంటిచే మారిపోయె ను. కొన్ని స్థితిములను వ్యర్థపరచెను. ఆయన ఎన్నికలలో ఓడి పోవుటచే నిరాశకెందెను. జప్తిసుపక్షమువారు ప్రతివిషయము నందు సాంఘికపక్షపాతమును జూపుచుండురు. అందు విషయమున వారు తమ కార్యము సాధించుకొనుచున్నారు. అందు చే జప్తిసు పక్షము చచ్చిపోలే దన వచ్చును. కమిషనరు గారు చక్కని పీఠికను వ్రాసిరి. ఇంత తక్కువ వ్యసధిలో నిన్ని అంశముల వివరములు సంపాదించ గలిగెను. ఆయన వట్టునల గల ఉద్యోగి. ధర్మముగ ప్రవర్తించు లు. కొంచెము కఠినమడు అయినను ప్రజలయెడ సానుభూతి గలిగియుండు టవసరము. ఇతరులు చెప్పినట్లు విని సత్యము విడువరాదు. కార్పొరేషనువారి కొక పాలసీ లేదు. ప్రతిశాఖయందు ఒక నియమమేర్పరుచుకొని దాని ప్రకారము పని జేయవలెను. కార్పొరేషనులో ఉద్యోగులసంఖ్య అధిక మైనది. లేటు పేయరుల వద్ద అధికముగా పన్నులు బుచ్చుకొనుచు వృథాగా పెచ్చించుచున్నారు. కొన్ని లెక్కలు తప్పుగ నుండును. ప్రవ్యాపకారాములు జరుగుచున్నవి. ఆర్థికవిషయమున నేమి చేయవలెనో ఆర్థికాభివృద్ధికి తెలియదు. ఆయన నివేదిక నిరుపయోగము. అని విజయరాఘవులుగారు చెప్పిరి.

ఆర్. మధనగోపాల నాయుడుగారు, జప్తిసుపక్షమును సమర్థించిరి. తమవారికి ఉద్యోగులను నీయలేదనియు, ప్రజల స్వేచ్ఛవారు ఉద్యోగుల వేతనముల సభివృద్ధిజేయుటచే కార్పొరేషనువారు గూడ సల్లే జేయవలసి వచ్చెననియు నుడివెను. మార్కెటులను స్వాధీనపరచుకొనిన రాబడి యొక్కన కాగలదనెను.

సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు, కమిషనరుగారి పీఠిక కార్పొరేషనుయొక్క నిజస్థితిని చెల్లుచున్నదనిరి. రిపోర్టునం దెంచదగిన దొక్కవిషయము గలదు. పన్ను లెక్కించుట మొదలు దూరమండి దూరము పిమ్మట దూరము పోచ్చింది.

బడ్జెటులో నిర్ణయించుకొనిన ఖర్చులు కొన్ని అమలు జరుపలే లేదు. భూమిలో నుండి మురికికొబ్బరి ప్రవహింపజేయు పద్ధతి యందు కొన్నిలోపము లున్నట్లు ఫిర్యాదులు వచ్చుచున్నవి గావున కమిషనరు గారు శ్రద్ధహించవలె ననెను.

జప్తి సుపక్షమును నిందింపనేల

పి. టి. కుమారస్వామి చెట్టిగారు విజయరాఘవులుగారు తమపక్షమును నిందించినందుకు విచారించిరి. ఎవరింటి కొలాయి నిలిచిపోయినను, జప్తిసుపక్షమునే నిందించెదరు. ఆపక్షమునేల నిందింపవలెనో నాకు తెలియకున్నది.

శ్రీరాములు నాయుడుగారు:— వారు అధికసంఖ్యగా నుంటే.

కుమారస్వామి చెట్టిగారు:— విరోధియను సభ్యులు నియమిత సభ్యులుగూడ జప్తిసుపక్షమువారేనా?

డా|| రామకామయ్య:— నిజమే. కమిషనరుగారితో కలసి పనిజేసినచో చాల లోపముల సరిజేయవచ్చును.

గా|| సి. నరేశముపల్లెటూరుగారు విజయరాఘవులుగారు మోమోటమి విడిచి మాట్లాడినందుకు సంబంధించిరి. కాని జప్తిసు పక్షము న్యాయమునకే సంస్థాపింపబడిన దనియు, సర్వభూవన భ్రాతృత్వమే తమ సిద్ధాంతమని చెప్పిరి. తమఉద్యమము దైవప్రసాదమే యని నమ్మిరి. నరేశనుగారు చెప్పినట్లు మదరాసు నగరము అభివృద్ధిమార్గమునందే యున్నదనెను. సభ రాత్రి 10.15 గం||కు ముగిసెను.

వాతావరణ సీత

1925 సం॥ సెప్టెంబరు 30-వ తేదీ బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముంబై	మద్రాసు	బెంగళురు	కలకత్తా	కొచ్చి
కల 24 X 0.08	కల 24 X 0.08	కల 24 X 0.08	కల 24 X 0.08	కల 24 X 0.08	కల 24 X 0.08
గోపాలపురం	95.8	78.8	...	28.08	44.96
విశాఖపట్టణము	89.0	78.9	0.08	17.78	87.09
కాకినాడ	91.8	77.8	0.01	29.99	89.09
మచిలీపట్టణము	90.8	76.0	...	21.66	41.59
కర్నూలు	87.7	78.2	...	12.51	26.01
బళ్లారి	88.5	70.8	0.04	7.86	20.51
కడప	90.6	73.5	0.81	18.81	81.28
నెల్లూరు	97.0	79.1	...	8.80	87.98
మద్రాసు	95.1	77.5	...	11.89	50.74
కడపూరు	90.6	76.2	...	15.86	52.94
నేలము	98.5	70.6	0.75	14.78	89.80
కోయంబుత్తూరు	87.0	70.5	...	7.08	22.29
తిరుచనాపల్లి	101.5	75.0	...	12.68	88.18
నాగపట్టణము	94.4	77.4	...	4.87	54.98
మధుర	96.1	75.4	0.15	14.82	88.58
పాంబల్	90.2	79.9	...	0.26	87.00
తిరునల్వేలి	1.89	28.84
తిరువేంగళము	80.0	72.0	3.28	25.55	64.51
కొచ్చి	85.5	74.7	0.67	60.61	114.51
కాలికట్టు	88.1	74.5	0.18	99.75	117.16
మంగళూరు	85.2	74.0	0.05	117.71	125.68
బెంగళూరు	84.2	68.6	0.89	14.72	85.87
మెరకార	75.2	62.2	0.79	105.50	125.46
కొడైకనాథ్	68.5	52.6	0.17	23.99	62.18

సర్కారులు.—విశాఖపట్నం కాకినాడలో కొందముగ నర్జను కురిసినవి. బండరునందు ఆర్ద్రత తక్కువగుచున్నది. గోపాలపురములో శీతోష్ణస్థితి 6½ డిగ్రీలు అధికముగ నున్నది.

దక్కను.—కడపలో 0. 81 ఇంచుల వర్షముకురిసినది. కర్నూలులో ఆర్ద్రత తక్కువగు చున్నది. బళ్లారిలో కలుపడినది. కడపలో శీతోష్ణస్థితి 2½ డిగ్రీలు తక్కువగు చున్నది.

కర్నాటకము:—ఆకాశమునందు స్వల్పముగ మేఘులు న్నవి. ఆర్ద్రత తక్కువగు చున్నది.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాట్, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

ప్రపంచక జ్ఞానము

(ఆంధ్రీకరణము)

ఒక పోలీసు డెప్యూటీ సూపరింటెండెంటుచే వ్రాయబడినది

22-9-25 తేదీని మైద్రాసు మెయిలుప్రతికలో ప్రచురింపబడినది సూపరింటెండెంటు డివిజన్ డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు ముఖ్యముగా మాట్లాడి పరీక్షించవలసి యందుటచే వారినందరను నాయెదుటకు పిలిపించితి. 27వరకు తగు విద్యావిశేషములు లేకుండుటచే మొదటనే త్రోసివేయబడిరి తక్కినవారిని పరీక్షించితి వారికి ప్రపంచజ్ఞాన మెంత గలదో చూచుటకు నాలుగు ప్రశ్న లడిగితి

ప్రశ్న - 1 బర్మీజ్ మెచ్చటనున్నది దానినిగూర్చి నీ క్షేమి తెలియునో? 'బర్మీ' అని నే నుచ్చరించునపు డెవ్వర కను గ్రాహ్యము కాదయ్యె. అందుచే జనసామాన్యమువలె నుచ్చరించవలసి వచ్చె.

వారియు తరములలో గొన్నిటినిబొందుపరచుచున్నాను గరి సంగ్రాహములో బర్మీ కొంతవరకు పాలుగొనెను. అది యొక స్వతంత్రరాజ్యము - మహమ్మదీయ రాజు పాలనలో నున్నది - ఆఫ్ఘనిస్తాన్ తరములకు దక్షిణముననున్నది మధ్యధరా సముద్రమునకు వ్యాపించి యున్నది - ప్రస్తుతము యాదేశీ యులకు జపానువారితో యుద్ధము జరుగుచున్నది - బర్మీ ఆరే బియాదేశములో నున్నది - బర్మీలో అనేకగ్రామములుండును - బ్రిటిషు దొరతనమునకు లోబడిన రాజు బర్మీని పాలించుచు న్నాడు - నాది హిందూగూర్జుకాదు అందుచే బర్మీనివరించి నాక్షేమియు తెలియదు - నాది హిందూగూర్జు కాకపోయినను అప్పుడప్పుడు దీనిపత్రికలు చదువుచుండుటచే నింతమాత్రమేక ను చెప్పగలిగితి - బర్మీదేశములు సామాన్యముల కారు - రక్క సులు

ప్రశ్న - 2 కాగితములను దేనితో చేయుదురు? ఎటుల చేయుదురు?

తరము - నాది కమ్మరి యలుగూర్జుకాదు. యంత్ర సాయమున తయారు చేయుదురని మాత్రము చెప్పగలను - చర్మముతో కాగితములు చేయుదురు - జిన్న మొక్కలతో కాగితములు చేయుదురని యిద్దరు చెప్పిరి

ప్రశ్న - 3 చెరువులో చేపలు యాదునుగదా? నీటిలో చేపలు బ్రతుకుచుండగా మన మేల నివసించలేము?

కమ్మరివలెనే చేపలును నీటిపైకి వచ్చి యూపిరితీయునని పలువురు తలచిరి. అందులో నొక్కడు చేప యూపిరి తీయుటకు నీటిమీదకు వచ్చునని కొందరు చెప్పుదురని పలికెను. భోజనపదార్థములు నీటిలో తొరకవు కాన మనము తీవించలేము మనవలె చేపలకు అధికముగా గాలి యవసరము లేదు గాన అది నీటిలో బ్రదుక గలవు. నీటిలోచర్మము కడిగి వుట్టిపోవునగాన మనము బ్రదుకలేము - చేపలకు కనురెప్పలు లేవుగాన నవి నీటిలో బ్రదుకగలవు - చేపలు చిన్న జంతువులుగాన గాలి యొక్కవగ ఆవసరములేదు - చేపలు పొలుసులమాలమున నుచ్చాసనికానవల నడుపునని పలువురు నుడిచిరి. చేపలు నీటిలో బ్రదుకవలయు నని వైదవీర్థిత మగుట నటుల జరుగుచున్నదని పలువు రభిప్రాయమును చెల్లబుచ్చిరి.

ప్రశ్న - 4 వైకిలిపై స్వారిచేయగలవా? అందరును సామర్థ్యమును తెలుపుటచే వైకిలుపై స్వారిచేయుచున్నప్పుడు నీవుక్రిందపడవు. అది కడలకుండునపుడు పడనేల అని అడిగితి.

తరము - ఒకకాలుమీదకును రెండవకాలు క్రిందను పెట్టి వైకిలిని సమముగా నిలుపుటకు బరువును సమముగా నుంచుదును. ఎంతవరకు బరువును నిలుపవలయునో నేనెరుగుదును తియ్యితియగ పోవునప్పుడు దానిని సమముగా నిలుపగలము. తక్కినవ్రదు నిలుపలేము

ఇటుల రెండు గంటలకాలము అతివిసేదముగ కాలము గడిచితి వీరి కత్తిసామర్థ్యముల బొగడుచు యోగ్యతాప్రతికల నిచ్చినవారిలో నొక్కరుగాని ప్రకృతివిద్యావిధానము సర్వకు భంకరమని తలచుచుపోయెలలో నొక్కరుగాని యట లేచెరి కదాయని కడు చింతించుచున్నాను ఇట్టి యు తరముల నిచ్చిన వారందరు స్కూలు ప్రైవటు పరీక్షలో కృతార్థులై యింటరు మీడియేటు పరీక్షకు జరుగవచ్చునని పరిగణించబడినవారే విధి లేక చిలుకపలుకులవలె విద్యాలయములలో నేర్చినది గాక యంతరసేమియు ప్రకృతి విద్యాధ్యయకు తెలియదు

ఇందుపై వ్యాఖ్యాన మనవసరము. ఛక్రికిని ముక్తికిని దేశమునకు నెరుపయోగమున విద్యావిధానమునకు నై తలచింపులును, ఉపాధ్యాయులును, విద్యాధికారులును ప్రాకులాడక సర్వకుభోదయంబగు విద్యావిధానమును బాలర కంఠజేయబడుగాక.

క్రేయోభిలాషి.

కృష్ణ, పడమటి గోదావరి జిల్లాలలో క్రొత్తరైల్వే

ఇటీవల దొరతనమువారితో గుడివాడనుండి భీమవరమునకును, నిడదవోలునుండి, భీమవరమునకును, భీమవరమునుండి పాలకొల్లుమీదుగా సర్వాపురమునకును, రైలు మార్గములు చేయబడునని తెలియుచున్నది ఈమార్గము రూరములో కలసివచ్చునా! లేక, ప్రయాణికులవలన గాని, సరకులవలన గాని యొక్కవ లాభకారి యగునా? యను విషయము ప్రప్రథమమున నంతగా పర్యాలోచింపబడినట్లు గాన్పించదు

రైలుమార్గము క్రొత్తగా వేయునప్పుడిదివర కట్టిసాఖ్యమునందున్న ప్రదేశమునకే వేయుట, కమ్మరపీఠిని నూదుల ముట్టుబడులని వేరు చెప్పనేల! అది యిదివర కట్టి సదుపాయము లేనిప్రదేశమునకు పుష్కలమగువలయును అట్టి యాలోచన యీ ప్రపంచజ్ఞులందు వ్యర్థము ఎందుచేతనన నీమార్గములలో నిడదవోలునుండి, తణుకుమీదుగా భీమవరమునకు మార్గమునందున్న పల్లెలుగాని, పట్టణములు గాని, తాడేపల్లి గూడెమునకు సమీపములో నున్నందున మరికొంత సదుపాయమును పొందునే గాని, యాప్రదేశములందు వర్తక మంతవిస్తారము లేనందున సరకుల యెగుమతి దీనిమార్గములకు గాని, రవానాలకుగాని రైల్వే కంపెనీవారికి లాభకారిగ నుండదు.

విస్తారము వర్తకవ్యాపారముండి, వర్తకుల సరకులరాక పోకలకు సులభ గద్దవచుచున్న సర్వాపురంకాలవ చెరువమున్న గ్రామముల కీమార్గ మెంతమాత్ర ముపయోగకారి కావలదు ఒక్కొక్కచోట నాలుగైదు రైలుమిల్లులున్న పెరవలి, మారులేరు, పెనుగొండలదానానానిమిల్లులు పాలకొల్లు పంపుకర్నూలుతో వర్తకులు తమ సరకులను నిడదవోలుకే పంపుకొనివచ్చును. కాబట్టి వారికి రైలుమార్గ మెంతమాత్ర ముపయోగకారిగాదు ఇంకొకవిశేషము గలదు. రాజోలుతాలూకాలో చాలభాగమును, ఆమలాపురం తాలూకాలో కొంతభాగమును రైలువేయవలసి 20 మైళ్లు పైగా దూరమున నుండుటవలనను, పడమటకూడ అన్నిచోలను దొరకకపోవుటవల్లను, తొందరపను లున్నవారు, తోడేరు (లంకల) వద్ద గోదావరి దాటి మారులేరుమీదుగా అచ్చటనుండి మోటారుమీద నిడదవోలు, 1 గంటలో చేరగలుగుచున్నారు. అట్టివారికిగూడ నీక్రొత్తమార్గ ముపయోగింపకున్నది. ఇట్టిసదుపాయ మిదివరకు కొలదిగానో, గొప్పగనో సాఖ్యవచుచున్న ప్రదేశములకే యెవగుడుచున్నదేకాని వర్తక విషయముననేమి ప్రజల ప్రయాణసౌకర్యవిషయముల నేమి కడునిడు మలుగుదుమచున్న సర్వాపురం, తణుకు తాలూకా ప్రజలు (పెరవలినుండి సరసాపురమువరకును) ఏరకతలనున్న రాజోలు తాలూకా నామలకును పెట్టి యుపయోగము కలుగకున్నది వైని వివరించినవిషయములు బాగుగ నాలుచించినయెడల ప్రజలకేమి వర్తకులకేమి రైల్వేకంపెనీవారికేమి మిగల లాభకారిగా నుండుటయేగాక నిర్మించవలసినమార్గములో 20 మైళ్లు తర్గను అది యేడియన గుడివాడనుండి భీమవరంమీదుగా పాలకొల్లునకు మోటారు గేజీరైలును, నిడదవోలునుండి తణుకు, మారులేరు పాలకొల్లుమీదుగా సర్వాపురంకు బ్రాడుగేజీ రైలును, నిర్మించుట అత్యంతోపకారిగా నుండును. గోదావరి జిల్లాలో, ఆమలాపురం రాజోలు తాలూకా ప్రజలు సిద్ధాంతం, తోడేరు, దొడ్డిపల్లి, లక్ష్మీపాలెం, రేవులుదాటి పెనుగొండ మారులేరు పాలకొల్లుచేరి రైలు నందుకొనగలరు. సర్వాపురం కాలవకు చేరియున్న విల్లుయజమానులును వర్తకులును వారికి సహృదయుండు స్నేహులకు కొద్ది వ్యయముతో తమ సరకులను చేర్చుకొనగలరు నిడదవోలునుండి ఇక తణుకుమీదుగా భీమవరమును గలుపు మార్గములోనీ ప్రదేశములమాట యెట్లునన ప్రదేశములలో సెప్పలేదయినను పట్టణమైనమారులేరునకు గాని తణుకునకుగాని భీమవరమునకుగాని తాడేపల్లిగూడెమునకుగాని, 8 లేక 10 మైళ్లకన్న నెక్కుదూరమున లేదు కాబట్టి వారు ఆ గ్రామములకు చేరువవ్వవలసినవోవచ్చును. ఇక గణపవరముమీదుగా తాడేపల్లిగూడెము, భీమవరం కొడ్లమకు సమీప గ్రామములలో ఆరవరమునకు తాడేపల్లిగూడెము నెట్లుటకు వీలుగానుండును విగిలినవారు భీమవరం గాని ఉండిగాని చెల్లి గుడివాడ భీమవరంరైలును చేరవచ్చును. కాబట్టి వారికిగూడ నీక్రొత్తమార్గము నష్టదాయకము గాదు

దొరతనమువారి విషయము పునరాలోచనము గావించి గుడివాడనుండి భీమవరముమీదుగా పాలకొల్లునకు మీటరుగేజీయును నిడదవోలునుండి తణుకు మారులేరుపాలకొల్లునకు మీదుగా సర్వాపురం బ్రాడుగేజీయును రైలుమార్గములు వేయించినయెడల వారు వ్యయపరమధనమును సార్థకమునకు చెచ్చి రైల్వే సదుపాయము లేని ప్రదేశముల ట్టిసాఖ్యము సోపానవారగునని నమ్ముచున్నాను

ఆవంట్ల } నెక్కంటి దొరయ్య,
22-9-25 } సరసాపురం తాలూకాబోర్డు మెంబరు

చిత్తూరు జిల్లా కోర్టులో

1901 నం|| O S నెంబరు 12.

1905 నం|| యొక్సిక్యూషన్ మన్యు నెం. 145.

వాది: సాహుకారు లాడ్ గోవిందదాసు,

కృష్ణదాసువారు (డిక్రిపొందినవారు)

ప్రతివాదులు: కార్వేటివగరం రాజాగారు,

(డిక్రి బాకీదారు)

నదరు సాహుకారు లాడ్ గోవిందదాసు

కృష్ణదాసువారు కార్వేటి వగరం రాజాగారిపై పొందియుండు డీక్రిని అనుసరించి నదరు వాదిగారికి చేరవలసిన బాకీ AAO నెం. 383/22 లో హైకోర్టు వారు 29-4-25 తేదీని చేసిన పుత్తర్వుమేరకు యేర్పడిన మొత్తం రూ. 40,95,335-9-3 ను, 30-4-25 తేదీ మొదలు కాగల నదరువడ్డీన్ని, ఖర్చులున్ననహా బాకీకిగాను అడుగున కనిన సొత్తును పూరా వకేలాటగాయున్న మరిన్ని 15 లాట్లుగాయున్న యీ కోర్టుపుద్యోగస్థునివల్ల తేదీ 30-11-25 న యీ కోర్టులో బహిరంగముగా యేలం వేయబడును.

సొత్తువివరం

మైద్రాసునుంచి 60 మైళ్లదూరములో అరక్కోణం రేణిగుంట మధ్యయుండు కార్వేటివగరం జమీనాదారిలో చేరిన సారాయణవనం అను తాలూకా, ఇందులో కొండలు, గుట్టలు, అడవులు వగైరాలున్ను, అరుణనది, కుశవర్ధి, న్వర్ణముఖి అను నదులున్ను, అనేక చెరువులు, ఊటలు, కాలువలు, బుగ్గలు వగైరాలతోచేరి 232 గ్రామాదులు కలిగియుండు తాలూకా. ఇందులో నగరి, నేపగుంట, పుత్తూరు, తడుకు, పూడి అను యం. అకడు యన్. యం. రైలువేన్వేషాలు 5 పున్నవి. నదరు తాలూకా సంవత్సరమునకు నికరాదాయం రూ. 1, 45, 000 లు. బాజారు వెల 29 లక్షలు రూపాయలు. నదరు తాలూకా 15 లాట్లుగాకూడా యేలంవేయబడును. నదరుతాలూకా యావత్తున్న 15 పాయకట్లు కలిగియున్నది. ప్రతివక పాయకట్టున్న ప్రత్యేక లాట్లుగా యేలంవేయబడును. ఒక్కొక్కపాయకట్టులో 7 మొదలు 34 వరకు గ్రామాదులువుంటున్నవి. ప్రతివక పాయకట్టుకున్న కోర్టువారివల్ల నిర్ధారణ కాబడియుండు మతింపు రు 45,000 మొదలు రు 3,64,000 వరకు యేర్పడుచున్నవి. వివరములు పూర్తిగా తెలియగల యిస్తియారు కాపీని చిత్తూరుజిల్లా కోర్టులోగాని లేక వాదిగారి యొక్క వకీలువార్ల ఆఫీసులోగాని తనిఖీచేసుకొనవచ్చును. ఇంకను వివరములు వాదిగారి వకీళ్లులియిన మద్రాసు మైలాపూరులోవుండు మిస్టర్ పి. సి. సంపత్తులియ్యంగారు బి. పి. బి. యల్. వారినిగాని లేక చిత్తూరులోయుండు మిస్టర్ సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యంగారు బి. పి. బి. యల్ వారినిగాని కోరి తెలుసుకొనవచ్చును.

ఆర్. నారాయణఅయ్యర్

డి స్క్రిప్టు జ డి.

ఆయుర్వేదాపధ రత్నా కరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము
కొత్తికోజులువరకు వెల 4-0-0 2048
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రెస్విఫాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు. విజవాడ

మైసూరు రాష్ట్ర ప్రజా ప్రతినిధి ఎన్నికల మహాసభ

44 వ దసరా సమావేశము ప్రారంభింపబడుట

దివాను సర్ వీ ఆర్. బెన్సేగారి అధ్యక్షతతోపాటు

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

మైసూరు - 28-9-25

మైసూరు రాష్ట్ర ప్రజా ప్రతినిధి మహాసభ (ఎన్నికల) నేటి ఉదయము 12 గంటలకు సంస్థానపు దివాన్ సర్ వీ. ఆర్. బెన్సేగారి అధ్యక్షత క్రింద జగన్ మోహన పాల్ నందు సమావేశమైనది. మైసూరు రాష్ట్రమునది 8 జిల్లాలనుండి ఎన్నికైనవైన 270 ప్రజా ప్రతినిధులలో దాదాపు సభ్యులెల్లరు సభ నలంకరించిరి. అధ్యక్షక పీఠమునకు చేరువక అధ్యక్షునకు కుడినైపున కాననభయొక్క ప్రభుమనభ్యులగు శ్రీ కె.ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారును ఎడమనైపున ద్వితీయసభ్యులగు కె. చండిగారును కూర్చుండిరి. మైసూరు ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఆర్. వి. ప్రిమరు దంపతులు, మహారాజుగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శి మిర్జా ఇస్మాయిల్, హనుసాహసేను, సర్ పుట్టన్న చెట్టిగారలును మరొకరింద గూడ వేదికపై గలరు. ముప్రసిద్ధ ప్రేక్షకుల స్థానములందు గూర్చుండిన వారిలో మద్రాసు ప్రాంతీయ న్యాయ మూర్తులలో నొకరగు న్యాయమూర్తి, రేగారును, మహారాజా కళాశాలాధ్యక్షులు యస్. యస్. సుబ్బారావుగారును, మరియు కొలదిమంది విశిష్టయన్ ప్రేక్షకులును గలరు. ప్రేక్షకుల స్థానములందు కొందరు స్త్రీలుగూడ నుండిరి.

జగన్ మోహన పాల్ మైసూరు పట్టణమునకు నట్ట నడుమ నున్నది. భవనమందలి మధ్యభాగము విశాలమంతమై 500 మంది ప్రజలకు కూర్చుండునంత గలదు. ప్రతికా ప్రతినిధులకు చక్కని ఏర్పాటు లానర్పబడియున్నవి ప్రతినిధులందఱికి భాగము కన్నడభాషయందు మాట్లాడగల వారు. సభ్యులలో సుమా రెండువందలకి లోపుగ మహమ్మదీయ ప్రతినిధులు గలరు. నిచ్చుజాతుల పక్షముందును కొందరు సభ్యులు గలరు. విద్యాశాఖ ఇన్స్పెక్టరు జనరలు, డిప్యూటీ కమిషనరులు, కో-ఆపరేటివ్ రిజిస్ట్రార్లు, అటవీశాఖ ఇన్స్పెక్టరు, తదితర ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రేక్షక స్థానములందు గలరు.

దివాన్ గారి ఉపన్యాసము.

ప్రప్రథమమున అధ్యక్షులగు దివాన్ సర్ వీ. ఆర్. బెన్సేగారు తమ అధ్యక్షతతోపాటును జరిపిరి. వారి యుపన్యాస సందర్భమునందు మైసూరు శాసనసభ, ఎన్నికల సభలయందు గతవత్సరము చర్చింపబడిన కార్యక్రమమును వివరించిరి. హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమునకు వై గోపధ నివారణచట్టము, మతీదులవద్ద హిందువుల మేళనలను ఆపుట మున్నగు చట్టములు గానింపబడెను. నిచ్చుజాతుల సభివృద్ధి కొరకు కొన్ని చట్టము లానరింపబడెను. ఈవిషయమును జదువునపుడు సభ్యులలో కొందరు "వినుడు వినుడని" పల్కిరి.

పిదప దివానుగారు నిరుద్యోగ సమస్యనుగూర్చి యుపన్యాసించినపుడు సభ్యు లెక్కుడు యుత్సాహమును గన్పరచిరి. నిరుద్యోగ సమస్యపై మాట్లాడుదు దేశ భావ్యభివృద్ధి అన్న వస్త్రములపై ముఖ్యముగ నాధారపడియుండును గాన పారిశ్రామిక, వాణిజ్యశాఖ లభివృద్ధి గానలెనని పల్కిరి. యువజను లెల్లరు కేవలము ప్రభుత్వోద్యోగములకై యాశించుక సాంకేతిక, పరిశోధనా విద్యలతోబాటు పారిశ్రామిక వ్యవసాయ విద్యలను అధికముగ అభ్యసించవలెనని పల్కిరి. మైసూరు రాష్ట్రమునది ప్రభుత్వోద్యోగములకై దాదాపు 25000 అప్లికేషన్లు వచ్చియుండెను. ప్రభుత్వోద్యోగములు 2410 మాత్రమే గలవు. విగతిన యువజనుల గతి ఏమి గానలెను? కాన ఎంత శ్రమముగ విద్యాభియొక్క దృష్టి ప్రభుత్వోద్యోగములపైనుండి. పరిశ్రమలకును, వ్యవసాయమునకును మారుతో అంత శ్రమకాలములో దేశము పురోభివృద్ధిని బడయగలదు. (హర్షధ్వనులు) నిరుద్యోగ సమస్యనివారణమునకై ప్రభుత్వమువారిక సంఘమును నియమించిరి పల్కిరి. పిదప పరిపాలనావిషయములను గొన్నింటిని చర్చించిన పిదప 1 గంటకు ఉపన్యాసమును హర్షధ్వనులు చెలగ ముగించిరి. పిదప కన్నడభాషయందు ముద్రింపబడిన ఉపన్యాసము జరుపబడెను. పూర్తి వివరములు కేపు ప్రకటింపబడును.

27-9-25:—నిన్నటి సాయంత్రము మహారాజా కళాశాల సావంత్యోత్సవము జరుపబడినది అధ్యక్షులగు కె. మైలారావుగారు విద్యావిధానమును పురాతన నవీన పద్ధతులకు గల భేదములను వివరించుచు ప్రస్తుత విద్యావిధానము లోపభూయిష్టముని పల్కిరి కళాశాల ప్రాపెసరులును మరొకరింద ప్రముఖులు సుపన్యసించిన పిదప మహారాజుగారికి జేతలతో సభ ముగింపబడెను

దీనితోబాటు మైసూరు రాష్ట్రమునది గ్రామకరణముల మహాసభయు, బ్రాహ్మణసంఘముండి నిరుద్యోగ సమస్యను విచారించుటకొక సభయు యమ్ వెంకటకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుపబడెను. ప్రస్తుతము ప్రబలియున్న లోపముల నివారించుటకు మార్గముల నారయుటకై ఉపసంఘము శర్వరూపమైనది

నిన్నటితో ఏసరా యుత్సవములు సమాప్తమైనవి గ్రామాంతరములనుండి దసరా జేడుకల జాతులకై విచ్చేసిన ప్రజలందు అధిక భాగము వారివారి గ్రామములకు వెడలిపోయిరి.

అమలాపురము యూనియన్

అధ్యక్షపదవికి తగయిదా

అమలాపురం, సెప్టెంబరు 29

ఇదివఱక అమలాపురము యూనియన్ బోర్డున కధ్యక్షుడుగానున్న సీతాపతిరావుగారి నియోజనమును ప్రభుత్వ మంగీకరింపలేదు నూతన నియోజనమున కాజ్ఞా నొసగగా తాలూకా బోర్డుకధ్యక్షుడు షేరిపు అబ్దుల్ కాదరును నియోగించి యతని నధ్యక్షునిగా నియమించెను

సీతాపతిరావుగారు, తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షునినైనను, యూనియన్ సంఘము నూతనాధ్యక్షునినైనను మునసబుకోర్టులో దావాచేసిరి ప్రభుత్వమును పార్టీగాచేర్చలేదు 16వ తేది ని మునసబుగారు ప్రతివాదిపై యింజంక్షను కనుజ్జ నొసగిరి 22వ తేదిని విచారణలో నాదికరపు షీడరు పద్మనాభముగారు స్థానికస్వపరిపాలనా చట్టములోని 38 వ యంశము ప్రకారము ప్రభుత్వమునకు నియోజనములందు కలుగజేసుకొనుట కధికారములేదని వాదించిరి జిల్లాబోర్డుకధ్యక్షులు మాటముగాగూడి లేని పోలి యపవాదములను పెంచి నిజమును మధ్యపఱచి యసత్యములను ప్రభుత్వమునకు దెలియజేసిన దెలిపిరి పైగా వారిరువురును స్వల్పసంఖ్యకులగు నాది వెలమజాతికి చెటినవారు స్వలాభాపేక్షపరులై ప్రజాయుష్టమును సరిగా నెఱజేర్చుట లేదనిరి

ప్రతివాది తరపున శాస్త్రిగారు తమ సహజవాక్యటిమతో విశేషకారణములను నిరూపించుచు, దావాయొక్క నిర్ణయకుతను, దావాసంగీకరించుట యందలి నిరుపయోగతను, నష్టములను జూపిరి సివిలు న్యాయాలయమున కీవిషయమున సధికారము కూడ లేదని నిరూపించిరి. 38 వ యంశము ప్రకారము నియోజనమును మార్చుట కధికారము గలదని వాదించిరి ఇంజంక్షను సంగీకరించుటవలన బోర్డు పరిపాలన కడ్డవచ్చినదనియు, దానివలన ప్రజలకు నష్టము గలుగుటయే గాక కాంతికిగూడ భంగము గలుగునని వాదించిరి ఇదివఱకే చాల నష్టము ప్రజలకు పట్టామునకు వాటిల్లిన దనిరి

తీర్పు యింకనుకాలేదు పోస్తువారు తపాలు నెనరికెచ్చుటలేదు తాలూకా ప్రెజిడెంట్ సీతాపతిరావుగారి చెక్కులు, బిల్లులు సంగీకరింపబడుటలేదు పట్టామందు చాల యాందోళనముగా నున్నది సీతాపతిరావుగారియం దెవరికి యిష్టములేదు 15 సం॥లనుండి యాయనే పరిపాలించుచుండెను. తీర్పుకొనుట ప్రజలెదురు చూచుచున్నారు చాల తొందర జూపుచున్నారని న్యాయాలయమందు జనులు గుంపులు గుంపులుగా చేలు మన్నారు ప్రతిష్టంభములన చాల చిక్కుగానే యున్నది (ప్రత్యేకతంతి)

ప్రకటన

"నిర్వివాదగల మంచిభూముల హాయివేజు వైని రు 20,000/-లకు తక్కువగాకుండా ఋణాం నూటికి సంవత్సరమునకు రు 12/- ల వడ్డితో యిచ్చించడమగును. వడ్డీ హాయివేజు భూములు గోదావరి, విశాఖపట్నం జిల్లాలలో నుండవలెను. రుణములు కావలసినవారు బొబ్బిలి సంస్థానం దివానుగారిచేర దరఖాస్తులు అంపించవలెను".

అగ్ని క్రీడ (బాణసంచా)

రెండవ కూర్పు 8 అణాలు

ఉపోద్ఘాతము బాణసంచా చేయుటలో జాగ్రత్త, తుపాకీ వందు, బాణసంచాలోని వస్తువులు దేశవారీ బాణసంచా ఇంగ్లీషు బాణసంచా రంగురంగుల వెన్నముద్దలు, ఆకాశబాణములు, సత్తెలు, తారాసువ్వలు, పేకలు, చిమ్మబుద్దు, చక్రబాణములు పోర్టుఫైరు, బంగారువాన, వెండివాన, నెమలిపించు, పాముల కట్టు, రంగులమత్తెలు, అక్షరముల చిత్రములు, అవుట్టు, గుండ్లు నీటుబాణసంచా భోగినుంటులు మొదలగునవి.

నుంజావాటి ముద్రాక్షరకాల, ఏలూరు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా

నోటీసు

చెన్నపురి వైవాజబారులోనున్న నెం 21 రు భవనము నందున్న మా జార్జి టౌను (బాంబియందు డాక్టర్ ఆ. లక్ష్మీ పతి, బి 1, ఎం బి 1, సి ఎమ్ బి 1) రత్నగారి సలహాను ఆదివారములందు తప్ప తలెమదినములందు ప్రతిరోజు సాయంత్రము 7 గంటనుండి 8 గంటలవరకు పొందవచ్చును మేనేజరు:—ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసిలిమిటెడ్, 19, హాగిస్రోడ్డు, మహాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్రనైషధ సారము

శ్రీనాథునినైషధము ననుసరించి వచనరూపమున వ్రాయబడినది

సుగుణమణి

మనోహరము చక్కని నవల వెల రు 0-8-0

పాండరిక మాహాత్యము

పాండరంగమాహాత్యాంతరత్నము వెల ,, 0-8-0

గ్రంథముల తెట్టు 1-8-0 | పోస్టు చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అత్తలూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని (గుంటూరుజిల్లా)

పురాణం సూరిశాస్త్రి గారి ప్రసిద్ధ గ్రంథములు

నాట్యరంగుజము 1-8-0 నాట్యోత్పలము 1-8-0

విమర్శక పారిజాతము 1-0-0 ఆంధ్రనాటక సంస్కరణము 1-0-0

నాట్యశోకము 1-8-0

(అమ్మలో నున్నది) వి. పి. పోస్ట్ పేజీ ప్రత్యేకము.

మానేజరు, విద్యానిలయము, 2264 బందరు.

ప్రపంచమందు అంతటను మంచినీర్వాతము

"కామశాస్త్రమునకు" గలదు ఆరోగ్యము, విశ్వర్యము. ఆభివృద్ధి మొదలగు వాటినిగురించి సలహా యిచ్చు గ్రంథము, 150 పుటలు గలది మిసన్ల లేకున్న ఒకటిని తెప్పించుకొనుడు. ఇది ఉచితముగా తపాల్ ఖర్చులేక పంపబడును కావలసిన వారు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుదు

ఆతంకనిగ్రహ ఔషధశాల, 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నీసా 1-8 రు 2-0-0. కుసుమ వి. పి చార్జీ వేరు.

ఈమందు గనేరియా అను నెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్రద్వారమునుండి వెలువడు ప్రావమును మూత్రము విడుదలనప్పుడు గలగు చురుకుపోటు, మొదలగు బాధలను వెంటనే నిలిపివేయును స్త్రీలకు గలగు యేవిధమయిన కుసుమవ్యాధులయిన ఆశ్చర్యముగా కుదుర్చును. 1766

ఆకందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు 246 18, బైరాగిమరంపిడి, మదరాసు.

వాయువు నొప్పులకు మందు

నీసా 1-8 రు, 1-0-0

అకసాత్మకగాని, గాలిలోగాని, తినుపదార్థములలోగాని, మార్పునలన 1 జ్వరమువచ్చుట, 2 కీళ్ళసంధులలో నొప్పులు 3. కీళ్ళుబిగిడియుట 4 సంధులయందు ఉబ్బు, 5 లేచుటకు పీలులే నటుల సర్వాంగము బిగిడియుట మొదలగునవి ఈమందును కొన్ని పూటలుత్రాగిన తోడనే సంధులయందు పోటునొప్పులు పోయిశరీరము యథార్థికి నచ్చును బాధగల సలముల జేడినీటి తోగాని, ఇటుక పొడుముతోగాని గాని అమృతంజనమురాయ పలెను

అమృతంజనం డిపో, మదరాసు - బాంబాయి.



తక్షణము రోగులకు గుణము నిచ్చునది

ప్రపంచమునందలి వైద్యులందరు శిశువులకు ఆరోగ్యము చెడినవారికిని "క్వాకర్ ఓట్స్" తమరు కాబడిన గంజి, పాయసమును వాడుటకు ఏర్పాటుచేసియున్నారు. క్వాకర్ ఓట్స్ పుచ్చుకొనినయెడల నరములకు పుష్టినియిచ్చి కండరములను, బాగుగ వృద్ధిపరుస్తు. క్వాకర్ ఓట్స్ మాంసముకన్న ఏబదిరెట్లును, బియ్యముకన్న ఇరువదిరెట్లును బలమును యిచ్చుచున్నది రుచికరమును త్వరలో జీర్ణకృత్తిని కలుగజేసి శరీరమునందు మేడిని తగ్గించును.

Quaker Oats

క్వాకర్ ఓట్స్ చేతితో తాకబడుట లేదు



హిందూమహమ్మదీయతగ్రంథాలు

(మధ్యరాష్ట్రములు)

యోల్ మల్, సెప్టెంబరు 28 — పూసాదు తాలూకా ఘంజిలో మసీదువద్ద బాజాలతో ఊరేగింపు పోవుటనుగూర్చి హిందువులకును మహమ్మదీయులకును తగాదారాగా సబుడివి జనల్ మేజిస్ట్రేటు ఆచ్చటికి పరుగుత్తుకొనివెళ్లి ఆ మసీదువద్ద రగా రెండునెలలవరకు బాజాలతో ఊరేగింపులు జరుగగూడదని యుత్తరువు రాసెను. ఆ యుత్తరువుపై హిందువులు చాల ఆసంతృప్తి జెంది దేశ రాజ్యము తప్పవములు జరుపగూడదని నిశ్చయించి సరళాశమును జరిపి మహమ్మదీయులతో సేకార్యములలోను కలియగూడదని నిశ్చయించిరి.

హిందూ మహమ్మదీయ తగవులనుగూర్చి యీ సంవత్సరము రాష్ట్రములో అనేకచోట్లనుండి వార్తలు వచ్చుచున్నవి పరిశీలులను స్వయముగాచూచి తెలిసికొనుటకై నాగపూరు డాక్టరు మాన్జీగారు ఆచ్చటికి వెళ్లిరి కొంతమంది మహమ్మదీయులతో మాడ పెక్కుపట్టాముల ప్రతినిధులు ఆకోలాలో పిరితో సంప్రదించిరి కాని ప్రయోజనము లేకపోయెను (అ. ప్రె.)

లక్నో రైలుబండి దోపిడిసంబంధమున అరెస్టులు
అల్లాబాదు, సెప్టెంబరు 28 — సంగం రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి పండిత జ్యోతిష శంకరదీక్షిత్ ఇటానాలోను నిమ్నజాతి మిషను సంబంధించిన లాలా హర్నాం సంధరలాలుగారును అరెస్టు చేయబడిరి

కాన్పూరులో ఇల్లు సోదా చూడబడిన పండిత సిల్లాప హాయి యిచ్చట అరెస్టు చేయబడిన
ఈటా జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షుడు బాబు చంద్రధర జోషీ, బాబు రామనర్థయ్యను, చంద్రబాబును అరెస్టు చేయబడినట్లు ఆగ్రానుండి తంతులు వచ్చినవి వీరందఱును లక్నో రైలుబండి దోపిడికేసుసంబంధమున అరెస్టు చేయబడిరి. (అ. ప్రె.)
అల్లాబాదులో ముఖ్యమైన జమీందారు డగ్లస్ రాయ్ సాహెబ్ ధామార్ సిల్లా బహు సింగుగారు చనిపోయిరి (అ. ప్రె.)

డక్కా విశ్వవిద్యాలయము

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 28 — ఆలిఖురు విశ్వవిద్యాలయ ములోని డాక్టరు జయశంకర్ ఆహమ్మదు సి ఐ ఇ గారిని డక్కా విశ్వవిద్యాలయమునకు వైసుఖాస్సెల్లరుగా నుండుమని నిర్ణయించినట్లు తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

రైలు బండిలో చోరీ

పూనా, సెప్టెంబరు 28 — రైలుబండి పోవుచుండగా చోరీ నేరమును గావించినాడని సిటీ మేజిస్ట్రేటు హెచ్. సి. ఫ్లెమింగుగారి యెదుట జిల్లాపోలీసు కాళికు సంబంధించి లోనవాలావద్ద డ్యూటీలో నుంచబడిన సార్జెంట్లు డోనాల్డు యం షాపై నేర మారోపింపబడినది

జి. వి. సి. రైల్వేపోలీసు ప్రాసిక్యూటరు వై. యస్. జోషీగారు పబ్లిక్ సెక్యూరు పిండినహాయముతో ప్రాసిక్యూషన్ తరపున నిలువబడిరి

సికింద్రాబాదు రామగోపాలు మిల్సులో వీధిగుమ్మాస్తరుగానున్న బి. డిల్లియు ఫర్ సాజాగాజీలు చెప్పిరి సెప్టెంబరు 14 తేదీ రాత్రి నేను మద్రాసు మెయిలులో బొంబాయినుండి వచ్చుచుంటిని సరాసరిగా ఐదున్నెండు రెండవ తరగతి కంపార్టుమెంటులో నేనొక్కడనే యుంటిని బంగారు జేబుగడియారమును గొలుసును ఫోంటిన్ పేనాయను ఉన్నకొటు నచ్చటనే తగిలించి కల్యాణ్ దాటిన యువత నిద్రపోతిని. లోనవాలా వద్ద ఆకస్మాత్తుగా మెలకువ రాగా మరియొక ప్రయాణికుడు లోపల నున్నట్లును ఆతడు క్రక్కగా బయటికి పోవుచున్నట్లును చూచితిని ఎన్ని గంటలైనదో చూచుటకై జేబులో చేయిపెట్టగా గడియారమును ఫోంటిన్ పేనాయను కనబడలేదు అవిషయమై నేను రెండవ గార్డుకు తెలియజేయగా నతడు కానిష్టేబుల్ చెప్పెను కానిష్టేబులు రాగానే బయటికిపోయిన ప్రయాణికుడు సన్నగా పొడుపుగా నుండుననియు తీడుటోపియనును ఓవరుకొటును గ్రహించి నడుమునకేవో న్నగా చుట్టుకొనెననియు చెప్పిరి నడుమ నుండుట్టుకొన్న సల్లనిది పోలీసువారు ధరించినదా! తరువాత కొన్ని నిమిషములకు పోలీసువారు ముద్దాయిని తీసుకొని రాగా ఆతడే కంపార్టుమెంటులో నుండి బయటికి పోయినవాడని సర్పించితిని

ముద్దాయికొర కంటలును చెదకి తుడుకు వాని టేషాపులో పట్టుకొంటిని కానిష్టేబుల వీకనాధవిష్ణు చెప్పెను ముద్దాయి రాసని చెప్పగా కానిష్టేబులు వాని నడుము పట్టుకొనెను అప్పుడు ముద్దాయి జేబు గడియారమును విసరివైచెను మరియొక సాక్షిగూడ విచారించబడిన పిమ్మట మేజిస్ట్రేటు నేరమును మోపెను ముద్దాయి నేరమును ఒప్పుకొనెను

నూటుకేసు సవహరించుట

పిమ్మట బొంబాయినుండి వచ్చుచున్న మహమ్మద్ కరిం అనుగ్రంథి నూటుకేసు సవహరించిన రెండవ నేరమునకై సాక్ష్యమును తీసికొనుటకు మేజిస్ట్రేటు ప్రారంభించెను విచారణ జరుగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

మద్యపాననిషేధము

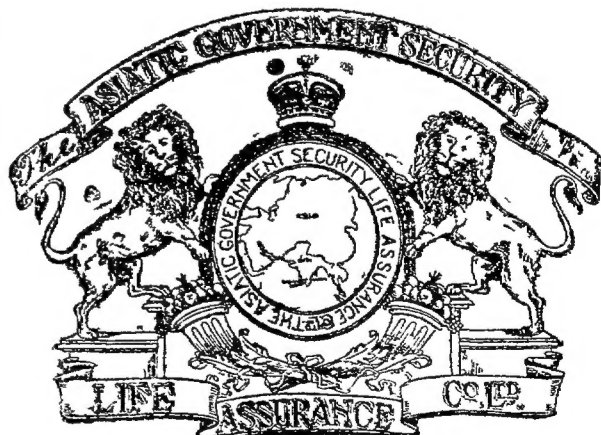
బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు కాలపరిమితి కంగీకరింపక పోవుటకు కారణములు

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 28 — తామంగీ రించినసంఘా మద్యపాన నిషేధము ఎప్పుడు జరుగునో స్పష్టమైన కాలపరిమితి నేర్పరుపవలసినదని డక్టర్ సభవారు కోరగా బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపక దానికి కారణముల నిట్లు రెండు పున్నారు (1) ఎక్స్జిజి కమిటీవారు స్పష్టముగా కాలపరిమితిని ఫిఫా రను చెయలేదు (2) తగ్గి వాయెడు లాభములకు బదులుగా కాసనసభలు మరియొక మార్గము జూపునని నమ్ముకము లేదు

ఈ కారణములకు జవాబుగా డక్టర్ సభవారిట్లును చున్నారు — ఎక్స్జిజి సంఘమువారి ఫిఫారసులను పూర్తిగా ఆచుకొనినయెడల కాలపరిమితిని తెలుప నక్కరలేదు ప్రభుత్వమువారు రట్టునుసరింపక పోవుటవల్లనే కాలపరిమితిని తెలుప వలసి వచ్చినది స్థానిక స్వార్థాన్ని కనుకూలముగ కమిటీ ఫిఫారసుల నిదివరకు త్రిప్పిని వాటినే ప్రభుత్వమువారు తమ స్థానమును బలపరచుకొనుటకై స్థానిక స్వార్థాన్ని కనుకూలమునకు భిన్నముగ నుపయోగింప జాలరు. ప్రభుత్వమువారి రెండవ యభ్యంతరముఆర్థిక విషయములకు సంబంధించినది ఈ కారణము చెప్పుటవలన బహిష్కర డోద్యమమునకు ప్రజాభిప్రాయము బలముగా లేవనియు స్థానిక స్వార్థాన్ని కనుకూలమునకు వచ్చినయెడల సాఫలు మాయబడి రాబడి తగ్గి పోవునని తా మిదివరకు చెప్పిన యభిప్రాయములనే ప్రభుత్వము వారు ఖండించుకొనుచున్నారు కాని యీ కారణమువలన కొంత చిక్కులు కలుగవచ్చును కావున నీ చిక్కులను రద్దీయి కొనుటకై సంగం రాష్ట్ర సెన్సింగ్ బోర్డుల పథతిమిద కొన్ని నిబంధనలతో స్థానిక స్వార్థాన్ని కనుకూలమునకు సవరింపవలెనని యీ సభవారు ఫిఫారసు చెయుచున్నారు తుద కీసభవారు ప్రభుత్వమువారు తమ ఎక్స్జిజి విధానమును వివరములుగా తెలియజేయవలసినదని కోరుచున్నారు (అ. ప్రె.)

కళోరి రైలుదోపిడి కేసు

లక్నో, సెప్టెంబరు 28 — ఇదివరకు ఎచ్చటికిని పోగూడదని ఆంక్షలోనుంపబడిన బంగారీ యువకుడొకడు నిన్నటి దినమున అరెస్టుచేయబడినది ఇతడు కొన్ని దినముల క్రిందట యిచ్చటికివచ్చి అమీనాబాదులో ఒక చిన్న హోటలులో నివసించుచుండెను కళోరి రైలుదోపిడి కేసులో నీతనికి సంబంధమున్నదని అరెస్టుచేసిరి అప్పుడు రైల్వేకంపెనీవారి సొమ్ము చాల ఆపహరింపబడినది మరి 7 గురు ఆచ్చటచ్చట యీసంబంధముననే అరెస్టుచేయబడినట్లు తెలియుచున్నది వీరందరికిని ఏదో యొక కాంగ్రెసు సంఘముతో సంబంధమున్నట్లు తెలుపబడినది. ఇంకను కొంతమంది అరెస్టుచేయబడ నున్నారు. (అ. ప్రె.)



Next drawing for granting Loans under the personal Investment Scheme on 31st January 1926

Wanted Agen's everywhere to canvass Insurance Business and Personal Investment Bonds Liberal Terms for capable men

Apply for Particulars and agency Terms to —

V. Rangasami Esq B.A., B.L.,
Secretary, Asiatic Buildings, Bangalore
D Rodgers, Esq Chief Agent, Mysore
Messrs. P. K. RAU & SONS,
Chief Agents, Madras Presidency,
289, Thambu Chetty St MADRAS.

